

REPUBLIKA HRVATSKA
KARLOVAČKA ŽUPANIJA
OPĆINA LASINJA
Lasinjska cesta 19, 47206 Lasinja
Tel. 047/884-011; Fax : 047/884-010
OIB. 59068748409

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE LASINJA

2014. – 2020.

Lasinja, 2016 Godina

fotografija Lasinje 2014.

Naručitelj

Općina Lasinja

Izrađivač

Regionalni razvojni edukacijski centar „Primus Fortissimus“

Koordinator izrade

Općinski načelnik Željko Prigorac

Radna skupina

Željko Prigorac, Marijo Perčić, Nevenka Panijan, Viktorija Tomšić, Ankica Zebić, Matija Prigorac

Partnersko vijeće

Mirko Jušinski, Josip Erega, Mijo Topolnjak, Željko Zmajlović, Kruno Britvec, Mihovil Braim, Tomo Pavek, Danica Mičić, Zvonko Britvec i Tomislav Marušić

Naklada

Broj primjeraka

Priprema za tisak

Naziv poduzeća/obrta

Tisak

Naziv poduzeća/obrta i godina izdanja

Sadržaj:

1	Riječ općinskog načelnika.....	5
2	Osnovna analiza stanja	6
2.1	Opće značajke područja.....	6
2.1.1	Položaj, površina i značaj Općine u odnosu na okruženje.....	6
2.1.2	Geoprometni položaj.....	7
2.1.3	Teritorijalna i administrativna organiziranost	7
2.1.4	Gustoća naseljenosti	9
2.1.5	Lasinja – središnje naselje Općine	10
2.1.6	Kulturno-povijesna i tradicijska baština	11
2.1.7	Područja od posebnog državnog interesa	14
2.1.8	Minski sumnjivi prostori	15
2.1.9	Prirodne značajke područja.....	15
2.2	Ljudski resursi	18
2.2.1	Obrazovna struktura stanovnika	19
2.2.2	Tržište rada	20
2.2.3	Poljoprivredno stanovništvo	22
2.2.4	Migracije	23
2.3	Fizička infrastruktura	24
2.3.1	Prometna infrastruktura.....	24
2.3.2	Javne komunikacije	25
2.3.3	Energetska opskrba.....	26
2.3.4	Vodoopskrba i odvodnja	27
2.3.5	Stanovanje.....	29

2.4	Zaštita okoliša i prirode	30
2.4.1	Gospodarenje otpadom.....	31
2.4.2	Zrak	31
2.4.3	Buka	31
2.4.4	Zaštita prirodne baštine	31
2.5	Gospodarstvo.....	32
2.5.1	Poljoprivreda	34
2.5.2	Šumarstvo, lov i ribolov	36
2.5.3	Turizam	37
2.5.4	Obrtništvo	38
2.5.5	Poticanje gospodarstva na području Općine Lasinja	38
2.5.6	Poduzetničke zone	38
2.6	Društveni razvoj zajednice.....	39
2.6.1	Predškolski odgoj.....	39
2.6.2	Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje	39
2.6.3	Visokoškolsko obrazovanje.....	40
2.6.4	Kultura.....	40
2.6.5	Sport.....	41
2.6.6	Civilno društvo	41
2.6.7	Briga o osobama s invaliditetom	42
2.6.8	Zdravstvo.....	42
2.6.9	Socijalna skrb	43
2.7	Institucionalni okvir i financijski izvori za upravljanje razvojem	44
2.7.1	Djelatnost i ovlasti općinske uprave.....	44
2.7.2	Upravna tijela	44
2.7.3	Javne službe	45

2.7.4	Dokumenti prostornog uređenja.....	45
2.7.5	Prihodi i primici u proračunu Općine Lasinja	46
2.8	Međuregionalna i međunarodna suradnja	46
2.9	Razvojni planovi i programi.....	46
2.9.1	Institucije i nadležnost razvoja	46
2.9.2	Provedba strateških dokumenata i razvojnih projekata	47
3	SWOT analiza područja.....	47
4	Razvojna vizija.....	57
4.1	Razvojne teme i ciljevi	58
4.2	Razvojni ciljevi, prioriteti, mjere, očekivani rezultati s cijanim skupinama i indikatorima	60
4.3	Utjecaj provedbe strategije na okoliš	73
5	Usklađenost strateških ciljeva Općine Lasinja s ciljevima EU, nacionalnim i regionalnim strateškim razvojnim ciljevima	73
6	Baza projektnih ideja/prioritetni projekti	75
6.1	Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja	76
6.2	Kriterij za odabir razvojnih projekata.....	77
6.3	Strateški prioritetni razvojni projekti/programi (sažetak).....	80
7	Provedbeni mehanizmi.....	87
7.1	Institucionalni okvir za provedbu.....	89
7.2	Financiranje	90
8	Praćenje i vrednovanje.....	91
9	Dodaci.....	93

1 Riječ općinskog načelnika

Poštovani,

pred vama je Strategija razvoja Općine Lasinja za razdoblje 2014. - 2020. godine koja želi svim mještankama i mještanima Općine Lasinja, potencijalnim investitorima i donatorskim institucijama te široj zainteresiranoj javnosti, na sažet i transparentan način, pokazati ono čemu u Općini Lasinja raspolazemo i težimo razmišljajući o svim razvojnim mogućnostima Općine.

Važno je naglasiti da Strategiju razvoja Općine Lasinja ne treba doživjeti kao zatvoren, statičan dokument. Strategija predstavlja skup smjernica koje nas vode održivom razvoju do 2020. godine. Ona je temeljni razvojni dokument podložan promjenama koje ovise o mogućnostima i izvorima sufinanciranja razvojnih projekata našeg područja te dinamično odgovara izazovima ostvarenja razvojnih ciljeva regionalne, nacionalne i europske razine.

Jednostavno rečeno ova Strategija identificira glavne smjerove dugoročnog razvoja Općine koji će omogućiti da se na temelju njih pripremaju i godišnji procesi planiranja, odnosno da se izrađuju vrlo konkretni godišnji akcijski planovi i razvojni projekti.

Dugoročno razdoblje koje Strategija obuhvaća primarno je usklađeno s trenutno dominantnim vremenskim okvirom za strateško planiranje/programiranje u Republici Hrvatskoj, odnosno u Europskoj uniji, kako bi se na taj način osigurala što je moguće veća povezanost i usuglašenost sa strateškim/programskim dokumentima viših razina. To bi značilo da, u okviru razdoblja za koje je ova Strategija donesena, trebamo kontinuirano vrednovati sve njene elemente (strateške ciljeve, prioritete i mjere), odnosno preispitivati njenu opću vjerodostojnost u skladu s promijenjenim i novim potrebama Općine Lasinja te sukladno dinamičnim procesima koji će se do 2020. godine zasigurno odvijati u okruženju Općine na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

Kada govorimo o dugoročnim mogućnostima za dobivanje donatorskih sredstava (bespovratnih financijskih sredstava), realno je očekivati da će u razdoblju 2014. - 2020. Europska unija svojim Strukturnim fondovima te Programima Unije postati najvažniji izvor financiranja za projekte na lokalnoj razini. U tom smislu ova će Strategija predstavljati jedan od važnijih polaznih dokumenata za pripremanje ne samo projekata Općine Lasinja, kao jedinice lokalne uprave i samouprave, već i za pripremanje projekata i drugih subjekata koji svoje sjedište imaju u Općini Lasinja poglavito za mala i srednja poduzeća, poljoprivrednike, ustanove, udruge građana i zadruge, a poglavito kroz ruralni razvoj i kriterije koje propisuje Europska unija.

Općinski načelnik
Željko Prigorac

2 Osnovna analiza stanja

2.1 Opće značajke područja

2.1.1 Položaj, površina i značaj Općine u odnosu na okruženje

Granica Banije prema Kordunu mijenjala se tijekom stoljeća. Na zemljopisnoj karti iz 1806. godine granica Banije i Korduna bila je označena kao granica slunjske i glinske regimente, a ta je međa išla od Banske Selnice na rijeci Kupi, zapadno od Sjeničaka i Slavskog Polja, preko vrha Petrove gore do granice s Osmanlijskim Carstvom. Prema takvoj podjeli područje nekadašnje općine Vrginmost, a danas općine Lasinja, Gvozd i Topusko, pripadalo bi području Banije, kao i istočni dio današnjeg područja grada Karlovca (naselje Sjeničak).

Slika 1. Prikaz područja Općine Lasinja u širem okruženju na nacionalnoj i međunarodnoj razini. (Autor: Marino Ivasić)

Prema podjelama koje su ustaljene nakon Drugog svjetskog rata, a prema kojima kotar Vrginmost pripada karlovačkom području, Kordun je proširio svoje granice na područje Banije sve do desetak kilometara zapadno od Gline te je, prema toj podjeli, Općina Lasinja dio Korduna.

Općina Lasinja, kao samostalna jedinica lokalne samouprave, osnovana je 02. listopada 1993. godine u sastavu Sisačko-moslavačke županije, s privremenim sjedištem u Zagrebu. Do tada su, dijelovi naselja: Crna Draga, Desni Štefanki, Desno Sredičko, Lasinja i Novo Selo Lasinjsko bili dio bivše Općine Vrginmost, a naselja: Banski Kovačevac, Prkos Lasinjski i Sjeničak Lasinjski pripadala su bivšoj Općini Karlovac.

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97) Općina Lasinja pripala je Karlovačkoj županiji, u čijem sastavu se nalazi i danas.

Općina Lasinja smještena je u središnjem dijelu Pokuplja, na desnoj obali rijeke Kupe. Površina Općine je 82,24¹ km² i čini 2,5% ukupne površine Karlovačke županije.

Središte općine čini naselje Lasinja gdje se nalazi sjedište lokalne samouprave, osnovna škola, zdravstvena ustanova, vjerske ustanove te razne udruge građana.

2.1.2 Geoprometni položaj

Kroz Općinu Lasinja ne prolazi niti jedan glavni cestovni pravac, a nije povezana ni sa željeznicom. Pored Općine Lasinja prolazi državna cesta (D36) Karlovac - Pisarovina - Jamnička Kiselica - Pokupsko - Žažina - Sisak.

Glavne prometnice su županijske i lokalne ceste koje su asfaltirane. Najznačajnija prometnica za stanovnike Općine je županijska cesta ŽC 3152 koja povezuje Karlovačku i Sisačko-moslavačku županiju preko mosta na rijeci Kupi kod Jamnička Kiselica (D36) - Lasinja - Desno Sredičko - Desni Štefanka - Blatuša i županijska cesta ŽC 3153 Lasinja - Banski Kovačevac - Skakavac - Karlovac.

Općina se nalazi između nekoliko velikih hrvatskih gradova Zagreb, Karlovac, Sisak i Velika Gorica.

Tablica 1. Cestovna udaljenost naselja Lasinja (središte Općine) od značajnijih gradskih središta u okruženju.

Gradska središta	Udaljenost	Gradska središta	Udaljenost
Karlovac	34,18 km	Topusko	38,14 km
Sisak	57,89 km	Črnomelj (Slov.)	70,01 km
Zagreb	40,00 km	Metlika (Slov.)	67,81 km
Velika Gorica	40,36 km	Novo Mesto (Slov.)	108,45 km
Samobor	38,50 km	Bihać (BiH)	119,89 km
Jastrebarsko	31,46 km	Velika Kladuša (BiH)	71,52 km

Izvor: www.udaljenosti.com

2.1.3 Teritorijalna i administrativna organiziranost

Prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 46/10, 145/10), Općinu Lasinja čini 8 naselja: Banski Kovačevac, Crna Draga, Desni Štefanki, Desno Sredičko, Lasinja, Novo Selo Lasinjsko, Prkos Lasinjski i Sjeničak Lasinjski. Sva naselja Općine smještena su vrlo blizu jedno drugoga.

Tablica 2. Cestovna udaljenost između središnjeg naselja Lasinja i ostalih naselja Općine

Naselje	Udaljenost	Naselje	Udaljenost
Banski Kovačevac	8,65 km	Novo Selo Lasinjsko	2,78 km
Crna Draga	3,23 km	Prkos Lasinjski	5,32 km
Desni Štefanki	6,04 km	Sjeničak Lasinjski	13,60 km
Desno Sredičko	2,58 km		

Izvor: www.udaljenosti.com

¹ Podatak iz ARKOD-a, 2014, www.preglednik.arkod.hr

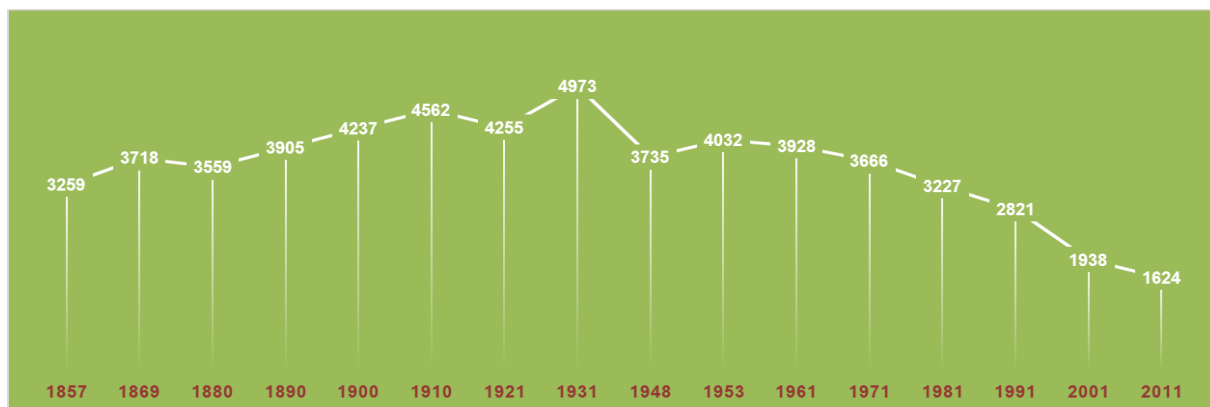

Slika 2. Topografski prikaz područja Općine Lasinja s pripadajućim naseljima, u širem okruženju. (Autor: Marino Ivšić)

2.1.4 Gustoća naseljenosti

Prema popisu stanovništva iz **2011. na području Općine Lasinja živi 1.624 stanovnika**, pa je prosječna gustoća naseljenosti iznosila 20 stanovnika na km², što je 1,8 puta manja gustoća od županijskog prosjeka Karlovačke županije (35,55 st/km²), odnosno gotovo je četiri puta manja od hrvatskog prosjeka (78,1 st/km²). Najmanja gustoća naseljenosti je u naseljima Prkos Lasinjski (7,3 st/km²) i Sjeničak Lasinjski (7,7 st/km²) koja je više od 10 puta manja od nacionalnog prosjeka².

Slika 3. Stanovništvo Općine Lasinja u razdoblju od 1857. - 2011. (Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2014.)

² Urbanistički institut Grada Zagreba, 2007., Prostorni plan uređenja Općine Lasinja, Izmjene i dopune, Zagreb

Velika značajka ovog prostora je kontinuiran pad broja stanovnika (16,2% u razdoblju 2001.-2011.) u gotovo svim ruralnim naseljima Općine osim Lasinji koja je općinsko središte. Naselje Lasinja ima čak 11 puta više stanovnika od naselja s najmanje stanovnika – Prkosa Lasinjskog. Važno je istaknuti kako su u zadnjih deset godina, posebno naselja Banski Kovačevac (-154 stanovnika), Crna Draga (-44) te Desni Štefanki (-92), zajedno izgubili čak 36% ukupne populacije. Cijela Općina Lasinja izgubila je 58% stanovnika od 1991.- 2011. (-2821 stanovnik).

Tablica 3. Osnovni podaci o naseljima Općine Lasinja

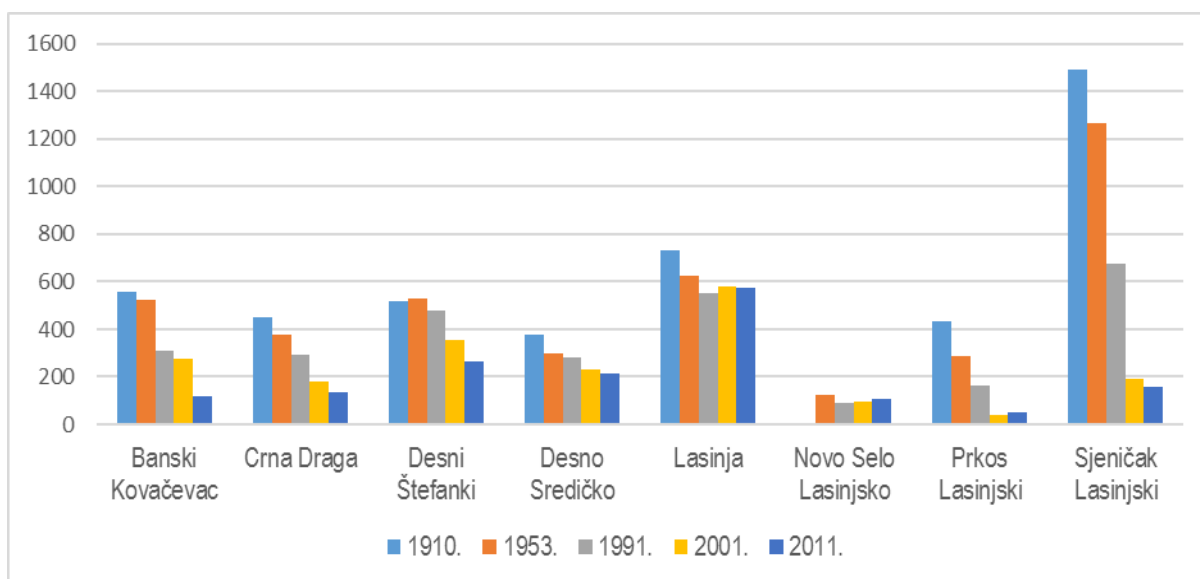
Općina/Grad	Površina/ km ²	Broj naselja	Broj kućanstava		Broj stanovnika		Gustoća stanovnika/na km ²	
			2001	2011	2001	2011	2001	2011
Lasinja	82,24	8	675	622	1.938	1.624	24	20

Izvor: ARKOD, DZS, 2014.

Tablica 4. Broj stanovnika po naseljima Općine Lasinja u razdoblju od 1910. do 2011. godine

NASELJE	1910. god		1953. god		1991. god		2001. god		2011. god.	
	Broj	%	Broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Banski Kovačevac	557	12,2	526	13,0	309	11	274	14,1	120	7,3
Crna Draga	453	9,9	377	9,4	291	10,3	180	9,3	136	8,4
Desni Štefanki	518	11,4	531	13,2	481	17,1	357	18,4	265	16,3
Desno Sredičko	376	8,2	301	7,5	280	9,9	228	11,8	213	13,1
Lasinja	732	16,0	625	15,5	550	19,5	579	29,9	573	35,3
Novo Selo Lasinjsko	-	-	121	3,0	91	3,2	93	4,8	108	6,7
Prkos Lasinjski	435	9,5	285	7,1	162	5,0	38	2,0	52	3,2
Sjeničak Lasinjski	1.491	32,7	1.266	31,4	677	24,0	189	9,8	157	9,7
UKUPNO	4.562	100	4.032	100	2.821	100	1.938	100	1.624	100

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

Slika 4. Grafički prikaz broja stanovnika od 1910. do 2011. u naseljima Općine Lasinja. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

Stanovništvo Općine Lasinja važno je promotriti i prema stanju broja stanovnika Karlovačke županije po

gradovima i općinama prema popisu stanovništva iz 2011. godine i % smanjenja broja stanovnika u odnosu na popis iz 2001. godine. Razvidno je kako je u svim jedinicama lokalne samouprave u županiji razvidan značajan pad broja stanovnika. Općina Lasinja nalazi se među 5 jedinica lokalne samouprave s najvećim padom broja stanovnika, najugroženije područje u Županiji je Cetingrad sa čak 26,18% stanovnika manje 2011. nego 2001. Godine.

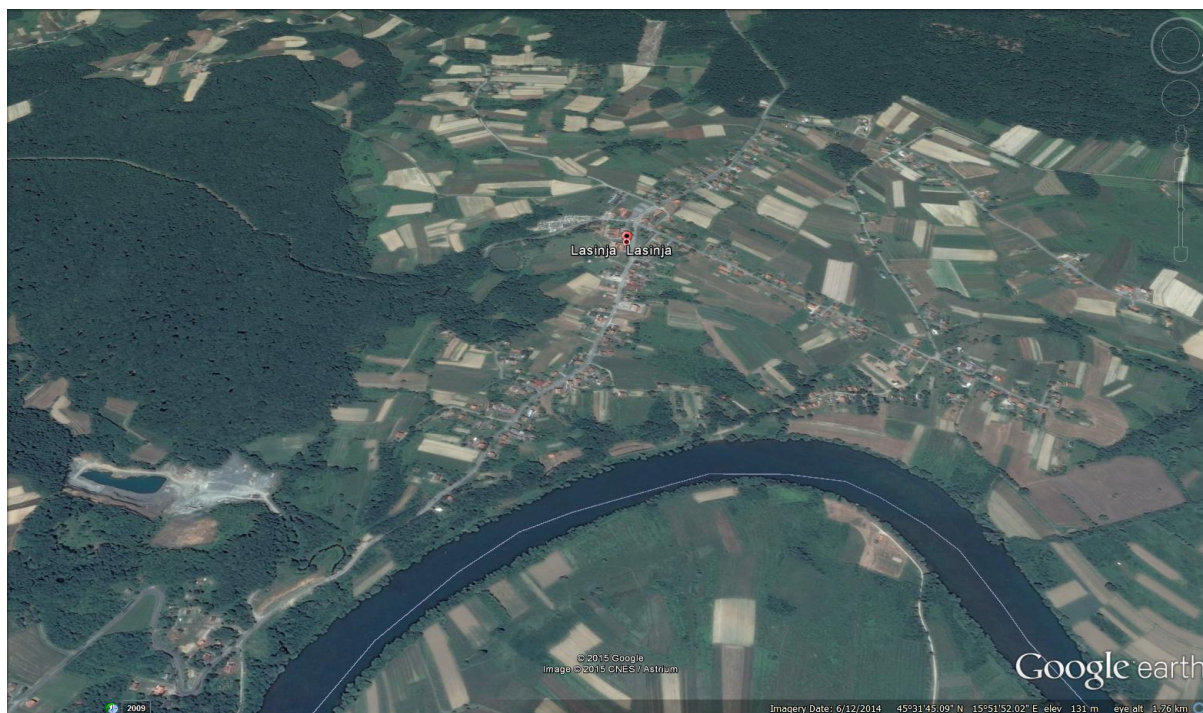
Tablica 5. Prikaz trenda broja stanovnika na području Karlovačke županije 2011. u odnosu na 2001.

Grad/općina	Broj st. 2011.	% u odnosu na 2001.	Grad/općina	Broj st. 2011.	% u odnosu na 2001.	Grad/općina	Broj st. 2011.	% u odnosu na 2001.
Karlovac	55.705	-6,21	Ogulin	13.915	-7,57	Duga Resa	11.180	-7,71
Ozalj	6.817	-14,06	Slunj	5.076	-16,73	Vojnić	4.764	-13,30
Josipdol	3.773	-5,37	Netretić	2.862	-14,13	Generalski Stol	2.642	-17,41
Žakanje	1.889	-12,93	Barilović	2.990	-3,39	Draganić	2.741	-7,08
Cetingrad	2.027	-26,18	Rakovica	2.387	-9,00	Plaški	2.090	-8,81
Krnjak	1.985	-8,27	LASINJA	1.624	-16,20	Bosiljevo	1.284	-13,59
Tounj	1.150	-8,15	Saborsko	632	-26,51	Ribnik	475	-18,52
Kamanje ³	891							

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

2.1.5 Lasinja – središnje naselje Općine

Naselje Lasinja je središte Općine i ima ulogu lokalnog središta. Samo naselje u svojoj morfologiji ima niz značajki ruralnog naselja kao što je linijska izgradnja duž glavnih prometnica, bez formirane tipične urbane jezgre. To je naselje zadržalo gotovo isti broj stanovnika u periodu između 2001. i 2011. dok je broj stanovnika u odnosu na 1991. porastao za 4% (+23 stanovnika).

Slika 5. Područje naselja Lasinja. (Izvor: Google Earth)

³ Op.a. Kamanje je konstituirano 2004. godine i relevantan podatak o % promjene broja stanovnika nije moguće izračunati

2.1.6 Kulturno-povijesna i tradicijska baština

Na području Općine Lasinja postoje arheološki nalazi koji upućuju da je područje naseljeno od početka bakrenog doba (eneolita). Prema arheološkom lokalitetu eponimno je nazvana **Lasinjska kultura**. Ta kultura, koja **datira iz vremena između 4300. i 3950. godine prije Krista**, nastala je na podlozi kasne sopotske i lengyelske kulture. Premda predstavnik eneolita, ta je kultura po načinu života ostala vjerna tradicijama kasnoga neolita. Lasinjska kultura je nedvojbeno starija i od poznatije vučedolske i kostolačke kulture te je i zbog te činjenice vrlo zanimljiva za arheološka istraživanja. Lasinjska kultura trajala je tijekom cijeloga ranog, srednjeg i dijela kasnog eneolitika, a nestala je prodorom vučedolske kulture. Lasinjska kultura razmjerno je široko rasprostranjena - obuhvaća područje Hrvatske od Vučedola u istočnoj Slavoniji do Josipdola, sjevernu Bosnu, Sloveniju, Štajersku i Korušku u Austriji te Mađarsku Transdanubiju, sa sada poznatih više od 150 lokaliteta. Nosioi lasinjske kulture poznaju više oblika stanovanja, od zemuničko-jamskog do sojeničarskog. Pri odabiru lokacija za podizanje naselja prednost su davali prirodnim uzvišenjima u blizini izvora, odnosno brežuljcima na čijim su zaravnatim terasama gradili nastambe. Stočarska komponenta imala je velikog udjela u gospodarstvu nosilaca lasinjske kulture, tražeći laku pokretljivost populacije, što je rezultiralo prilično kratkim prebivanjem na jednome mjestu. U Arhivi Arheološkog muzeja u Zagrebu čuvaju se podaci o arheološkim lokalitetima na prostoru Općine Lasinja. Za položaj Gradišće (Gradište) koji je smješten u zaseoku Britveci, na samom rubu šume, Vjekoslav Dukić navodi da je naseljen tijekom kamenog i željeznog doba (Spis br. 142/1928). Na tom je položaju navedeni učitelj vodio manja istraživanja, međutim nepoznato je mjesto i okolnosti istraživanja, kao i smještaj nalaza. U zaseoku Britveci, na njivi Ivana Britveca pronađen je jedan ulomak keramike grube fature ukrašen urezivanjem. Na položaju Talijanovo brdo manja nestručna istraživanja (na žalost također ne postoji dokumentacija o položajima sonidi) provodio je Vjekoslav Dukić tijekom 1928. i 1929. godine. Tom prilikom pronađen je uglavnom materijal koji pripada lasinjskoj kulturi, kao što su razni ulomci keramike te kamene građe uglavnom bakrenodobne (lasinjske) kulturne pripadnosti, iako ima i nalaza vučedolske kulturne pripadnosti. Danas pouzdano raspolažemo sa 16 lokaliteta lasinjske kulture. Iako je riječ o jednoj od najznačajnijih prapovijesnih kultura u Hrvatskoj, eponimni lokalitet Lasinja, još nije sustavno arheološki istraživ.

U 4. stoljeću prije Krista područje oko rijeke Kupe naseljavaju Kolapijani; pleme koje prvi spominju rimski izvori poput Plinija Starijeg. Pripadnici ove kulturne i etničke skupine živjeli su krajem brončanog doba i početkom željeznog doba otprilike na području koje obuhvaća današnju Banovinu i Kordun te su držali Posavinu u (široj) okolici Siska i protezali se u Pokuplje (ušće Une u Savu vjerojatno je bila njihova istočna granica). Uz zemljoradnju i stočarstvo, gospodarstvo im se temeljilo na riječnom prometu, trgovini, a dijelom i na metalurgiji budući da su bili na prostoru vrlo bogatom željeznom rudom.

Provale Slavena i Avara obilježile su ove prostore u vrijeme ranog srednjeg vijeka, no iz tog razdoblja nema puno poznatih nalaza sve do razvijenog srednjeg vijeka (13.-14. st.). Ipak, historiografija bilježi zanimljivo svjedočanstvo o Ljudevitovoj bitci s Bornom 819. god. Tada je Ljudevit na rijeci Kupi pobijedio Borninu vojsku koja je kao saveznik Franaka pokušavala skrsiti pobunu Ljudevita Posavskoga. Točan položaj na kojem je vođena bitka nije poznat, stoga ostaje otvorena i mogućnost da je riječ o mjestu bliže Lasinjskoj Kiselici (današnje Matešićevo brdo u naselju Lasinja). U prilog ovoj pretpostavci ide i pronađeno rijetko koplje s krilcima iz 8./9.st., nesumnjivo franačkog podrijetla koje je pronađeno na ovom lokalitetu. Lasinjska Kiselica uzvišen i lako branjiv položaj iznad same Kupe, a ujedno omogućuje nadgledanje gaza preko rijeke. Gaz na ovom mjestu počinje ispod Lasinjske Kiselice, a vodi na suprotnu stranu, u selo Gradec Pokupski. Takvi riječni prijelazi bili su vrlo značajni u doba kada je gradnja mosta bila preskupa, pa su se osim prirodnog povoljnog položaja dodatno popravljali i održavali.

Na širem području u srednjem vijeku najvažnija utvrda je srednjovjekovni grad Steničnjak u blizini Karlovca,

danas u ruševinama (Roknićeva gradina). U povijesnim izvorima Steničnjak se spominje od 1299. godine kada se nalazio u posjedu Babonića (do 1327.). Nakon toga posjedovale su ga moćne velikaške obitelji Frankopani, Celjski, Nádasdy, Auersperg, Draškovići. Podno burga izrasla je varoš s franjevačkim samostanom u kojoj su se održavala općinska »spravišća«, zasjedao »stol stenički« za cijelo vlastelinstvo te sud za dio Hrvatske oko Kupe. U varoši su se ujedno održavali sabori, od kojih se posebice ističe onaj održan 1558. godine u vezi s obranom Hrvatske od Osmanlija. Premda je tada bilo odlučeno da bi Steničnjak trebao biti glavno uporište za obranu od Osmanlija, na to nije pristao njegov tadašnji vlasnik, član obitelji Nádasdy, pa je u tu svrhu bila izgrađena utvrda Karlovac (1579). Steničnjak je stradao u osmanskim provalama u XVI. st. Godine 1580. bila je zapaljena varoš, a sam burg se od XVII. st. nalazi u ruševnom stanju (op.a. Na tom području danas se nalaze tri sela Gornji i Donji Sjeniĉak - dio Mjesnog odbora Sjeniĉak-Utinja te Sjeniĉak Lasinjski; jedno od osam naselja Općine Lasinja). Pred turskom opasnošću, u ovom je kraju, od triju nekadašnjih slavonskih županija - Goriĉke, Gorske i Dubiĉke - stvorena krajina koja se najprije zvala Petrinjska ili Kupska krajina i do druge polovice 15. stoljeća pripada Blagajskim knezovima, a potom Kaptolu zagrebaĉkom, da bi u 16. stoljeću postala dijelom Hrvatske krajine. To je područje imalo osobiti znaĉaj za obranu Zagreba, pa je stavljeno pod izravnu ingerenciju Hrvatskog bana. Najezdom Turaka srušena je crkva sv. Ane u Crnoj Dragi i tada se velika većina stanovnika odselila. Postoje tvrdnje da se dio tih starih Hrvata zaustavio u austrijskom Gradišću. Granica između Osmanlija i Habsburške Monarhije ustaljuje se na jednom širokom prostoru puste zemlje između Kupe i Zrinske gore.

Prestankom turske opasnosti poĉinje ponovno naseljavanje opustošenih krajeva od Une do Kupe. Sve do 1703. godine pitanje naseljenika na prostoru Banske krajine bilo je otvoreno. Carskim patentom od 15. lipnja 1703. godine Banska krajina stavljena je pod banovu upravu, tj. pod jurisdikciju Kraljevine Hrvatske, a krajem 17. stoljeća zapoĉinje i doseljavanje pravoslavnog stanovništva. Na području današnje Općine Lasinja pravoslavno stanovništvo se doseljava na područje Prkosa Lasinjskog i starog srušenog grada Steniĉnjaka gdje doseljenici nazivaju svoja naselja Sjeniĉak (koje se sastoji od tri naselja Donji i Gornji Sjeniĉak i Skeniĉak Lasinjski).

Iz 18. stoljeća potiču prvi spomenici i zapisi o naseljima Banski Kovaĉevac (1736. godine), Sjeniĉak (prva škola osnovana 1761. godine), Lasinja (1789. godine utemeljena župa sv. Antuna Padovanskog).

U 18. stoljeću i prvoj polovici 19. stoljeća temelj gospodarstva bio je zasnovan na funkcioniranju Vojne krajine koja je bila vojni, politički, ali i gospodarski i društveni fenomen.

Nakon sloma protuokupacijskog pokreta i zaposjedanja Bosne od strane austro – ugarske vojske nestaje "turske meĉe" i trgovine s Bosnom. Sva mjesta uz granicu tada gube na važnosti i u njima opada broj stanovnika. Kad se 1881. godine ukida Vojna krajina nekadašnja štapska središta postaju kotarska središta koja pripadaju civilnoj Hrvatskoj.

Na području Sjeniĉaka dogodila se i posljednja hrvatska seljaĉka buna krajem 19- stoljeća, (21. rujna 1897. godine) kada su sjeniĉanski seljaci zabunom ubili troĉlanu komisiju koja je došla razmjeriti zemljište misleći da su došli izvjesiti na crkvu maĉarsku zastavu.

Ukidanjem Vojne krajine njeno područje se razvija kao i ostali dio civilne Hrvatske. Mijenja se struktura stanovništva, poĉinju migracije u veće centre i samim tim i širenje već postojećih gradova i trgovišta izvan okvira nekadašnjih vojnih centara. Ipak, poljoprivreda i dalje ostaje glavno zanimanje stanovništva, a sustav kućnih zadruga zadržao se gotovo do pred sam Drugi svjetski rat.

Prvi svjetski rat ne nanosi direktno ovim krajevima veće promjene u smislu ratnih razaranja. Cijelo vrijeme, od kraja 19. st. i prve polovine 20. st., dolazi do postupnog odumiranja i propadanja već davno napuštenih utvrĉenja, koja su potpuno izgubila funkciju, ali naselja ne doživljavaju takvo propadanje i nestajanje. Prije Drugog svjetskog rata područje Lasinje bilo je općinsko mjesto a općina Lasinja obuhvaćala je, pored mjesta Lasinje, i sela Banski Kovaĉevac, Banski Moravci, Banska Selnica, Crna Draga, Desno Srediĉko,

Desni Štefanki, Dugo Selo, Kablar, Prkos, Stipan, Šljivovac, Lasinjski Sjeniĉak i Trepĉu. Samo naselje Lasinju ĉinila je Donja i Gornja Lasinja, Lasinjska Kiselica i Cigansko Selo. Prema popisu stanovništva 1931. godine Lasinja je imala 885 stanovnika, poslije rata 1948. godine 699 stanovnika u 166 domaćinstava, a uoĉi rata 1941. godine raĉuna se da je bilo oko 800 stanovnika. Po nacionalnom sastavu u većini su Hrvati, a samo mali broj Srbi, koji su imali svoje zanatske, ugostiteljske ili trgovaĉke radnje. Većina stanovništva bavila se zemljoradnjom. Tek razaranjima u Drugom svjetskom ratu, od kojih posebno valja izdvojiti bombardiranje 8. ožujka 1944. godine od strane njemaĉkih zrakoplova, niz spomenika definitivno propada i nestaje, a procesi migracija se još produbljavaju.

U Domovinskom ratu Lasinja i ostala naselja buduće općine su 06. listopada 1991. godine okupirana od strane JNA i paravojnih formacija srba okupljenih u Prvu operativnu grupu koja je za cilj imala izbiti na rijeku Kupu. Branitelji, meĊu kojima, uz domaće snage priĉuvniog sastava MUP-a i odreda narodne zaštite, ĉinili povremeno i pripadnici 110., 151., 101. i 99. brigade ZNG. Zbog slabo naoružanosti i opremljenosti Hrvatske obrambene snage se povlaĉe iz Lasinje i ostalih naselja Desni Štefanki, Desno Srediĉko, Crna Draga I Novo Selo Lasinjsko, a s njima i gotovo svo puĉanstvo. Nakon povlaĉenja hrvatskih snaga, postrojbe TO-a Vrginmost opljaĉkale su sva lasinjska sela i do temelja ih uništiti i spalili. Prvi objekt uništen u Lasinji je crkva Sv. Antuna iz 1789. godine, nakon ĉega su Srbi razorili 500 hrvatskih kuća na širem podruĉju Lasinje. Na podruĉju Općine, naselje Banski Kovaĉevac bilo je poprište ratnog zloĉina nad hrvatskim stanovništvom. Stanovništvo je raseljeno diljem Hrvatske, ali i inozemstva, dok je jedan veći dio lasinjskih prognanika smješten u prognaniĉkom naselju u Pisarovini koje je izgraĊeno zahvaljujući meĊunarodnim donacijama.

Povratak prognanika omogućen je 1995. godine nakon veliĉanstvene oslobodilaĉke operacije „OLUJA“. Stanovništvo se postupno vraća, a razvoj gospodarstva kao temelj opstanka svake zajednice je privremeno otežan uslijed duge ekonomske krize u Republici Hrvatskoj (od 2009. godine).

U cilju odreĊivanja smjernica ekonomskog i društvenog razvoja Općine izraĊena je i ova Strategija koja u idućem razdoblju, do 2020. godine, odreĊuje temeljne ciljeve razvoja te će se oslanjati u svojoj realizaciji oslanjati na sredstva iz razliĉitih izvora. MeĊutim s obzirom na veliĉinu naselja i druge znaĉajke, oĉekuje se da će najveći interes sva tri društvena sektora biti za sredstva iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020.

2.1.6.1 Povijesne graĊevine i graditeljske cjeline

Uvidom u Registar kulturne baštine Republike Hrvatske na podruĉju Općine Lasinja nema spomenika zaštićenih spomenika kulturne baštine (materijalne i nematerijalne). Važno je napomenuti kako je na ovom prostoru bilo nekoliko zaštićenih spomenika kulturne baštine koji su zbog razaranja u Domovinskom ratu izgubili taj status.

Tablica 6. Kulturna baština na podruĉju Općine Lasinja koja je izgubila status zaštite.

Redni broj	Naselje	Opis kulturne baštine	Registarska oznaka Ministarstva kulture
1	Lasinja	Župna crkva sv. Antuna Padovanskog	03-UP/I-209/1-1982
2	Lasinja	Kapela poklonac Bezgrešnog zaĉeća na raskrižju za Prkos	03-UP/I-208/1-1982
3	Banski Kovaĉevac	Kapela sv. Petra	03-up/i-41-1982

Izvor: Urbanistiĉki institut Grada Zagreba, 2007., *Prostorni plan ureĊenja Općine Lasinja s izmjenama i dopunama PPUO Lasinja, proĉišćeni tekst*, Zagreb

2.1.6.2 Etnološka i arheološka baština

Ratna razaranja u prošlosti i tijekom Domovinskog rata uzrokovala su dodatno iseljavanje stanovništva ostavivši neizbrisiv trag na kulturnoj baštini. Tijekom tog procesa smanjuje se, ili nestaje, i nematerijalna etnološka baština (način života i privređivanja, običaji, folklor i dr.). Najvrjedniji dio sačuvane etnološke baštine predstavlja obnovljena narodna nošnja te pjesme i običaji koje njeguje Kulturno umjetničko društvo "Antun Klasnic" iz Lasinje.

Najistaknutiji arheološki lokalitet na području Općine Lasinja je Talijanovo brdo – nalazište eponimne lasinjske kulture koje nema pravni status zaštite u smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Arheološka baština smatra se ugroženom i najmanje zaštićenom.

2.1.6.3 Povijesne komunikacije

Kroz Općinu Lasinja prolazi dio prometne poznate povijesne trase Kupa-Sava-Dunav. Početkom 18. stoljeća u Europi se osnivaju trgovačka privilegirana poduzeća kojima je u interesu obnova prometa i prometnica. "Povlaštena kompanija Trst-Rijeka", oko 1750. godine ima skladišta u Sisku, Karlovcu i Temišvaru te planira i inicira poboljšanje plovinih putova, ulaže i u istraživanje daljnjih pogodnih plovinih trasa i već tada stručnjaci dolaze do zaključka da bi Kupa mogla biti plovna od Siska do Karlovca.

Sisak je stoga obvezna luka od Dunava do ušća Kupe u Savu gdje se vrši pretovar robe u manje lađe, kako bi se nastavio njen put prema Karlovcu. Povijesne komunikacije treba štiti kako bi se zadržale njihove trase, a ukoliko su ih imale, i drvoredi. Povijesni plovni put rijekom Kupom, do zaštićenog „žitnog magazina“ kod Karlovačke pivovare, trebalo bi oživjeti u prometnom i turističkom smislu stoga je Općina Lasinja aktivno uključena u međunarodni projekt financiran iz programa prekogranične suradnje Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine (EC IPA CBC BiH-HR) po nazivom „Žitni put Kupa-Sava“ ukupne vrijednosti projekta 662.130,40 Eura. Projekt se provodi u razdoblju 2013. – 2015. Ovim projektom izgraditi će se replika povijesne žitne lađe, dužine 23 metra (za 50 putnika) koja je plovila Kupom te urediti male riječne postaje. Cilj ovog projekta je doprinijeti stvaranju zajedničkog gospodarskog prostora za poboljšanje životnih uvjeta u Hrvatskoj i BiH u prekograničnoj regiji srednje Save u razvoju i promicanju regije kao jedinstvene turističke destinacije. Specifični cilj projekta je razvijati kulturno utemeljeni i jedinstven turistički proizvod u prekograničnom području srednje Save kroz revitalizaciju Žitnog puta, podržano kroz integrirano upravljanje, diverzifikaciju proizvoda i zajednički marketing.

2.1.6.4 Opće mjere zaštite kulturnih dobara

Mjere zaštite i očuvanja zaštićenih (Z) i preventivno zaštićenih (P) kulturnih dobara, po službenoj dužnosti, utvrđuje i provodi nadležno tijelo - Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Karlovcu. Sva materijalno zaštićena kulturna dobra su stradala (uništena) tijekom Domovinskog rata. Mjere zaštite i očuvanja evidentiranih (E) kulturnih dobara utvrđene su prostorno-planskom dokumentacijom Općine Lasinja iako u Registru kulturnih dobara Ministarstva kulture nema niti jednog materijalnog niti nematerijalnog kulturnog dobra koje je zaštićeno ili evidentirano. Kulturna dobra materijalna i nematerijalna treba primjereno održavati, uključujući i zaštićenu neposrednu okolicu, radi zadržavanja ili uspostave izvornog ambijenta i organizacije prostora u kojem je kulturno dobro nastalo, te ih primjereno koristiti i prezentirati.

Zbog gubitka zaštićenih kulturnih dobara tijekom ratnih razaranja posebnu pažnju treba dati pri očuvanju nematerijalnih kulturnih dobara (narodni običaji, pjesme, nošnja i stari alati) te pokrenuti postupak evidencije i zaštite lokaliteta lasinjske kulture te istu populizirati kroz projekt izgradnje Prezentacijskog prostora u Lasinji.

2.1.7 Područja od posebnog državnog interesa

Općina Lasinja u cijelosti (svih osam naselja) je pod posebnom državnom skrbi i pripada drugoj skupini – naselja koja su bila okupirana za vrijeme Domovinskog rata, a nisu određena u prvoj skupini.

Ne postoje dostupni i sistematizirani podaci o financiranim programima i realiziranim projektima na području od posebne državne skrbi jer ne postoji organizirana baza podataka gdje se vode svi financirani projekti i sredstva dobivena od državnih institucija, a koja financijski potiču programe oporavka na slabije razvijenim područjima. Na području Općine Lasinja više od 50% obiteljskih kuća potpuno je razrušeno, dok je 30% pretrpjelo oštećenja V. kategorije (ostali su samo zidovi, bez krovišta i stolarije). Navedeni objekti su obnovljeni iz sredstava državnog proračuna, a na temelju Zakona o obnovi.⁴

2.1.8 Minski sumnjivi prostori

Općina Lasinja kao najistočnija Općina u županiji Karlovačkoj sa svojom površinom od 82,24 km² predstavlja važno poljoprivredno središte područja županije. Kao što je poznato, područje Općine Lasinja bilo je vrlo važna karika u lancu obrane Grada Karlovca i Grada Zagreba za vrijeme Domovinskog rata. Upravo zbog tih razloga na tom području postojao je velik broj minsko-eksplozivnih sredstava te je problem miniranosti ugrožavao opći razvoj područja.

Prema podacima koje posjeduje HCR ukupno sumnjivo minirani prostor u Općini Lasinja pokrivaio je 14 km² i sa otprilike 86 minskih zapisnika prema kojima je bilo cca 3000 mina. Mine su bile pretežno raspoređene uzduž obale rijeke Kupe, odnosno uz područje koje je u vrijeme rata bilo najistaknutije po ratnim djelovanjima.

Plan humanitarnog razminiravanja na prostoru Općine Lasinja započinje odmah po završetku VRO "OLUJA" 1995. godine i oslobođenja Općine Lasinja o agresora, te kontinuirano traje sve do 2014. godine kada je, **u listopadu 2014. godine dobivena Potvrda i Certifikat o razminiranosti Općine Lasinja u cijelosti**. Potvrdu je preuzeo Općinski načelnik Željko Prigorac, a koju je, u ime HCR-a uručio ravnatelj centra Dražen Jakopiec. Time je omogućena sigurnost kretanja stanovnika i obavljanje gospodarskih, turističkih i poljoprivrednih djelatnosti na cijelom prostoru Općine Lasinja.

„Sretan sam! Imam certifikat da je Lasinja općina bez mina. Zajedno s time doći će i novi gospodarski i turistički projekti. Nije bilo ugodno kada vidite table s oznakama "opasnost od mina". To vam 'potjera' prolaznike, a kamoli ne potencijalne ulagače, ali sada više neće biti tako.“
- poručio je načelnik Lasinje Željko Prigorac vrlo zadovoljan da sada ima Općinu bez mina.

Slika 6. Potvrda HCR-a. Izvor: Karlovački tjednik, 2014.

2.1.9 Prirodne značajke područja

2.1.9.1 Klimatske značajke

Klima područja Općine Lasinja je, kao i u najvećem dijelu Hrvatske, umjereno topla kišna klima izraženih godišnjih doba bez izrazito suhog razdoblja, uz manju količinu oborina tijekom zime.

Srednja temperatura najhladnijeg mjeseca u godini je između -3 C° i 18 C°, dok je srednja temperatura najtoplijeg mjeseca u godini između 10 C° i 25 C°. Ovaj tip klime iskazujemo klimatskom formulom Cfwb, a uvriježeni naziv je klima bukve. Srednja temperatura najhladnijeg mjeseca u godini u takvoj je klimi između -3C° i 18 C°, srednja temperatura najtoplijeg mjeseca u godini je između 10 C° i 25 C°, te barem četiri

⁴ Zakon o obnovi – „Narodne novine“ broj 24/96, 54/96, 87/96, 57/00, 38/09, 45/11, 51/13, 148/13

uzastopna mjeseca imaju srednju temperature višu od 10 °C. Relativno velika količina padalina raspoređena je tijekom čitave godine, s izraženijom učestalošću početkom ljeta i krajem jeseni. Ovaj tip klime iskazujemo klimatskom formulom Cfbw⁵, a uvriježeni naziv je klima bukve to je klima s izrazito kontinentskim odlikama.

Osnovne značajke ove oznake su:

C-topla, umjereno kišna klima, **f**- oborine su tijekom godine ravnomjerno raspoređene, **w**-manje količine oborina padne u hladnom dijelu godine, **b**-srednja mjesečna temperatura najtoplijeg mjeseca je ispod 22°C, **x**-tijekom godine postoje dva izražena maksimuma padalina (rano ljeto i kasna jesen).

Na području Općine Lasinja srednja godišnja temperatura zraka je 10,9°C, a apsolutna godišnja amplituda temperature zraka min. -25,0°C - max. 37,4°C. Srednja godišnja količina oborina oko 950mm. Prosječan broj dana u godini pod snijegom na tlu > 1cm je oko 24 dana, a prosječna godišnja vlažnost zraka iznosi 78%. Godišnja inskolacija je prosječno između 1800 i 2000 sati.

Prema fitobioklimatu razlikuje se:

- ≈ podneblje nižega gorskog pojasa, odnosno fitobioklimat gorske šume bukve
- ≈ podneblje ravnica i riječnih dolina, odnosno fitobioklimat hrasta lužnjaka i drugih hidrogilnih fitoecozona, unutar klimatskozonskog područja kitnjaka.

2.1.9.2 Zemljopisne značajke

Općenita značajka reljefa je postupni uspon od pokupske nizine na sjeveru (nadmorska visina oko 110 m n.m.) do brda Kremešnice (s visinom od 300 m n.m.). Prosječna nadmorska visina iznosi 200mm.

Među izrazitijim reljefnim usponima razlikuju se dvije izdvojene cjeline:

- ≈ **brdski sklop Kremešnice** - zauzima najveće površine u Općini: brežuljkaste predjele i ogranke Kremešnice;
- ≈ **nizinski pojas i područje uz rijeku Kupu** - obuhvaća najniže razravni duž Pokuplja i njihovih pritoka te se ovom nizinskom pojasu jasno razlikuju dva područja termofilne i bazofilne vlažnešume s močvarnim travnjacima primorskog tipa.

U dolini Kupe tereni su relativno malo nagnuti, a nivoi podzemne vode ponekada visoki, tako da dolazi do zavodnjavanja zemljišta, odnosno do poplavlivanja. Prema važećoj seizmološkoj karti područje Općine Lasinja nalazi se u zoni u kojoj se mogu očekivati potresi intenziteta do 7° MCS.

U Općini Lasinja većina građevina su prizemni objekti samo izuzetno visine do P+2 koji su izgrađeni u posljednjih 40-tak godina (uz primjenu mjera protupotresne gradnje i suvremenim projektnim i građevinskim rješenjima) te se, u slučaju potresa, ne očekuju velika oštećenja na građevinama. Oštećenja svekolike infrastrukture bila bi mala po obimu i vremenu trajanja, jer su, prilikom izgradnje, protupotresnim mjerama predviđena da izdrže više stupnjeve potresa.

2.1.9.3 Hidrološke značajke

Glavni i najvažniji vodotok u Općini Lasinja je rijeka Kupa, i to na dionici od km 81+900 do km 107+700 (ukupno 25,8 km). Prema Odluci o popisu državnih voda (NN 20/96) rijeka Kupa je na popisu državnih voda. Svi ostali vodotoci su lokalni i ulijevaju se posredno ili neposredno u rijeku Kupu unutar ili izvan granica Općine Lasinja. Važniji lokalni vodotoci su Rečica, Kremešnica s važnijim pritokom Jaševica i njenom pritokom Otić, Slatinjak i Latovnik, koji je ujedno jednim dijelom i zapadna granica Općine Lasinja. Jugozapadnu granicu Općine Lasinja čini potok Mala Utinja u dužini cca 5,0 km, a njezin veći pritok u Općini Lasinja je potok Kaudra.

2.1.9.4 Geološke značajke

Teren Općine litološki je vrlo kompleksan; zastupljene su stijene od paleozoika, preko mezozoika i neogena, do kvartara. Najrasprostranjeniji su najmlađi aluvijalni sedimenti u dolini rijeke Kupe, te koritima

⁵ Prema Köppenovoj klasifikaciji klime

potoka. Debljine pojedinih litoloških komponenti su različite. Osnovna rudna bogatstva su barit, kaolinska glina i građevinski kamen.

Na području Općine nalaze se tri eksploatacijska polja tehničko-građevnog kamena Crna Draga (1,69 ha) i Kremešnica kod Lasinje (5,10 ha) i Kremešnica Sjeničak Lasinjski (3,00 ha).

Slika 7. Originalna boca Lasinjske kiselice iz 1906.
(Izvor: Arhiv Općine Lasinja, 2014.)

Prostor obilježava obilje vode u razgranatoj mreži vodotoka.

Jedna od najznačajnijih lokacija na području Općine je izvor povijesne mineralne vode poznate pod nazivom „lasinjska kiselica“. Ova voda je i subtermalna $T=150^{\circ}\text{C}$, a vodonosnik su zdrobljene vulkanske stijene.

U sklopu Balneološkog laboratorija Zavoda za fizikalnu medicinu nalaze se dva najstarija eksponata - 2 boce čuvane Lasinjske kiselice, izvora otkrivenog 1906. godine.

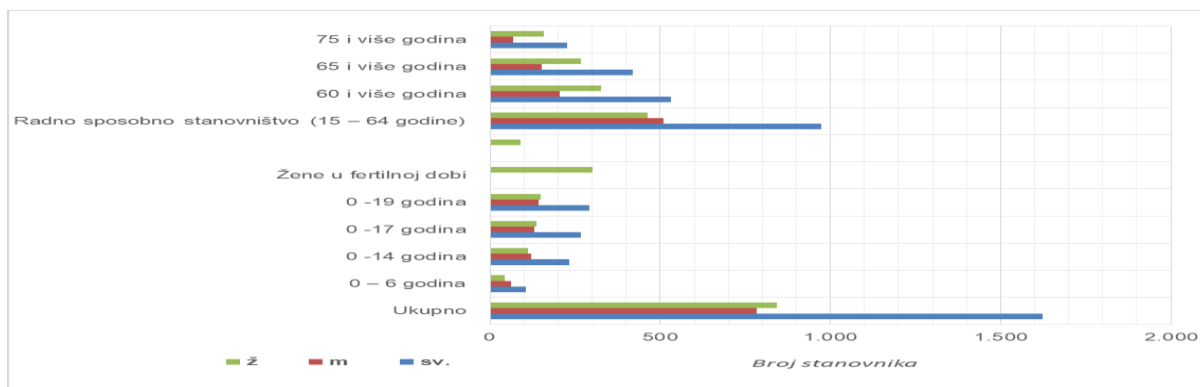
Općina Lasinja, u narednom razdoblju, kao jedan od strateških razvlnih projekata, priprema revitalizaciju izvora Lasinjske kiselice, obnovu punionice te izgradnju i uređenje interpretacijsko-edukacijskog centra o značaju i povijesti uporabe mineralnih voda pokuplja.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> • povoljan položaj Općine (blizina drugih središta u HR i EU) • mala udaljenost između naselja u Općini • umjerena kontinentalna klima • obilje prirodnih resursa (voda, šuma, poljoprivredno zemljište, mineralne i termalne vode) • Lasinjska kultura – arheološko nalazište međunarodnog značaja / toponim • prostor Općine razminiran u potpunosti	<ul style="list-style-type: none"> • izrazito ruralna Općina • izražena depopulacija područja u cjelini • spor oporavak nakon ekonomskih, društvenih i demografskih stradanja u 20. stoljeću • uništena kulturna materijalna baština kao temelj kulturnog identiteta u Domovinskom ratu
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none"> - stvaranje novog kulturnog identiteta - veće korištenje prirodnih resursa u svrhu održivog gospodarskog razvoja - zaštita i prezentacija Lasinjske kulture	<ul style="list-style-type: none"> - degradacija kulturne baštine uslijed teških ratnih razaranja koja su ostavila trajne posljedice na društvenu mrežu i gubitak povijesnog kontinuiteta - mali broj stanovnika

2.2 Ljudski resursi

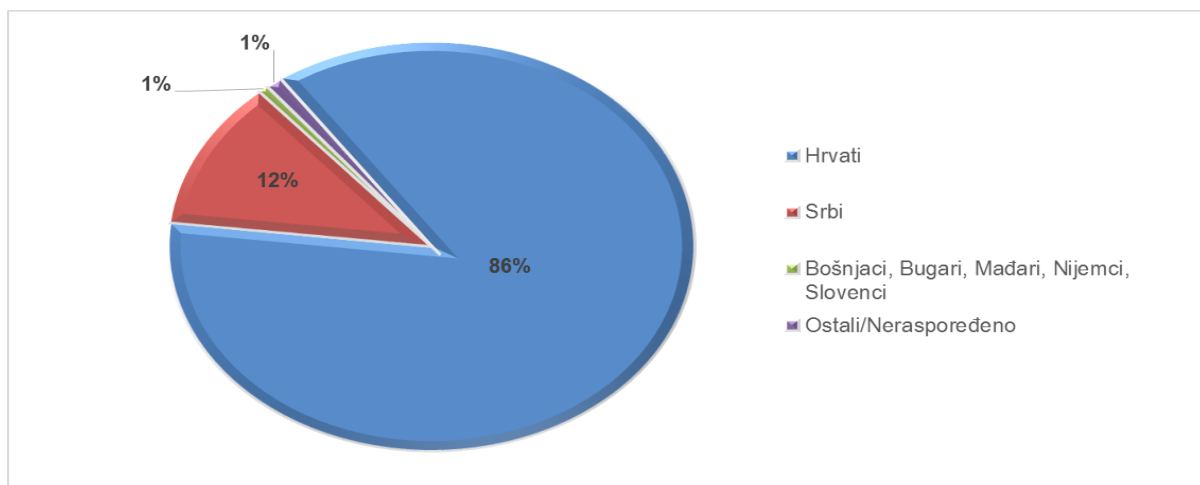
Općina Lasinja, prema Popisu stanovništva 2011. ima **1.624** stanovnika, odnosno 1,26% ukupnog stanovništva Karlovačke županije. U ukupnom stanovništvu Općine Lasinja veći udio imaju žene (51,8%,

odnosno 841 osobe), dok je muškaraca 49,7% (783 osobe).

Slika 8. Starosna i rodna struktura stanovništva Općine Labinja, 2011. (Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2014.)

Dobna struktura stanovnika ukazuje na mali udio djece i mladih (18% ili 293 osoba do 19 godina starosti), dok je stanovnika starijih od 60 godina 32,8% (532 osobe). Jedan od osnovnih pokazatelja starosti stanovništva je i indeks starenja koji pokazuje omjer starog i mladog stanovništva. Indeks starenja za Hrvatsku, u 2011. godini, iznosio je 115, što ukazuje na ubrzani proces starenja stanovništva. Indeks starenja Općine Labinja je 181, te ovo područje svrstava u „stara“ područja Republike Hrvatske i značajno je iznad prosjeka Županije (149,0). Prosječna starost stanovnika je 45,9 godina (što je više od državnog prosjeka od 41,7 kao i županijskog prosjeka od 44 godine). Koeficijent starosti stanovnika je 32,8, što je također više od nacionalnog prosjeka (24,1), kao i od županijskog prosjeka od 27,3. Prisutan je i negativni prirodni prirast (-86 stanovnika u periodu od 2008. do 2012. godine.) Radno aktivno stanovništvo (15-64 godine starosti), obuhvaća 972 osobe, odnosno 59,85 % ukupnog stanovništva Općine Labinja, odnosno svega 1,15 % radno aktivnog stanovništva Karlovačke županije. U kontingentu radno aktivnog stanovništva Općine Labinja 47,5% (462) čine žene, dok 52,5 % (510) čine muškarci. Prema narodnosti, najveći broj stanovnika Općine Labinja su Hrvati (86,58% ili 1.406 osoba). Najbrojnija je skupina srpske nacionalne manjine 11,82% od ukupnog broja manjinskih predstavnika (192).

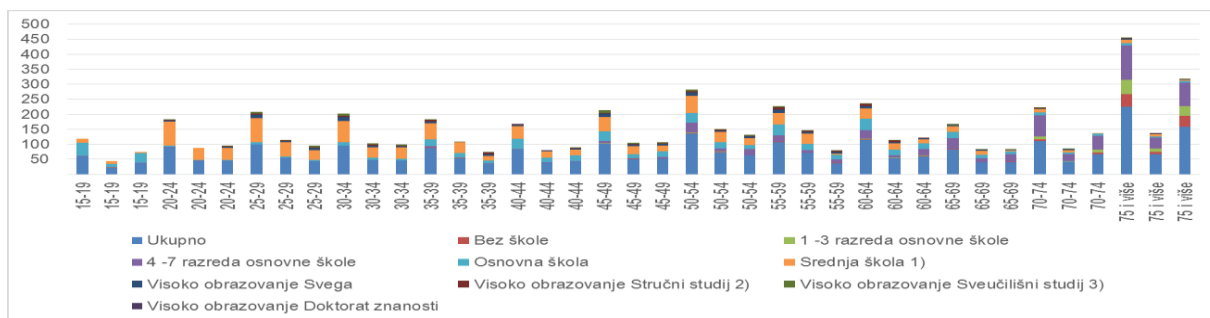
Slika 9. Struktura stanovništva Općine Labinja prema narodnosti, 2011. (Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2014.)

2.2.1 Obrazovna struktura stanovnika

Od ukupnog radno aktivnog stanovništva, prema podacima iz Popisa stanovništva 2011.g., 49,35% (686 osoba) osoba starijih od 15 godina ima završeno najviše osam razreda osnovne škole, od čega njih 27,38 % (382 osobe) ima nezavršenu osnovnu školu. Manja zastupljenost više ili visoko obrazovanih odražava

se na negativne trendove u gospodarstvu i u zapošljavanju u Općini Lasinja.

Slika 10. Obrazovna struktura stanovnika Općine Lasinja prema dobi, spolu i najviše završenoj školi, 2011. S lijeva na desno: ukupan broj, muškarci, žene. (Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2014.)

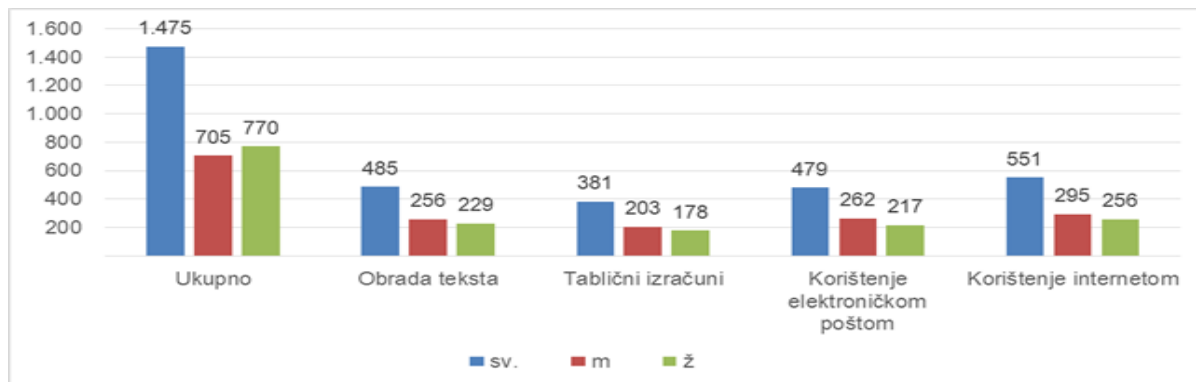
Tablica 7. Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina Općine Lasinja, 2011.

Starost	Ukupno	Bez škole	1 - 3 razreda osnovne škole		Osnovna škola	Srednja škola ¹⁾	Visoko obrazovanje		
			razreda osnovne škole	razreda osnovne škole			Stručni studij ²⁾	Sveučilišni studij ³⁾	Doktorat znanosti
15-19	59	1	-	2	43	13	-	-	-
20-24	90	-	-	2	4	80	2	2	-
25-29	99	1	-	-	7	80	4	7	-
30-34	95	-	-	-	12	71	4	8	-
35-39	88	2	-	3	23	53	5	2	-
40-44	82	-	-	2	35	41	2	1	1
45-49	101	1	1	8	33	46	3	9	-
50-54	136	2	1	32	34	57	5	5	-
55-59	108	1	-	21	36	39	8	3	-
60-64	114	2	2	30	38	34	7	1	-
65-69	82	2	-	37	21	18	1	3	-
15-19	59	1	-	2	43	13	-	-	-
20-24	90	-	-	2	4	80	2	2	-
25-29	99	1	-	-	7	80	4	7	-
30-34	95	-	-	-	12	71	4	8	-
35-39	88	2	-	3	23	53	5	2	-
40-44	82	-	-	2	35	41	2	1	1
45-49	101	1	1	8	33	46	3	9	-
50-54	136	2	1	32	34	57	5	5	-
55-59	108	1	-	21	36	39	8	3	-
60-64	114	2	2	30	38	34	7	1	-
65-69	82	2	-	37	21	18	1	3	-
70-74	110	6	10	70	11	10	1	2	-
75 i više	226	42	47	114	7	13	2	1	-

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

Danas je jedan od najznačajnijih pokazatelja obrazovanosti stanovnika i kompjuterska pismenost. Od 1.475 stanovnika starijih od 10 godina 33% izjavilo je da poznaje način obrade teksta, 26% poznaje metodologiju tabličnih izračuna, 32% koristi elektroničku poštu u komunikaciji dok se njih 38% služi internetom.

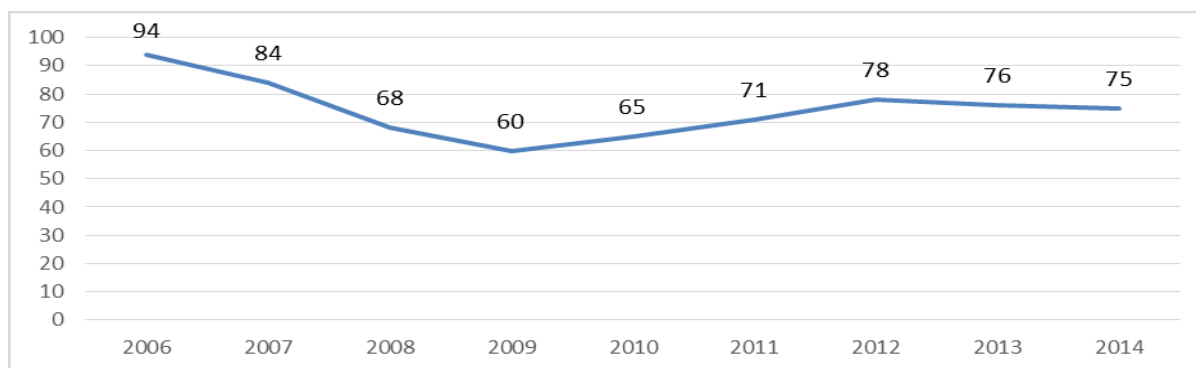

Slika 11. Broj i rodna struktura kompjuterske pismenosti stanovnika Općine Labinja, 2011. (Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, 2014.)

2.2.2 Tržište rada

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Općini Labinja bilo je 972 radno sposobnih stanovnika (od 15 do 64 godine starosti), a ukupno zaposlenih osoba bilo je 491 ili 50, 51% radno sposobnih stanovnika.

Prema popisu stanovništva 2011.godine u Općini Labinja bilo je 826 neaktivnih osoba od tog 519 umirovljenika (od kojih 276 ili 51,18 % je starije od 70 godina). Ostale neaktivne osobe su učenici i studenti (76), zaposleni u domaćinstvu (104) te ostale neaktivne osobe 127 i 2 nepoznatog statusa.

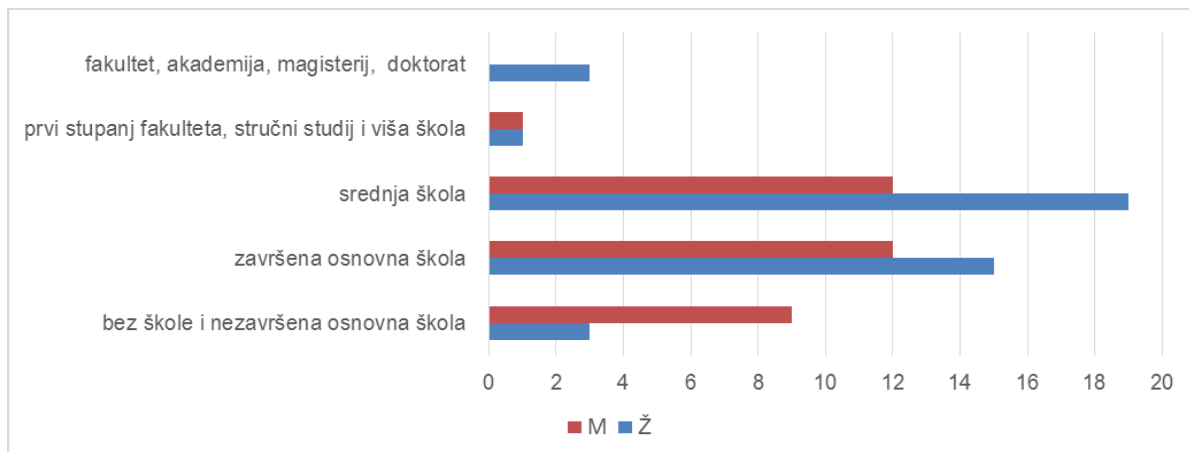

Slika 12. Broj nezaposlenih u Općini Labinja na dan 31.prosinca u razdoblju 2006.-2014. (Izvor podataka: HZZ, 2014.)

Stopa nezaposlenosti nije dostupna na općinskoj već samo na županijskoj razini te prosječna godišnja stopa registrirane nezaposlenosti u Karlovačkoj županiji iznosi za 2013. godinu 25,0 % i viša je od državnog prosjeka koji je iznosio 20,3 %

Prema podacima HZZ-a, na dan 31. prosinca 2014, u Općini Labinja evidentirano je 75 nezaposlenih, odnosno 7,7% radno sposobnih stanovnika, što je ispod državnog prosjeka. U ukupnom broju 53,3 % čine žene. Izuzetno veliki broj čine osobe bez završene osnovne škole ili samo sa završenom osnovnom školom njih 52%. Također, čak 11 osoba ima najviše završenu osnovu školu te nema radnog iskustva, dok je 6 osoba sa završenom srednjom školom ali bez radnog iskustva. Nezaposlenih mladih, do 29 godina starosti je 19 (25% od ukupnog broja nezaposlenih što je ispod državnog prosjeka), no čak 84% (njih 16) su žene (2 sa završenim faultetskim obrazovanjem). Nezaposleni mladi većinom imaju završenu srednju školu (68,5% odnosno njih 13, od kojih je 11 žena te 2 muškarca).

Obrazovna struktura nezaposlenih je loša, čak 12,5% nema završenu osnovnu školu, a samo sa osnovnom školom je 35% nezaposlenih, što predstavlja jedan od ozbiljnijih ograničavajućih faktora razvoja Općine Labinja.

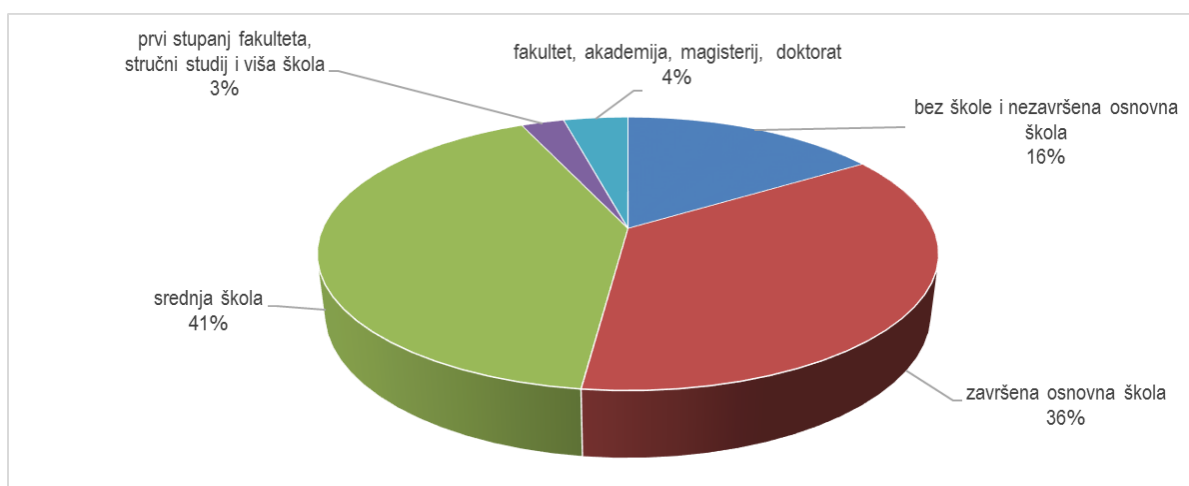

Slika 13. Rodna struktura nezaposlenih prema razini završenog obrazovanja na dan 31.12.2014. (Izvor podataka: HZZ, 2014.)

Tablica 8. Obrazovna struktura nezaposlenih Općine Lasinja.

UKUPNO	Bez OŠ	OŠ	SSS	I stupanj fakulteta , stručni studij i VŠS	VSS
75	12	27	31	2	3

Izvor: HZZ, stanje 31. prosinca 2014.

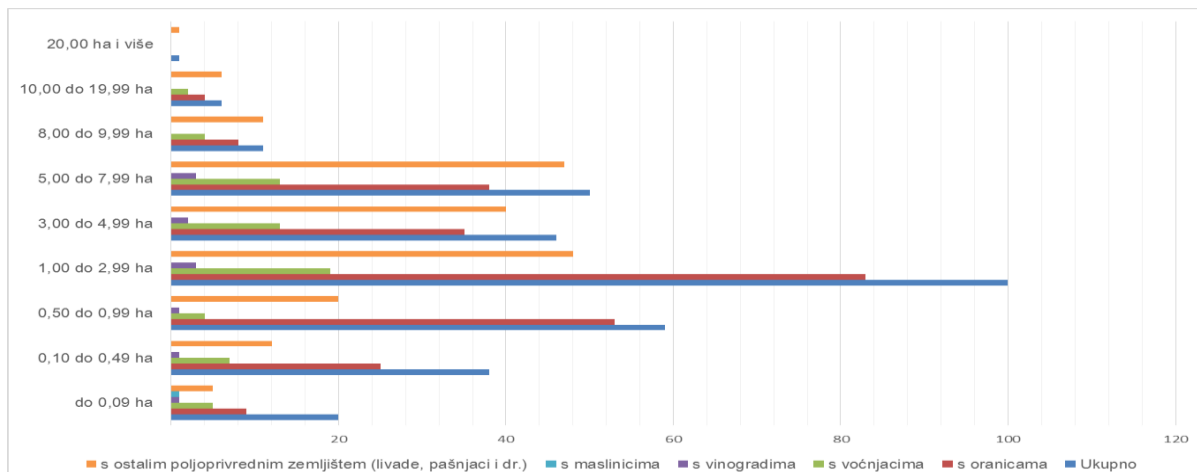

Slika 14. Obrazovna struktura nezaposlenih Općine Lasinja na dan 31.12.2014. (Izvor podataka: HZZ, 2014.)

2.2.3 Poljoprivredno stanovništvo

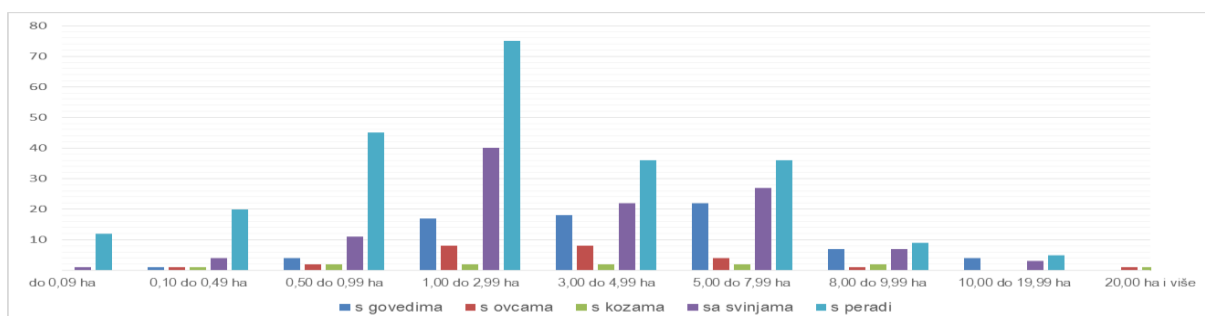
Udio poljoprivrednog stanovništva na području Općine Lasinja je vrlo nizak. Prema podacima iz Popisa stanovništva 2011. godine, 70 osoba ostvaruje prihode iz poljoprivrede što je 7,2% ukupno radno aktivnog stanovništva. 37% je muškaraca (24 osobe) te 63% žena (46 osobe). Prema popisu stanovništva iz 2011. 66 osoba zaposleno je u poljoprivredi, šumarstvu i lovstvu što je 13,4% zaposlenih u Općini Lasinja, odnosno 6,8% ukupno radno sposobnog stanovništva. Od ukupnog stanovništva zaposlenog u poljoprivredi, šumarstvu i lovstvu 36,4% (24) muškaraca te 63,6% žena (42). Međutim, vidljivo je kako poljoprivredna djelatnost dobiva na značaju, budući 331 kućanstvo (55% od ukupnog broja kućanstava) posjeduje poljoprivredno zemljište – gospodarstvo.

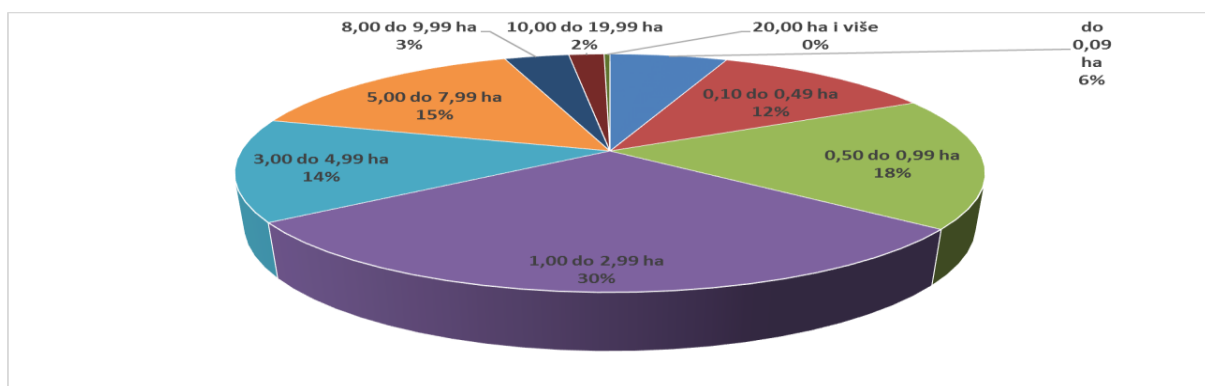

Slika 15. Broj kućanstava prema korištenom poljoprivrednom zemljištu. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

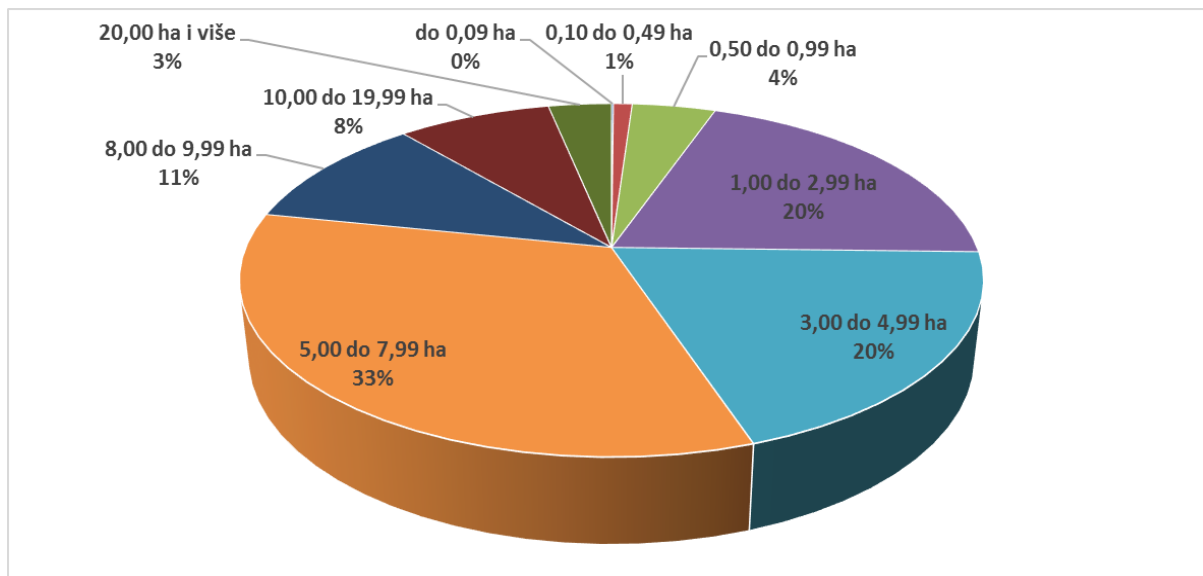
U Općini Lasinja 112 registriranih je obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-a) što ukazuje na činjenicu da je poljoprivreda značajna dopunska djelatnost stanovništva. Također, vidljivo je kako 73,4% kućanstava posjeduje od 1 do 4,99 ha zemljišta koje se većinom koristi kao oranica dok je povećanje količine zemljišta u posjedu kućanstva u korelaciji sa manjom obradom tla odnosno uzgojem manje zahtjevnih vrsta (livade, pašnjaci). Također, broj kućanstva sa stokom također je u kategoriji vlasništva zemljišta od 1 do 4,99 ha. Također, iz broja grla stoke u odnosu na veličinu zemljišta koju kućanstva posjeduju, razvidno je kako se radi o proizvodnji za osobnu uporabu a ne za značajan izlazak na tržište.

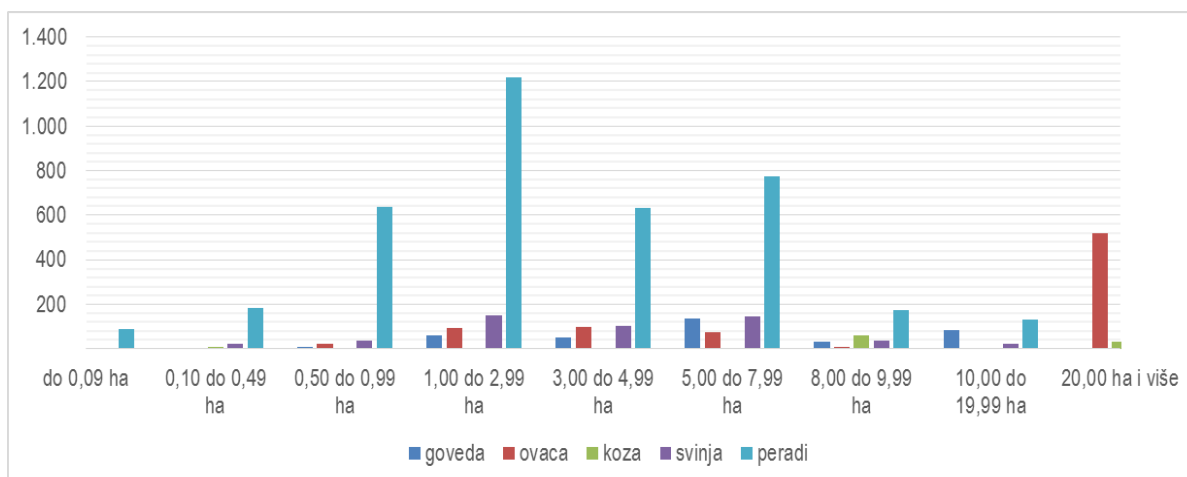
Slika 16. Broj kućanstava prema korištenom poljoprivrednom zemljištu i posjedovanju stoke. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

Slika 17. Zastupljenost poljoprivrednih gospodarstava prema veličini zemljišta koje posjeduju. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

Slika 18. Obradeno poljoprivredno zemljište u odnosu na veličinu poljoprivrednog zemljišta privatnog kućanstva. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

Slika 19. Broj grla stoke u u privatnim kućanstvima obzirom na veličinu zemljišta koje imaju u posjedu. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

2.2.4 Migracije

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine samo 211 osoba ili 12,99 % živi u istom mjestu od rođenja. U Općini Lasinja najviše ima doseljenika iz drugih županija čak 1055 stanovnika ili 64,96%. Najizraženije su dnevne migracije u gradove Zagreb i Karlovac.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> mala stopa nezaposlenosti blizina velikih urbanih središta (Karlovac, Zagreb) omogućava zapošljavanje stanovnika Općine 	<ul style="list-style-type: none"> nepovoljna demografska kretanja i starenje stanovništva među nezaposlenima visok udjel osoba bez ikakvog obrazovanja ili s niskim obrazovanjem

Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none"> - poticaji iz nacionalnih i EU fondova za financiranje socijalnih programa i programa poticanja zapošljavanja - edukacija odraslih kako bi bili konkurentniji na tržištu radne snage - uključivanje u programe nacionalne populacijske politike za poticanje rasta nataliteta 	<ul style="list-style-type: none"> - negativan demografski trend - dugotrajna gospodarska kriza smanjuje potrebe za radnom snagom i u urbanim središtima gdje stanovništvo sada nalazi zaposlenje

2.3 Fizička infrastruktura

2.3.1 Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura podrazumijeva ukupnu infrastrukturu koja uključuje sve grane prometa. Na području Općine Lasinja najvažniji je cestovni promet. Karakteristika ove Općine je da su sva naselja smještena na maloj udaljenosti jedne od drugoga te da su pojedina naselja - Lasinja, Banski Kovačevac, Prkos Lasinjski izgrađena uz županijsku cestu.

2.3.1.1 Cestovni promet

Cestovna mreža i cestovni promet su od najveće važnosti za Općinu budući je to jedini način prometne komunikacije sa okolnim gradskim središtima. Na području Općine odvija se i javni prijevoz što olakšava dnevne i povremene migracije stanovništva.

Tablica 9. Cestovna mreža na području Općine Lasinja

VRSTA CESTE		OPIS DIONICE	STANJE CESTE	
			ASFALT	TUCANIK
Županijska ceste			km	km
ŽC 3152		most Kupa - Desni Štefanki - gr Županije	9	
ŽC 3153		Lasinja – Banski Kovačevac – Skakavac - Karlovac	9,2	
ŽC 3186		A.G. Grada Karlovca-Banski Moravci-Lasinjski Sjeničak-A.G. Grada Karlovca	2,6	
Lokalne ceste			km	km
34049		ŽC 3153 - Novo Selo Lasinjsko I odvojak	1,2	
34051		ŽC 3152 – Donja Lasinja	1,1	
34052		ŽC 3153 – Dobriči – Crna Draga – Lasinja ŽC 3152	8,5	
34053		ŽC 3152 – Desni Štefanki Orečići	0,8	
Nerazvrstane ceste			km	km
BANSKI KOVAČEVAC		Više nerazvrstanih cesta	1,16	0,04
CRNA DRAGA		Više nerazvrstanih cesta	4,70	1,87
DESN O SREDIČKO		Više nerazvrstanih cesta	5,45	1,70
DESN I ŠTEFANKI		Više nerazvrstanih cesta	6,55	2,42
LASINJA		Više nerazvrstanih cesta	1,59	2,25
NOVO SELO LASINJSKO		Više nerazvrstanih cesta	1,45	2,95
PRKOS LASINJSKI		Više nerazvrstanih cesta	3,30	1,64
SJENIČAK LASINJSKI		Više nerazvrstanih cesta	0,00	20,00
SVE UKUPNO:			27,90	32,37

Izvor: Hrvatske ceste d.d., Županijska uprava za ceste Karlovačke županije, Službeni glasnik Općine Lasinja

Koridori županijskih i lokalnih cesta su, u pravilu, postojeći te je nužno podizati kvalitetu i unaprjeđivati prometno-tehničke i sigurnosne elemente na uspostavljenoj mreži županijskih i lokalnih cesta.

Održavanje i unaprjeđivanje nerazvrstanih cesta je obveza jedinica lokalne samouprave te u pravilu zahtijeva angažman značajnog dijela sredstava na godišnjoj razini, kojih na području Općine ima 60,27 km, od kojih je neasfaltirano 32,37 km. Najteža situacija je u Sjeničaku Lasinjskom gdje su sve nerazvrstane ceste neasfaltirane.

Općinsko središte Lasinja ima izgrađenih i uređenih parkirnih mjesta u samom središtu kao i kod javnih institucija. S obzirom na potrebe stanovništva za uslugama i sadržajima većih gradskih centara (školstvo, zdravstvo, zapošljavanje i sl.) od velikog je značaja javni prijevoz. Autobusni javni prijevoz putnika, na području Općine Lasinja, obavlja Autotransport Karlovac d.d., a kojemu je odobren posebni prijevoz učenika osnovne škole te posebni prijevoz do Kupinečkog Kraljevca koji koriste učenici, studenti i mještani za prijevoz do Zagreba. Općina Lasinja u potpunosti financira troškove uspostavljanja autobusne linije Lasinja -Kupinečki Kraljevac – Lasinja. Pokaz za srednjoškolce i studente financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta sa 75%, općina 12,5% i županija 12,5% Tijekom školske godine autobus vozi 4x dnevno, a tijekom praznika 2x dnevno. Korisnici ove autobusne linije u Kupinečkom Kraljevcu presjedaju u autobuse Zagrebačkog električnog tramvaja (ZET) te putuju dalje do grada Zagreba.

Autobusna linija Karlovac – Lasinja – Karlovac (via Banski Kovačevac) te 1x dnevno Karlovac - Lasinja - Karlovac (via Gvozd-Bović). Ova linija ne prometuje subotom, nedjeljom i blagdanom te se 2 linije ukidaju za vrijeme školskih praznika prometuje 3x dnevno.

Dnevne migracije stanovništva u Općini su značajne (posao, obrazovanje, korištenje zdravstvenih i sl. usluga) te je Županijska uprava za ceste izgradila 3 autobusna ugibališta (2 u Lasinji i jedno u naselju Desni Štefanki). Da bi se zadovoljile potrebe stanovnika potrebno je izgraditi još min 10 ugibališta.

2.3.1.2 Željeznički promet

Područjem Općine Lasinja ne prolazi željeznička pruga niti se Općina nalazi na planiranim koridorima željezničkog prometa.

2.3.1.3 Ostali oblici prometa

U okviru utvrđivanja koncepcije razvitka zračnog prometa u Hrvatskoj potrebno je odrediti lokaciju za izgradnju zračne luke 2C/1A kategorije na širem području Grada Karlovca.

Strategija (1997.) i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN br. 50/99) navode slijedeće vezano za riječni promet koji bi se odvijao i na području Grada Karlovca:

- ✓ potrebna su istraživanja o efektima ulaganja u infrastrukturu unutarnjih plovnih putova, kako bi se preusmjerile pojedine vrste tereta na riječni promet, prvenstveno masovne robe i za veće udaljenosti te omogućila turistička plovidba (riječni jahting i sport),
- ✓ pravnom regulativom omogućiti razvojno uključanje malih gospodarskih sustava te korištenje ove vrste prijevoza (skelarstvo, riječno ribarstvo, šljunčarenje),
- ✓ prostorno-prometno povezivanje s ostalim vrstama prometa.
- ✓ u planskom razdoblju, planirano je povezivanje postojećeg riječnog pristaništa u Sisku, rijekom Kupom (što iziskuje regulaciju Kupe), sa budućom riječnom lukom u Karlovcu.

Realizacijom ovih planova posredno bi se poboljšala i prometna povezanost Općine Lasinja sa Karlovačkom i Sisačko- moslavačkom županijom. Izgradnjom zračne luke u Karlovcu Općina Lasinja bi također poboljšala svoju prometnu povezanost.

2.3.2 Javne telekomunikacije

Sustav telekomunikacija na području Općine Lasinja ne zadovoljava u potpunosti, jer su zasada na telekomunikacijski sustav priključeni samo Lasinja, Desno Sredičko, Desni Štefanki, Crna Draga i Novo Selo Lasinjsko. Dok Banski Kovačevac i Prkos Lasinjski nisu priključeni u telekomunikacijsku mrežu.

Na području Općine Lasinja instalirane su trenutno centrale (UPS) u Lasinji, instaliranog kapaciteta 384 priključka i centrala u Sjeničaku Lasinjskom instaliranog kapaciteta 128 priključaka. UPS Lasinja pokriva, uz naselje Lasinju, i naselja Crna Draga, Desni Štefanki, Desno Sredičko i Novo Selo Lasinjsko, dok UPS Sjeničak Lasinjski pokriva samo to naselje.

Za sljedeće razdoblje, a u skladu s mogućnostima realizacije i potrebama, planira se proširenje UPS-a u Lasinji i Sjeničaku Lasinjskom, kao i gradnja nove UPS u Banskom Kovačevcu.

Pokrivenost brzim internetom je 90%, a broadband internetom 0%.

Sukladno Okvirnom nacionalnom programu za razvoj infrastrukture širokopoasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja⁶ svih 8 naselja Općine Lasinja označene su osnovnom sivom bojom oznake S1. Postupak određivanja boja obavljen je na razini naselja, za sva navedena naselja, a prema mogućnostima analize podataka iz preliminarne verzije aplikacije Prikaza područja dostupnosti širokopoasnog pristupa HAKOM-a (PPDŠP).

Oznaka boje siva S1 osn označava područja gdje danas :

- HT pruža širokopoasne usluge s minimalnom brzinom od 2 Mbit/s1
- niti jedan drugi operator ne planira izgradnju širokopoasne mreže u iduće tri godine
- niti jedan drugi operator ne ostvaruje pristup putem izdvojenih lokalnih petlji.

Područje Općine Lasinja bit će obuhvaćeno državnim projektom razvoja širokopoasnog pristupa oznake P22 (za Grad Karlovac i Općine Draganić i Pokupsko).

2.3.3 Energetska opskrba

2.3.3.1 Elektroopskrba

Elektroopskrba se vrši putem Distribucijskog područja Elektra Karlovac Pogona Jastrebarsko (naselja Prkos Lasinjski, Lasinja, Novo Selo Lasinjsko, Crna Draga, Desno Sredičko i Desni Štefanki) i Pogona Karlovac (naselja Sjeničak Lasinjski i Banski Kovačevac).

Na području Općine Lasinja, u potpunosti je završena obnova elektroenergetskih postrojenja koja su porušena tijekom Domovinskog rata. u međuvremenu se je s većim dijelom područja Općine Lasinja prešlo s pogonskog napona 10 kV u sredjenaponskim mrežama na 20 kV napon. Trenutno je u tijeku rješavanje nekih zaseoka s prevelikim padom napona, mjesta su identificirana te se radi na otklanjanju takovih problema izradom tehničke dokumentacije i stavljeno u plan investiranja HEP-ODS.

Stanje elektroenergetskog sustava u prostoru Općine Lasinje sa stanjem iz 2014. godine je sljedeće:

- broj trafostanica od 10/0,4 kV ----- 4 kom,
- broj trafostanica od 20/0,4 kV ----- 24 kom,
- ukupna duljina nadzemnih vodova od 10 kV ---- 6,80 km.... 7,11%,
- ukupna duljina nadzemnih vodova od 20 kV ---- 27,00 km....28,25%,
- ukupna duljina nadzemnih vodova od 0,4 kV ---- 54,30 km....56,82%,
- ukupna duljina podzemnih vodova od 20 kV ----- 7,16 km.... 7,49%,
- ukupna duljina podzemnih vodova od 0,4 kV ---- 0,30 km.... 0,33%,

Na području Općine nema velikih kupaca električne energije, ali je pokrivenost električnom mrežom 100 %-tna odnosno sva kućanstva (622) su priključena na elektrodistribucijsku mrežu.

Struktura potrošnje električne energije je bila sljedeća:

- javna rasvjeta	159.513 kWh/god	ukupno	162 kW
- kućanstva	6.087.616 kWh/god	ukupno	15.434 kW
- poduzetništvo	707.866 kWh/god	ukupno	1.256 kW

⁶ <http://www.mppi.hr/default.aspx?id=421>

2.3.3.2 Opskrba plinom

Na području Općine nema postavljene plinske mreže, ali Prostorni plan uređenja Općine Lasinja Plan omogućava plinifikaciju na cijelom području obuhvata bilo putem izgradnje srednjetačne plinske mreže zemnog plina, bilo putem lokalnih mreža korištenjem plina iz razgradnje biomase.

2.3.3.3 Opskrba toplinskom energijom

Na području Općine nema umreženih sustava grijanja toplinskom energijom.

2.3.3.4 Energetska učinkovitost

Karlovačka županija je Strategiju održivog korištenja energije Karlovačke županije (2009) i Program energetske učinkovitosti u neposrednoj potrošnji energija Karlovačke županije 2012. – 2014. godine. Glavni naglasak u ovim dokumentima je na učinkovitom korištenju energije i obnovljivim izvorima energije kao područjima čiji razvitak može i treba značajno doprinijeti održivom gospodarskom razvitku, povećanju energetske neovisnosti (otvaranje novih radnih mjesta i smanjenju stope nezaposlenosti lokalnog stanovništva). Planira se i razvitak poljoprivrednih kućanstava kroz provođenje raznih energetskih djelatnosti -iznajmljivanje ili prodaja zemljišta za gradnju energetskih postrojenja, uzgajanje poljoprivrednih kultura za energetske iskorištenje i dr.; Također se očekuje - smanjenje energetske potrošnje u kućanstvima, nestambenom sektoru zgrada, prometu i industriji u Županiji provođenjem predloženih mjera energetske učinkovitosti, što u konačnici rezultira reduciranjem emisija onečišćujućih tvari u atmosferu i zdravijim životnim okruženjem.

Prema PPUO Lasinja postoji mogućnost korištenja bioenergije (BIEN), a vezano na poljoprivredno-stočarsku proizvodnju u većim objektima (tovilišta i farme), koji će se graditi na području Općine Lasinja.

U protekle tri godine Karlovačka županija je objavila tri natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava fizičkim osobama koje namjeravaju koristiti obnovljive izvore energije u svojim kućanstvima - solare i biomasu. Prema objavljenim Odlukama o dodjeli bespovratnih sredstava niti jedan stanovnik Općine nije dobio poticajna sredstva.

Općina Lasinje nema posebnih mjera kojima potiče fizičke osobe na korištenje obnovljivih izvora energije. U cilju uključivanja u strateške programe povećanja energetske učinkovitosti, ali i smanjenja troškova, Općina je zamijenila postojeću javnu rasvjetu LED rasvjetnim svjetiljkama i u tu svrhu iskoristila dugoročni kredit HBOR-a. Također je u 2013. godini sufinancirala zamjenu kotlovnice i rekonstrukciju kotlovnice u OŠ Antun Klasnic na energent pelet.

2.3.4 Vodoopskrba i odvodnja

2.3.4.1 Vodoopskrba

Vodoopskrbni sustav Lasinja zasniva se na eksploataciji izvorišta vode Crna Draga, čiji je kapacitet 15 l/s. Voda se sa izvorišta diže putem crpne stanice u vodoopskrbi sustav odnosno vodospremnik Sv.Jana kapaciteta 400 m³. Prosječna dnevna potrošnja iznosi od 120-200 m³ ovisno o godišnjem dobu i prisutnosti vikend korisnika. Godišnja potrošnja iznosi oko 55.0000 m³. Vodosprema Sv. Jana je dominantni vodoopskrbni objekt za područje središta Općine Lasinja te ostalih naselja uz rijeku Kupu. Osim spomenutih objekata danas su na području Općine Lasinja izvedeni sljedeći cjevovodi za potrebe opskrbe stanovništva vodom u ukupnoj dužini od cca. 65 km magistralnih cjevovoda te cca 8 km sekundarnih cjevovoda: CS Crna Draga-Lasinja, Lasinja – smjer Desno Sredičko, Lasinja-smjer most na Kupi, Luketići (prsten), Vidaki-Mrvci (prsten), cjevovod Britveci, cjevovod Lasinja-most na Kupi – Lasinja – Donja Lasinja, cjevovod Desno Sredičko-Desni Štefanki, cjevovod Lasinja-Novo Selo Lasinjsko i cjevovod Crna Draga-Novo Selo Lasinjsko-Prkos Lasinjski-Banski Kovačevac.

Vodoopskrbni sustav na području Općine je na visokoj tehnološkoj razini. Također je Općina financirala

razvoj sustava dojava grešaka, praćenja potrošnje, kvarova na crpilištu i vodospremi putem GSM uređaja i monitoringa. Zdravstvena ispravnost vode za piće uzima se prema planu i programu u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Karlovačke županije. Trenutno je na vodoopskrbni sustav priključeno 430 domaćinstava što iznosi cca. 1720 potrošača.

Od 430 priključaka (siječanj 2015.) 110 priključaka odnosi se na vikend kuće, tj. na dio stanovnika koji nema stalno prebivalište na području općine Lasinja.

Pokrivenost Općine vodoopskrbnim sustavom iznosi trenutno oko 80%, te je u planu projektiranje nastavka glavnog cjevovoda u Desnim Štefankima (Prigorci-Špišići-Orečići-Karasi) u ukupnoj dužini od 5500 metara.

U planu su i istraživački radovi na bušotini B2 (kao rezervnog bunara) nedaleko od glavne bušotine kao i telemetrija na određenim točkama magistralnog cjevovodima za lakše praćenje potrošnje vode i detekcije kvarova.

Vodoopskrbnim sustavom upravlja općinsko društvo Vodovod Lasinja d.o.o. u 100%-tnom vlasništvu Općine (trgovačko društvo je registrirano za poslove vodoopskrbe i javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda).

Na području Sjeničaka Lasinjskog domaćinstva su napravila vlastite vodoopskrbne sustave od izvora do kuća koji nisu dio vodoopskrbnog sustava kojim upravlja Vodovod Lasinja d.o.o.

Tablica 10. Stanje priključenosti na vodoopskrbnu mrežu 31.12.2014. godine u Općini Lasinja.

NASELJE	Broj stanovnika 2011.	Broj priključenih stanovnika s prebivalištem	Broj stanovnika s mogućnošću priključenja	Postotak priključenih stanovnika	Postotak stanovnika s mogućnošću priključenja
Banski Kovačevac	120	57	120	48%	100%
Crna Draga	136	80	135	59%	99%
Desni Štefanki	265	22	50	8%	19%
Desno Sredičko	213	88	208	41%	98%
Lasinja	573	450	573	79%	100%
Novo Selo Lasinjsko	108	61	108	56%	100%
Prkos Lasinjski	52	25	52	48%	100%
Sjeničak Lasinjski	157	0	0	0%	0%

Izvor: Općina Lasinja, 2014.

2.3.4.2 Odvodnja

Na području Općine Lasinja planira se cjelovito rješavanje odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda u skladu s principima održivog razvoja.

Odvodnja oborinskih voda svih naselja na području Općine Lasinja se vrši površinskim otjecanjem u otvorene kanale, a zatim u manje prirodne vodotoke-potoke i kanale, koji svi utječu u rijeku Kupu.

Odvodnja fekalnih voda riješena je izgradnjom sabirnih (septičkih) jama i gnojnica, na koje se postavlja obvezan uvjet vodonepropusnosti. Procjeđivanje fekalnih voda u podzemlje realna je opasnost od zagađenja bunara za pitku vodu, koji se nerijetko nalaze u neposrednoj blizini septičkih jama i gnojnica.

Dakle, na području Općine nema izgrađenih kanalizacijskih sustava sa pročišćavanjem otpadnih voda.

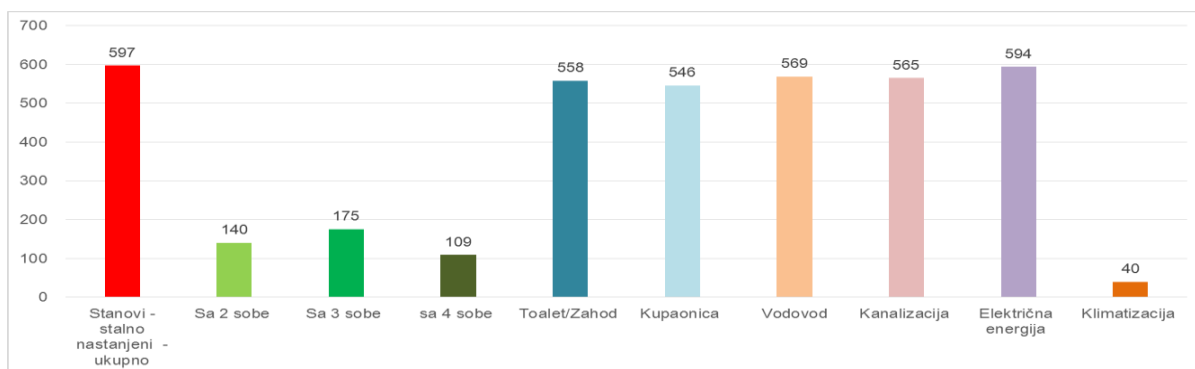
Prioritet je rješavanje odvodnje na području naselja Lasinja, odnosno onih njegovih dijelova gdje je izgradnja kanalizacijskog sustava tehnički i ekonomski opravdana (Donja Lasinja i Gornja Lasinja) za iste je izrađena prostorno planska dokumentacija (Građevinska dozvola) za izgradnju sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda naselja Lasinja.

Za pojedina udaljena naselja rješenje odvodnje se planira uz dispoziciju otpadnih voda kućanstava u skupne ili pojedinačne nepropusne spremnike (septičke jame) te uz osiguranje pravovremenog pražnjenja putem specijalnih vozila uz konačno odlaganje prikupljenih tvari na najbližem većem uređaju za pročišćavanje otpadnih voda.

2.3.5 Stanovanje

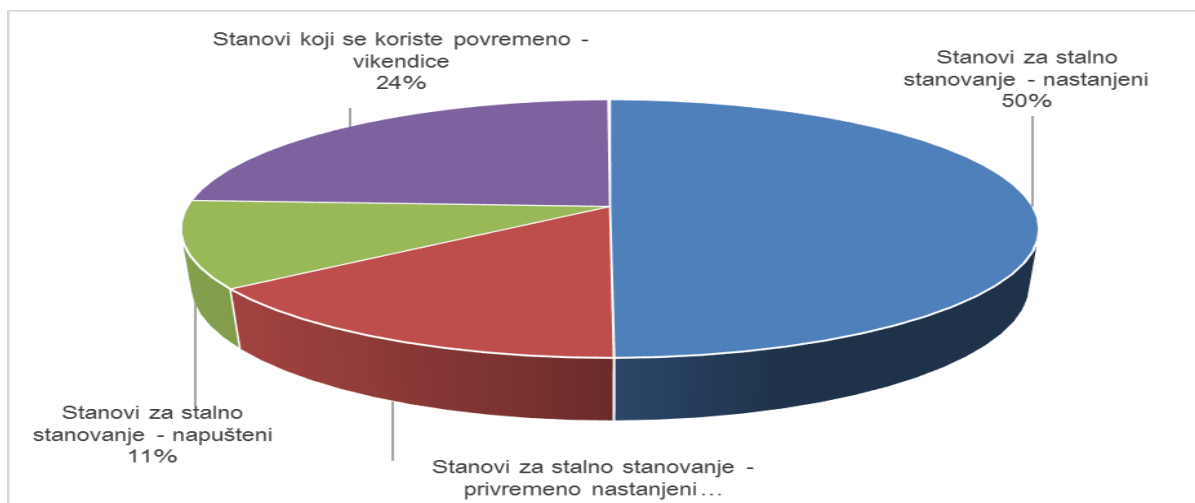
Važan aspekt procjenjivanja Općine Lasinja su uvjeti i kvaliteta stanovanja njenih stanovnika, pogotovo jer je u Domovinskom ratu na području Općine više od 50% obiteljskih kuća bilo potpuno razrušeno, dok je 30 % pretrpjelo oštećenja V. Kategorije.

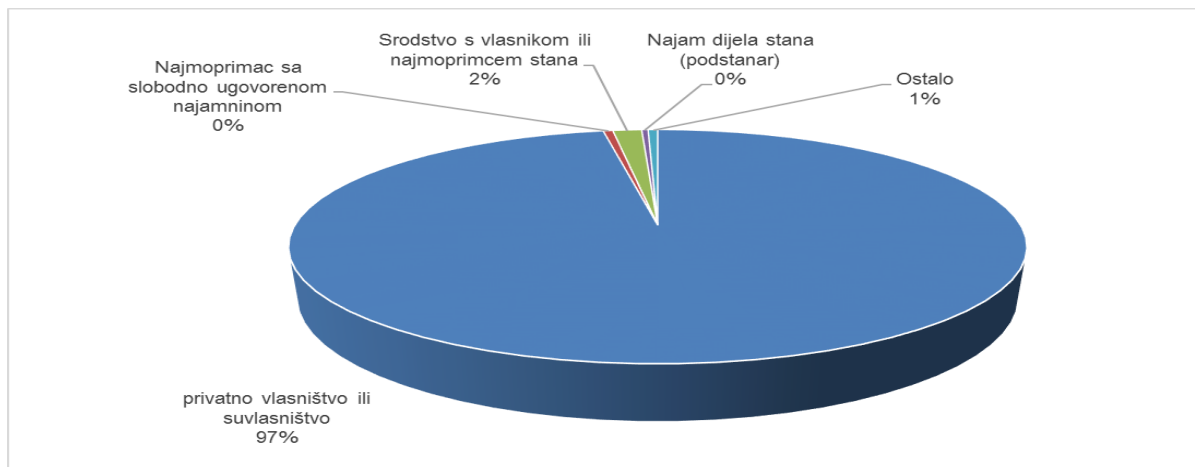
Slika 19. Opremljenost stalno nastanjenih stanova na području Općine Lasinja. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Općine bilo je 599 kućanstava koja su u vlasništvu ili suvlasništvu imala 582 stambene jedinice. Prosječan broj pripadnika kućanstva je 2,70 što je nešto malo ispod prosjeka Republike Hrvatske (2,80). Na području Općine nalazi se 1.197 stanova od kojih je 907 (75,8%) za stalno stanovanje, a samo 49,9% odnosno njih 597 je stalno i nastanjeno.

Struktura opremljenosti nastanjenih stanova (njih 597) ukazuje na relativno visoku kulturu stanovanja i infrastrukturnu opremljenost na području Općine Lasinja (npr. 95% stalno nastanjenih stanova ima vodovod i kanalizaciju, 99,5% ima električnu energiju). Od 1616 stanovnika njih 1.556 ima zahod, 1.532 kupaonicu, a svih 1.616 kuhinju.

Slika 20. Stanovi na području Općine Lasinja prema načinu korištenja. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

Slika 21. Privatna kućanstva prema osnovi korištenja stambene jedinice u Općini Lasinja. (Izvor podataka: Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, 2014.)

Na području Općine nalazi se 130 (10,8%) napuštenih stambenih jedinica (što ne čudi s obzirom na ratna događanja i demografske gubitke), ali i 289 (24,1%) objekata je za odmor i rekreaciju što je velik razvojni potencijal.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> povoljan geoprometni položaj razvijen sustav kontrolirane vodoopskrbe veliki broj relativno novih stambenih objekata dobri uvjeti stanovanja veliki broj kuća za odmor 	<ul style="list-style-type: none"> neriješen sustav odvodnje nema planiranih niti izgrađenih javnih parkirališta veliki broj napuštenih kuća neravnomjerna ulaganja u infrastrukturu u pojedinim naseljima dovodi do njihovog propadanja
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none"> planiranje minimalno jednog javnog parkirališta rekonstrukcija i razvoj kanalizacijske mreže priključene na sustav pročišćavanja izgradnja individualnih sabirnih jama sa biopročišćivačem korištenje programa energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> velika duljina neasfaltiranih nerazvrstanih cesta u pojedinim naseljima daljnje smanjenje broja stanovnika ugrožava održavanje i optimalno korištenje izgrađene infrastrukture te nema opravdanja za daljnje infrastrukturno opremanje naselja

2.4 Zaštita okoliša i prirode

Okoliš je prirodno okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka, koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština, kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja.

Zaštitom okoliša i prirode osiguravamo očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti prostornih i povijesnih vrijednosti i arhitekture, racionalno korištenje prirodnih dobara i energije na okolišno prihvatljiv način.

2.4.1 Gospodarenje otpadom

Europska politika gospodarenja otpadom temelji se na tri načela:

- prevencija nastajanja otpada,
- reciklaža i ponovna uporaba,
- poboljšanje konačnog zbrinjavanja i nadzora.

U dokumentu *Kohezijska politika Europske unije kao podrška razvoju i zaposlenosti, Strateške smjernice zajednice, 2007. – 2013.*, zemlje članice zajednički nastoje maksimalno povećati ekonomsku dobit i smanjiti troškove na način da riješe zagađivanja okoliša na samom izvoru. U sektoru gospodarenja otpadom to znači da se prvenstvo daje prevenciji, reciklaži i biološkoj razgradnji otpada koje su jeftinije i osiguravaju višu zaposlenost u odnosu na spaljivanje i odlaganje otpada.

Na temelju Zakona o otpadu gradovi i općine odgovorni su za gospodarenje komunalnim otpadom i građevinskim otpadom i određuju lokacije u prostornim planovima za svoje područje.

Tijekom 2007. godine sanirano je 8 divljih odlagališta ukupne površine 11.200 m² na kojem se nalazilo cca 8000 m³ otpada. Od tada se više nisu nastajala nova divlja odlagališta otpada na području Općine. U 2009. godini sanirano je i divlje odlagalište Brezje. Ove aktivnosti su provedene u suradnji sa Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Donesen je Plan gospodarenja otpadom Općine Lasinja, Karlovačka županija za period od 2008. do 2016. godine komunalni otpad se odvozi na odlagalište komunalnog otpada Blatuša u Općini Gvozd kojim upravlja komunalno poduzeće Komunalno Topusko d.o.o. u vlasništvu Općina Gvozd, Topusko i Lasinja. Prema sadašnjoj situaciji komunalni otpad će se deponirati na ovom odlagalištu koje nema riješenu dokumentaciju sukladno pozitivnim zakonskim propisima. Stoga je Općinsko vijeće donijelo Odluku o pristupanju Centru za gospodarenje otpadom Karlovačke županije Kodos d.o.o. koji će financirati izgradnju centra za gospodarenje otpadom Babina gora za 17 općina i 5 gradova Karlovačke županije iz sredstava europskih strukturnih fondova i u suradnji s Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Do 2014. komunalni otpad se odvozio na temelju koncesijskog ugovora za privatnom tvrtkom koja je skupljala otpad iz svih naselja u Općini. Nakon isteka koncesijskog ugovora pokrenut je postupak ponovnog izbora koncesionara koji će biti okončan tijekom rujna 2014. godine. Sukladno Planu u tijeku je izvođenje projekta uređenja reciklažnog dvorišta na području Općine Lasinja za postavljanje spremnika za odvojeno sakupljanje otpada na području Općine Lasinja. Za reciklažno dvorište određena je lokacija na k.č.br.937, dijelu k.č.br.29K i k.č.br.938/3 u k.o.Lasinja, ukupne površine od 2465,28 m² te je izrađen idejni projekt.

2.4.2 Zrak

Na području Karlovačke županije kakvoća zraka se mjeri na tri mjerne postaje u Karlovcu. Prema Godišnjem izvješću o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2012. godinu koju je objavila Agencija za zaštitu okoliša zrak je bio I. kategorije s obzirom na sve mjerene onečišćujuće tvari. Za pretpostaviti je da se ovakvi podaci mogu smatrati relevantnim i za kvalitetu zraka na području Općine Lasinja gdje nema nikakvih zagađivača (udaljenost od Karlovca do Lasinje iznosi 24,03 km).

2.4.3 Buka

Za područje Općine Lasinja nisu izrađene strateške karte buke. Način života i gospodarske prilike su takve da nije za očekivati značajno povećanje razine buke na području Općine Lasinja.

2.4.4 Zaštita prirodne baštine

Općina Lasinja se nalazi u Središnjem pokuplju i kao takva je dio Pokupskog bazena koji je zbog visoko vrijedne biološke raznolikosti, od međunarodnog značaja, uvršten u međunarodnu mrežu prirodne baštine NATURA 2000 Međunarodna ekološka mreža NATURA 2000 obuhvaća područja koja su, primjenom

stručnih kriterija, utvrđena kao područja važna za očuvanje ili uspostavu povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i/ili divljih vrsta na europskoj i nacionalnoj razini. Za svako područje utvrđeni su ciljevi očuvanja i mjere zaštite prema Uredbi o proglašenju ekološke mreže (NN124/2013). Područja Ekološke mreže na području Općine Lasinja su: HR1000001 Međunarodno važno područje za ptice: Pokupski bazen i HR2000642 Kupa.

Prostornim planom Općine Lasinja planirana je preventivna zaštita krajobraza uz rijeku Kupu u površini od 8,6 ha.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> Sva naselja Općine Lasinja su obuhvaćena organiziranim sustavom prikupljanja komunalnog otpada Nema divljih odlagališta prirodne baštine Usvojen Plan gospodarenja otpadom Općine Lasinja Kvaliteta zraka I. kategorije Općina Lasinja područje visoko vrijedne 	<ul style="list-style-type: none"> Odlaganje komunalnog otpada na odlagalištu Blatuša (Općina Gvozd) koje ne zadovoljava zakonske propise Nepripremljen CGO Babina Gora Nije provedena preventivna zaštita krajobraza uz rijeku Kupu
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none"> panoramske i prirodne krajobraze potrebno zaštititi i očuvati urediti odvoženje komunalnog otpada sukladno zakonskim propisima 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatak financijskih sredstava ugrožava realizaciju projekata zaštite

2.5 Gospodarstvo

Prema Uredbi o indeksu razvijenosti (NN 63/10, 158/13)⁷ za Općinu Lasinja izračunata je **vrijednost indeksa razvijenosti od 66,59%**, odnosno 33,41% ispod prosjeka Republike Hrvatske te je svrstana u II. Skupinu razvijenosti.

Tablica 11. Usporedba indeksa razvijenosti⁸ Općine Lasinja s općinama sličnih značajki

Općina	Vrijednost indeksa razvijenosti	Skupina razvijenosti
Bosiljevo	64,59	II
Cetingrad	34,16	I
Krnjak	39,62	I
Rakovica	68,54	II
Žakanje	64,03	II
Hrvatska Dubica	46,67	I
Donji Kukuruzari	19,62	I
Majur	51,91	II
Krašić	76,24	III
Pisarovina	94,93	III

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2013.

⁸ Op.a. Za iskazivanje stupnja razvijenosti pojedine jedinice lokalne samouprave, kao najvažniji pokazatelj, koristi se podatak o vrijednosti bruto domaćeg proizvoda. Kako službena statistika isti obrađuju samo na nivou Republike i Županije (zadnji podatak za županiju odnosi se tek na 2007. godinu) za ovu Analizu opredijelili smo se za korištenje INDEKSA STUPNJA RAZVIJENOSTI čiji postupak ocjenjivanja provodi Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova Zakona o regionalnom razvoju („Narodne novine“ br. 153/09) i Uredbe o indeksu razvijenosti („Narodne novine“ br. 63/10, 153/13).

U odnosu na iskazane vrijednosti indeksa za devet Općina s kojima se Općina Lasinja može uspoređivat (područje uz rijeku Kupu, male općine s manjim brojem stanovnika i sličnim gospodarstvom) na području Karlovačke, Zagrebačke i Sisačko-moslavačke županije Općina Lasinja koja je u Domovinskom ratu bila demografski opustošena te je pretrpjela velika materijalna razaranja uspjela je u relativno kratkom vremenu i s vrlo malim brojem stanovnika približiti se općinama koje nisu pretrpjele takva razaranja.

Općina Lasinja je iznad državnog prosjeka samo po prosječnoj stopi nezaposlenosti, što ohrabruje jer je zaposlenost preduvjet zadržavanja stanovnika jer je migracija prema većim centrima najveća ugroza za daljnji razvitak Općine.

Tablica 12. Osnovni pokazatelji razvijenosti Općine Lasinja

Osnovni pokazatelji razvijenosti:	Pros. dohodak per capita	Pros. izvorni prihodi per capita	Pros. stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovnog st. u st.16-65 godina
Ref. godina	2010.-2012.	2010.-2012.	2010.-2012.	2010.-2012.	2011.
Vrijednost osnovnih pokazatelja	21.220	1.277	13,3%	90,2	61,63
Vrijednost standardiziranih pokazatelja u odnosu na nacionalni prosjek	73,78	35,58	83,15	90,74	79,32

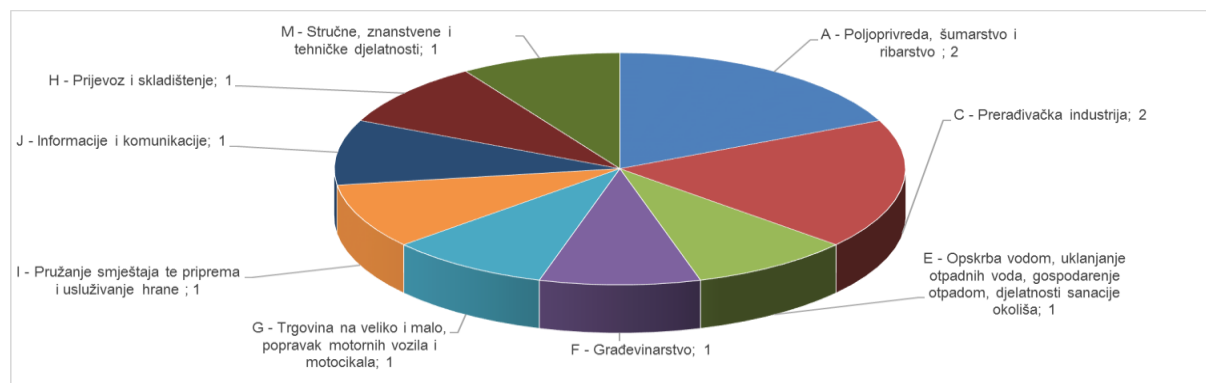
Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2013.

Tablica 13. Pokazatelji poslovanja poduzetnika Općine Lasinja za razdoblje 2011.- 2012., u 000 kn i %.

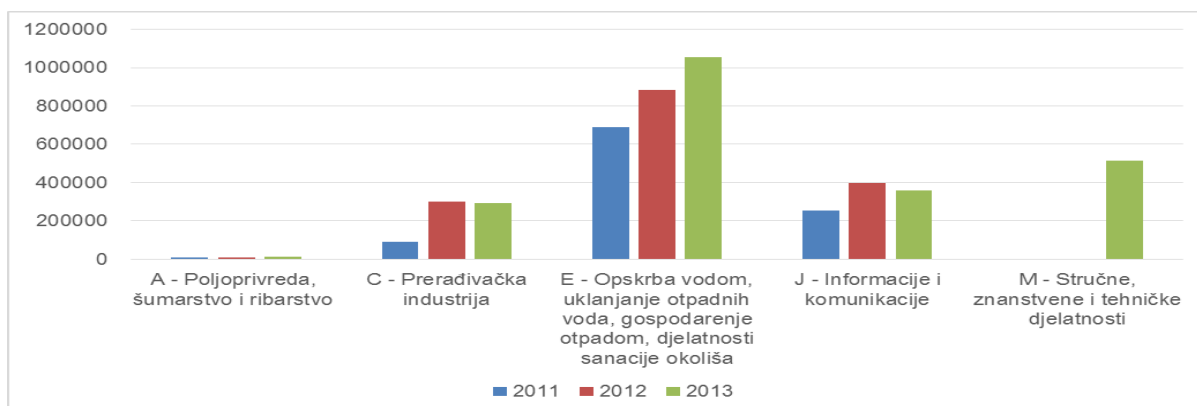
Br.	OPIS (naziv)	2011.	2012.	Indeks 11/12
		Iznos	Iznos	
1.	Broj poduzetnika	7	11	157,4
2.	Broj zaposlenih na bazi sati rada (puni broj)	9	16	177,8

Izvor: FINA – GFI, 2013.

Na području Općine Lasinja 12 pravnih osoba u gospodarstvu registrirano je u Sudskom registru Ministarstva pravosuđa te HGK, Županijska komora Karlovac, od toga jedna javna ustanova (osnovna škola) i jedno komunalno društvo (u 100%-tnom vlasništvu Općine). Od navedenih 12 pravnih subjekata u gospodarstvu – 3 imaju oblik zadruge „Modra Lasta“ – proizvodno-uslužna zadruga, "Poljoprivredna zadruga branitelja 1991" te „Golubica“ eko braniteljska zadruga. No gospodarski sektor Općine Lasinja općenito je prihodovno mali, budući je u 2013. godini imao samo 2.2 mil.kn ukupnih prihoda. Razvidno je kako najveće prihode ostvaruje komunalno poduzeće u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

Slika 22. Struktura gospodarskog sektora prema broju registriranih poduzeća/zadruga u Općini Lasinja. (Izvor podataka: HGK, Županijska komora Karlovac, 2014.)

Slika 23. Ukupni prihodi poduzeća/zadruga prema gospodarskim sektorima u Općini Lasinja. (Izvor podataka: HGK, Županijska komora Karlovac, 2014.)

Uzevši u obzir da je na području Općine registrirano i 112 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava može se zaključiti da je Općina gospodarski aktivna, ali da je najveći nedostatak prevelika orijentacija gospodarstva na poljoprivredu.

S obzirom na važnost da stanovnici ne nastave sa daljnjim napuštanjem naselja važno je da su ovi gospodarski subjekti registrirani u više općinskih naselja, ali najviše u Lasinji i Desnim Štefankima.

2.5.1 Poljoprivreda

Na području Općine Lasinja postoje značajni resursi u vidu poljoprivrednog zemljišta. Najvažnija poljoprivredna područja smještena su uz rijeku Kupu. Raspoloživo poljoprivredno zemljište je relativno visoke vrijednosti i ekološki očuvano, za proizvodnju hrane visoke kvalitete. Nedostatak toga je što poljoprivredna gospodarstva imaju male i fragmentirane brojne čestice. Ekološka poljoprivredna proizvodnja gotovo ne postoji.

Tablica 14. Poljoprivredno i šumsko zemljište na području Općine Lasinja

Poljoprivredno zemljište			
U vlasništvu JLS	U vlasništvu RH	U privatnom vlasništvu	Ukupno poljop.zem.
49 ha	153 ha	4277 ha	4479 ha
Šumsko zemljište			
Državno vlasništvo	Privatne šume	Ukupno šumsko zem.	Ostalo: vode, ceste, građevinsko i dr.
1946 ha	1268 ha	3214 ha	507 ha

Izvor: Općina Lasinja, 2014.

Tablica 15. Poljoprivredna kućanstva prema razspoloživom i korištenom zemljištu.

Broj kućanst.	Ukupna raspoloživa poljoprivredna zemljišta/ha	Korišteno poljoprivredno zemljište				Ostalo zemljište/ha	Broj parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta
361	2.068,96	717,98	681,85	62,12	25,99	1.350,98	702

Izvor: Popis poljoprivrede 2003., DZS

Od ukupno 1.350,98 ha zemljišta koje nije u korištenju 457,42 ha se odnosi na šumsko zemljište.

Tablica 16. Poljoprivredne površine prema kategorijama korištenja u Općini Lasinja.

Kategorije površine	Ukupno (ha)
Oranice i vrtovi	428,66
Voćnjaci	32,93
Vinogradi	2,67
Livade	209,76
Ukupno obrađena površina	674,02
Pašnjaci	44,03
Ukupno poljop. zemljište	718,05

Izvor: Popis poljoprivrede 2003., DZS

Ukupno poljoprivredno zemljište na području Općine zauzima površinu od 2.068,96 ha, što je 25,23% od ukupne površine Općine, pri čemu je u korištenju svega 34,71%.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava na kraju 2011.god. bilo je 112 PG-a.

U 2013.godini 61 PG-a dobilo je potporu Ministarstva poljoprivrede namijenjena izravnim plaćanjima u iznosu od 621.190. kuna.

Na području Općine poljoprivreda predstavlja uglavnom dopunsku djelatnost; nekoliko je većih poljoprivrednih gospodarstava koja se bave proizvodnjom mlijeka za tržište (otkup vrše DUKAT d.d. i VINDIJA d.d.) dok se većina bavi poljoprivrednom proizvodnjom za vlastite potrebe.

U Općini je napravljena jedna mala mini sirana sa kušaonom (proizvodnja kozjeg sira) te ima jedan uzgajivač ljekovitog bilja.

Niti jedno PG nije koristilo potpore namijenjene ekološkoj ili integriranoj poljoprivredi, intervencijama ili investicijama u poljoprivredi. Tri OPG-a su korisnici potpora nekomercijalnim poljoprivrednim gospodarstvima.

2.5.1.1 Stočarska proizvodnja

Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava bavi se stočarskom proizvodnjom, od koje je najzastupljenija proizvodnja mlijeka, iako se već godinama bilježi stalni pad kako broja stoke, tako i broja OPG-a koja se bave tom proizvodnjom.

Prema podacima iz Popisa poljoprivrede 2003., 115 kućanstava bavilo se proizvodnjom mlijeka, a posjedovali su 404 goveda, od toga 316 krava i junaca. Prema sadašnjim podacima Veterinarske stanice Gvozd – ispostava Lasinja na području Općine ima između 300 i 320 krava i junica.

Prema informacijama Veterinarske stanice Gvozd – ambulanta Lasinja postoji trend izlaska iz proizvodnje mlijeka, gdje izlaze obiteljska poljoprivredna gospodarstva sa 1-3 grla, ali i ona veća smanjuju proizvodnju. Razlozi za ovaj trend su različiti od sve niže cijene mlijeka do starenja poljoprivrednika.

Smanjenje se odnosi na mala gospodarstva do 5 grla stoke (iako je njihov broj još uvijek najveći, 68%), broj gospodarstava sa 6-20 grla ostao je gotovo isti, a porastao je broj gospodarstava sa više od 20 krava i junica, kao i povećan uzgoj koza i ovaca.

Otkupom mlijeka na području Karlovca bave se dvije mljekare Dukat d.d. (u čijem je sastavu KIM d.o.o.) i Vindija d.d.

Područje obiluje nadzemnim vodama (rijeka Kupa, potoci) te je prostornim planom planirano podizanje ribnjaka zajedno s pratećim objektima uz ograničenje max dubine od 6 m.

Veterinarske usluge PG dobivaju od strane Veterinarske stanice Gvozd koja ima ispostavu u Lasinji i

Veterinarske stanice Jastrebarsko d.o.o., koja ima ispostavu u Pisarovini.

2.5.1.2 Biljna proizvodnja

U biljnoj proizvodnji, koja je u najvećoj mjeri osnova stočarske proizvodnje, najčešća je proizvodnja žitarica i krmnog bilja za potrebe ishrane stoke na vlastitom gospodarstvu, a proizvodnja tržišnih viškova ovih kultura zanemariva je. Od žitarica najzastupljeniji je kukuruz.

Zbog sve manjeg broja stoke dolazi do smanjenja obradivih površina u korist porasta neorganiziranih površina, te porasta livada i pašnjaka, kao i relativno velika zastupljenost livada. Napuštaju se najlošije površine uz neregulirane vodotoke i poplavna područja.

U brdskom području uzrok smanjenju obradivih površina jest napuštanje ratarske proizvodnje na nagibima iznad 15%.

Povrćarska i voćarska namijenjena je vlastitoj potrošnji i nema plantažnih nasada voća, vinograda ili velikih povrtnjaka.

2.5.1.3 Poticanje poljoprivredne proizvodnje na području Općine Lasinja

Općina Lasinja sufinancira u 2014. godini umjetno osjemenjivanje krava i junica sa 112,00 kuna po zahvatu. U 2013. godini nije bilo nikakvih potpora Poljoprivrednim gospodarstvima na području Općine.

Sva poljoprivredna gospodarstva mogla su koristiti sredstva koja osigurava kroz svoje programe Karlovačka županija.

Slijedom prethodno navedenog može se zaključiti da je poljoprivredna proizvodnja značajan izvor prihoda velikom broju stanovnika iako je razina poljoprivredne proizvodnje daleko ispod realnih mogućnosti. Za ozbiljniju poljoprivrednu proizvodnju nužno je ukupnjavanje zemljišta - komasacija.

2.5.2 Šumarstvo, lov i ribolov

Od ukupne administrativne površine Općine Lasinja, 3.214,03 ha je pod šumskim zemljištem⁹ (39,2 %). U gospodarskim jedinicama državnih šuma najviše je zastupljena bukova šuma. Također ima šuma hrasta kitnjaka i kestena.

U privatnom vlasništvu nalazi se 39,45 % površina šumskog zemljišta, a najzastupljenije su šume bukve, graba, hrasta kitnjaka i lužnjaka te pitomog kestena te imaju značajno manju drvenu zalihu nego od šuma u državnom vlasništvu. Potrebno je značajno poboljšati kvalitetu i kvantitetu uzgojnih radova u ovim šumama da bi se povećala prosječna drvena zaliha. Na području Republike Hrvatske parcele šuma i šumskog zemljišta koje su u privatnom vlasništvu ili posjedu su u pravilu još usitnjenije nego poljoprivredne površine te je na njima teško ili nemoguće na profitabilnoj osnovi organizirati uzgojne radove. Stoga je una cijelom području Hrvatske započeo dugotrajan proces okupnjavanja posjeda i organiziranja šumoposjednika u udruge. Na području Općine Lasinja nema takve udruge šumoposjednika.

Tablica 17. Struktura šuma i šumskog zemljišta na području Općine Lasinja (ha)

STRUKTURA ZEMLJIŠTA	Državno vlasništvo	Privatno vlasništvo	Ukupno
Šumsko zemljište	1.946,03 ha	1.268,00 ha	3.214,03 ha
Obraslo šumsko zemljište	1.892,19 ha	1.268,00 ha	3.160,19 ha
Neobraslo	1,94 ha	0,00 ha	1,94 ha
Neplodno	51,90 ha	0,00 ha	51,90 ha
Prosječna drvena zaliha	213-244 m ³	109 m ³	

Izvor: PPU Općine Lasinja

Uz šume, neizbježno je povezano lovstvo. Velike površine pod šumom, obilje vode, raznolikost staništa, očuvanost okoliša predstavlja dobru osnovu za razvoj lovstva. Na području Općine Lasinja prostiru se dijelovi četiri lovišta.

⁹ PPU Općine Lasinja 22/01, 34/07

Tablica 18. Popis lovišta na području Općine Lasinja

Ime lovišta	Status lovišta
III/135 Lasinja	zajedničko lovište
IV/116 Banski Kovačevac	zajedničko lovište
IV/20 Crna Draga	državno lovište
IV/21 Kremešnica	državno lovište

Izvor: PPU Općina Lasinja, podaci Karlovačke županije

Sva lovišta su dana u zakup i njima se gospodarski sukladno lovnogospodarskim osnovama za pojedino lovište.

Lovni resursi predstavljaju značajan potencijal koji je prije Domovinskog rata pokazivao izuzetno dobre rezultate, kada je Karlovac bio jedan od najjačih središta lova i lovnog turizma u Hrvatskoj. Ova djelatnost je, zbog posljedica rata, gotovo potpuno stala i do danas još nije došlo do njenog oporavka u smislu lovnog turizma jer se lovom, kao rekreativnom djelatnošću, na našem području bave uglavnom lovci, članovi matičnih lovačkih udruga.

Ribolovna udruga Štuka, Lasinja gospodari sukladno gospodarskim osnovama svim površinskim vodama u administrativnim granicama Općine Lasinja.

2.5.3 Turizam

Niti jedno od naselja Općine nije svrstano u turističke razrede.

Općina nema Turističku zajednicu Općine Lasinja.

Za razvoj turizma nedostaju određene pretpostavke prije svega nema turističkih atrakcija niti smještajnih kapaciteta. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine samo je jedan objekt od 30 m² registriran za pružanje usluga smještaja.

Samo područje (dio Središnjeg Pokuplja) nije dovoljno valorizirano niti predstavljeno javnosti.

Povoljna situacije osim ljepote krajobraza, je što se Općina nalazi blizu velikih gradova, autoceste A1 (Karlovac) te što je tijekom 2014. godine u cijelosti razminirana.

U cilju razvoja turizma Općina je unijela u Prostorni plan lokaciju kampa (uz most Kupa) površine 1,23 ha, otkupila je, postavila i djelomično uredila tradicijsku drvenu kuću. U cilju razvoja ruralnog turizma planirano je uređenje trim staza, uređenje izvorišta, uređenje bunara Lasinjske kisleice, izgradnja vodenica, športsko rekreacijskog centra i nastavak ceste sira Karlovačke županije, paintball igrališta, no navedeni projekti nisu realizirani. Također se planiralo urediti kupalište te pješačke i biciklističke staze.

U cilju razvoja USP-a odnosno jedinstvene točke privlačenja posjetitelja, Općina Lasinja razvila je projekt: **Integralni teritorijalni strateški projekt (ITI) razvoja turističke destinacije Lasinjske kulture** procijenjene vrijednosti 5.780.000 kn. Za projekt su već izrađeni studija predizvedivosti te pripremljeno idejno rješenje kao osnovni preduvjet za daljnji razvoj projektne dokumentacije. Općina Lasinja planira provesti realizaciju ovog strateškog projekta u razdoblju 2015.-2020.

2.5.3.1 Smještajni kapaciteti u turizmu

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine samo je jedan objekt od 30 m² registriran za pružanje usluga smještaja. Na području Općine Lasinja nalazi se 289 objekata za odmor i rekreaciju (najveći broj vlasnika je s područja Zagreba), što dovoljno govori o prirodnoj atraktivnosti područja.

2.5.4 Obrtništvo

Na području Općine registrirano je 7 obrta koji pružaju usluge trgovine, prijevoza, građevinske i

ugostiteljske usluge. Tako skroman broj obrta rezultat je blizine velikih gradskih centara sa razgranatom mrežom usluga ali i loših zakonskih rješenja vezanih za poslovanje obrta.

2.5.5 Poticanje gospodarstva na području Općine Lasinja

Općina Lasinja nema posebnih mjera za poticanje gospodarstva te poduzetnici mogu koristiti potpore koje se osiguravaju na nacionalnoj ili regionalnoj razini. Razlog tomu je mali broj poduzetnika te ograničena proračunska sredstva.

Općinska administracija je ipak osigurala niz značajnih preduvjeta za razvoj prije svega malog poduzetništva:

- donijela je Prostorni plan uređenja Općine Lasinja,
- izradila je Mapu razvoja Općine Lasinja,
- kontinuirano ulaže u komunalno opremanje svih naselja,
- vodi brigu o djeci i mladima,
- ne posluje s proračunskim deficitom i na taj način omogućava realizaciju planiranih aktivnosti,
- ulaže sredstva u različite oblike društvenih aktivnosti i na taj način omogućuje da je Općina privlačno mjesto za život.

Donošenjem ove Strategije omogućit će se još jedna temeljna pretpostavka za daljnji društveni i gospodarski razvoj Općine Lasinja.

Državni zavod za statistiku u svojoj publikaciji predlaže da područja zahvaćena depopulacijom trebaju osmisliti proaktivnu politiku gradova kao nositelja općeg razvoja te tako utjecali na svoju širu okolinu. Smatra se da takvu ulogu trebaju imati svi gradovi veći od 10000 stanovnika. Općina Lasinja je naslonjena na grad Karlovac te bi trebala usklađivati svoje razvojne planove na način da maksimizira koristi od blizine Karlovca koji je i administrativno središte Karlovačke županije.

2.5.6 Poduzetničke zone

Na području Općine Lasinja nema izgrađenih poduzetničkih zona.

Na području Općine nikada nije bilo gospodarskih subjekata koji bi bili nositelj razvoja u sadašnjim gospodarskim okolnostima. Općina je u svom Prostornom planu predvidjela mogućnost izgradnje manje gospodarske zone (4,5 ha) bez definirane ciljne skupine.

Prostornim planom predviđena je mogućnost smještanja objekata za obavljanje gospodarskih djelatnosti unutar građevinskih područja naselja, koja su sama po sebi već dovoljno velika da se unutar njih može prići racionalnom smještaju novih gospodarskih sadržaja.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> • dobri uvjeti za razvoj ratarstva, povrćarske proizvodnje i stočarstva namijenjeni tržištu Karlovca i Zagreba • velika količina nezagađenih površinskih voda i mogućnost uzgoja ribe (akvakultura) • riješeno upravljanje nad lovištima i površinskim vodama (lov i ribolov) • razvoj prostorno-planskih dokumenata • izrada projektne dokumentacije strateškog projekta razvoja turizma – tzv. Lasinjske kulture	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatna sredstva za razvojne planove • zapušteno i neobrađeno zemljište • mali broj poduzetnika • slaba gospodarska aktivnost u privatnim šumama • nema izgrađene gospodarske zone i nema podataka o eventualno zainteresiranim korisnicima
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja

- identifikacija potencijala za stvaranje turističkih proizvoda - revitalizacija lovnog i ribolovnog turizma, razvoj dr. selektivnih oblika turizma, posebno s naglaskom na poboljšanje održivog korištenja prirodnih resursa (selektivni oblici dodatne ponude u turizmu) - nedostatak ulaganja privatnog poduzetničkog sektora	- investicije u gospodarstvo vrlo skromne - nedostatak strateškog gospodarskog opredjeljenja i razvojnih projekata - usitnjeno poljop. zemljište i nesređeno zemljišno vlasništvo - nedostatan korištenje raspoloživih poljoprivrednih površina usitnjeno šumsko zemljište i nedostatne parcele za ozbiljne uzgojne radove

2.6 Društveni razvoj zajednice

2.6.1 Predškolski odgoj

Predškolski odgoj organizira se i provodi za djecu od navršenih 6 mjeseci života do polaska u osnovnu školu, a na području Općine nema dječjeg vrtića kako u vlasništvu Općine tako ni privatnih registriranih vrtića u kojima bi se odvijao predškolski odgoj i naobrazba. Predškolski odgoj se odvija u prostorima Osnovne škole Antun Klasinc te se financira iz općinskog proračuna. Program predškole pri OŠ „Antun Klasinc“ Lasinja obuhvaća svu djecu u godini prije polaska u redovnu školu s područja Općine Lasinja. Program je namijenjen djeci od šest i sedam godina. Zbog popunjenosti svih učionica u prijedpodnevnim satima, program Predškole odvija se po završetku redovite nastave za učenike razredne nastave. Vrijeme održavanja Predškole predstavlja problem prehrane (kuharica radi samo u prijedpodnevnoj smjeni) i problem prijevoza jer se polaznici predškole ne mogu vezati uz školski prijevoz. Prema Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07 i 94/13), čl. 23.a, st. 1. program predškole obavezan je za svu djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu.

2.6.2 Osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje

Počeci školstva na području Općine Lasinja datiraju u 18. stoljeće, na području Sjeničaka, a u Lasinji je osnovno školsko obrazovanje organizirano od 1868. godine. Osnovna škola „Antun Klasinc“ Lasinja djeluje od 1997., a izgrađena je 1991. U procesu razdruživanja od Osnovne škole „Heroj Mraović – Simić“ Bović, ustrojen je nastavni proces koji se odvija u 8 razrednih odjela. Područnih škola nema. Zgrada škole je uređena neposredno prije Domovinskog rata i jedna je od rijetkih zgrada koja nisu pretrpjela veća oštećenja. Zgrada Osnovne škole „Antun Klasinc“ opremljena je malom školskom dvoranom i učionicama. Za uspješniji nastavni proces nedostaju kabineti i bolja opremljenosti učionica.

Osnovnu školu u Općini Lasinja u školskoj godini 2013/2014 je polazilo 98 učenika. Od toga 94 učenika su pohađala OŠ Antun Klasinc u Lasinji. U školskoj godini 2013./2014. nastavu je pohađalo 94 učenika s 4 učitelja razredne nastave, 19 učitelja predmetne nastave i 2 stručna suradnika. Škola također osim ravnatelja zapošljava i 5 pomoćnih djelatnika (administrativno i tehničko osoblje). U prosjeku se može reći da jedan nastavnik odgaja 4 učenika. Nastava je organizirana za djecu iz naselja Lasinja, Desno Sredičko, Desni Štefanki, Novo Selo Lasinjsko, Crna Draga, Prkos Lasinjski i Banski Kovačevac. Za djecu je organiziran poseban školski prijevoz. Učenici iz Sjeničaka Lasinjskog pohađaju nastavu u Osnovnoj školi Skakavac. U osnovnoj školi se provode različite slobodne aktivnosti (vezilje, zadruga, sportske aktivnosti, Globe, prva pomoć, ritmika, dramska, likovna grupa i dr.). Također u školi je organizirana prehrana za učenike (školska kuhinja) koju sufinancira Općina, a za učenike polaznike osnovne škole Skakavac u cijelosti financira školski obrok. Kao velik problem u OŠ „Antun Klasinc“ Lasinja ističe se slaba opremljenost školske kuhinje i nedostatak blagavaone, a djeca školski obrok primaju u prostoru hodnika u kojem stolovi predstavljaju dodatnu opasnost za sigurnost učenika.

Škola ima knjižnicu sa 2000 naslova, različite časopise i računalo. Zbog velikog broja učenika putnika, koji vrijeme do polaska školskog autobusa provode u školskoj knjižnici, ukazao se problem za proširenjem

školske knjižnice u kojoj učenici rado borave te se dodatno educiraju na računalu koje jedva stane u prostor knjižnice. U istoj nedostaje prostor za smještaj još radnih stolova i računala koji su potrebni u radu s učenicima. Nastava je organizirana u jednoj dopodnevnoj smjeni u trajanju od 8 sati. Broj učenika varira od godine do godine i kreće se od 83 učenika upisanih u školsku godinu 2004./2005 do najviše 107 učenika, školske godine 2011./2012. Škola posjeduje još dovoljno neiskorištenog zemljišta na kojem bi se mogla dograditi škola te iskoristiti novoizgrađene prostore za program predškole kao i prostor za manji vrtićki uzrast te nužno potrebne kabinete. Nastava informatike odvija se u učionici koja nikako ne zadovoljava standarde informatičke učionice te je nužan veći prostor i bolja opremljenost računalima i računalnim programima. Dogradnjom bi se otvorio prostor za preseljenje kuhinje i prostor blagavaone. Učenici bi dobili kabinet informatike, a knjižnica bi se mogla proširiti. Budući da je školska zgrada smještena uz lokalnu prometnicu, ne tako prometnu, uz investiciju ograđivanja školskog dvorišta dodatno bi se dobilo na sigurnosti učenika. Djeca srpske nacionalnosti iz Sjeničaka Lasinjskog (4 školskoj godini 2013/2014) pohađaju OŠ Skakavac gdje je organizirana nastava za pripadnike srpske nacionalne manjine. Prijevoz učenika iz ovog sela je samo djelomično riješen jer posebni prijevoz za učenike odvozi djecu od Reljine strane do škole. Roditelji voze neasfaltiranim cestama od kuće do Reljine strane. Općina Lasinja sufinancira troškove prijevoza i prehrane i za učenike iz Sjeničaka Lasinjskog. U periodu od školske godine 2002/2003 d.d. školske godine 2013/2014 u Karlovačkoj županiji se smanjio broj učenika osnovnih škola za 16,96 % ili 1.807 učenika. U istom periodu za Općinu Lasinja može se reći da ona u istom periodu zadržava približno isti broj učenika. Smanjenje broja djece u školama implicirati će se na probleme s kadrovima u školstvu, kao i s održavanjem školskih objekata budući da se decentralizirana financijska sredstva, između ostalog, određuju prema broju učenika.

Tablica 19. Broj učenika u osnovnoj školi Antun Klasinc 2008.-2014.

NAZIV OSNOVNE ŠKOLE	ŠKOLSKA GODINA					
	2008./2009.	2009./2010.	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.
OŠ Antun Klasinc	88	88	103	107	98	94

Izvor: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, tehničku kulturu, šport i informiranje Karlovačke županije, 2014.

Na području Općine Lasinja nema srednjih škola. Učenici imaju mogućnost nastaviti školovanje u Karlovcu ili Zagrebu.

U općini trenutno ima cca 50 učenika srednjih škola.

Općina je u 2014. godini donijela odluku o sufinanciranju smještaja i prehrane svih učenika srednjih škola (školska godina 2013/2014) bez obzira na socijalni status.

2.6.3 Visokoškolsko obrazovanje

Na području Općine Lasinja nema visokoškolskih obrazovnih ustanova, a studenti iz Općine Lasinja na studije odlaze najviše u Karlovac i Zagreb.

U Općini Lasinja prema podacima za školsku godinu 2012/2013 Državnog zavoda za statistiku Općini ima 26 studenata na svim razinama (redoviti, izvanredni na veleučilištima i sveučilištima).

2.6.4 Kultura

Na području općine Lasinje nepokretna kulturna dobra činili su sakralni objekti, od kojih je njih četiri imalo rješenje Državne uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu, kao zaštićeni spomenici kulture: župna crkva sv. Antuna Padovanskog (potpuno uništena), kapela poklonac Bezgrešnog začeca na raskrižju ceste za Prkos, javno raspelo uz most na Kupi (potpuno uništeno) te kapela sv. Petra u B. Kovačevcu (potpuno uništena). Dakle, kulturna baština je usko vezana uz djelovanje Crkve na području Općine, što se može vezati i uz činjenicu da su svećenici bili osobe od povjerenja te iznimni autoriteti i

pokretači društvenog života. Među njima se posebno ističe Antun Klasinc, podrijetlom Slovenac, koji je u Lasinji osnovao pjevački zbor sv. Cecilije, limenu glazbu te inicirao osnivanje vatrogasnog društva, čiji je bio i prvi predsjednik.

Djelovanje pjevačkog društva i limene glazbe razvilo se tijekom godina u kulturno umjetničko društvo koje danas nosi ime vlč. Antuna Klasinca. KUD koji djeluje kao neprofitna udruga građana posvećena očuvanju nematerijalne i materijalne kulturne baštine lasinjskog kraja, nositelj je kulturnih zbivanja u Lasinji, od kojih ističemo godišnje koncerte „Narodil nam se kralj nebeski“ i „Pokuplje u srcu Lasinje“. Općina Lasinja, na čijem su području tradicionalne drvene kuće, kao i ostala kulturna dobra, spaljene i uništene u Domovinske ratu, sagradila je jednu tradicionalnu drvenu kuću kao sjećanje na minula vremena, te je u njoj smješten etnomuzej. Brigu o muzeju te o njegovoj zbirci vodi Općina, a muzej se otvara zainteresiranim posjetiteljima na zahtjev.

Na području Općine Lasinja nema pokretnih kulturnih dobara, a Općina nije osnovala ni jednu ustanovu u kulturi (nedostatak financijskih sredstava).

2.6.5 Sport

Sva sportska infrastruktura koncentrirana je u naselju Lasinja i dostatna je za sportsko-rekreativne potrebe stanovnika cijele Općine. Tu je izgrađeno jedno travnato nogometno igralište, jedno asfaltirano kombinirano igralište za košarku i nogomet (koje ima rasvjetu) te jedno asfaltirano viševrsno igralište za odbojku, badminton i tenis. Kroz građansku akciju „Roditelji za djecu“ izgrađena su dva stola za stolni tenis. Postoji potreba za izgradnjom gledališta, odnosno postavljanjem montažnih tribina koje bi se postavljale prema potrebi uz igrališta. Sportska igrališta su u neposrednoj blizini škole tako da se koriste za odvijanje nastave Tjelesnog odgoja te izvannastavnih aktivnosti. U Lasinji djeluje športsko društvo Lastavica koje je nositelj sportskih događanja, turnira i sl. Postoji potreba da se ovo športsko društvo modernizira i proširi svoj krug članova i korisnika, da organizira i ponudi sportske aktivnosti prilagođene svim dobnim skupovima i oba spola.

2.6.6 Civilno društvo

Prema podacima Ministarstva uprave na području Općine Lasinje djeluje 12 registriranih udruga civilnog društva. Među njima se svojim djelovanjem ističu dobrovoljna vatrogasna društva te kulturno-umjetničko društvo. Dobrovoljna vatrogasna društva (Lasinja, Crna Draga i Desno Sredičko) čine Vatrogasnu zajednicu Općine Lasinje. Vatrogasci djeluju u Lasinji od 1927. godine, čine važan aspekt civilnog društva te pružaju kvalitetnu vatrogasnu zaštitu svojim sumještanima. Svojim djelovanjem privukli su mlađe generacije te oni vrlo uspješno nastupaju na vatrogasnim natjecanjima. Udruge ribolovaca i lovaca brinu se o aspektu zaštite prirode, uređuju svoja ribolovna, odnosno lovna područja te organiziraju natjecanja.

Udruge se financiraju iz vlastitih izvora (prikupljanjem članarina, pisanjem projekata i/ili obavljanjem neke gospodarske aktivnosti) i iz donacija domaćih i stranih donatora.

Općina Lasinja udruge financira putem godišnjeg programa javnih potreba u sportu i kulturi te Odlukom načelnika za pojedinačne projekte i aktivnosti koji nisu financirani u okviru natječaja, ali su od značaja za ukupan razvoj Općine Lasinja.

Unatoč brojnosti civilnih udruga, osim za vatrogasce i KUD, ne može se reći da su ostale udruge okrenute korisnicima ili da djeluju na dobrobit društva, sumještana, potrebitih skupina ili pojedinaca, u neku određenu višu svrhu. Okrenute su svojim članovima, nemaju planove razvoja ili djelovanja. Akcije koje prvo su ad hoc, uz pomoć članova te za potrebe udruga. Svijest mještana, a ponekad i samih članova, o svrsi postojanja i djelovanja dobrovoljnih neprofitnih udruga još nije dostatno razvijena te je potrebno na tome raditi.

2.6.7 Briga o osobama s invaliditetom

Prema vrsti invaliditeta, možemo razlikovati slabovidne i slijepe osobe, gluhe i nagluhe, osobe s tjelesnim

invaliditetom i tjelesnim oštećenjima te osobe s intelektualnim poteškoćama. Prema socijalnom statusu osobe s invaliditetom, možemo podijeliti na zaposlene, nezaposlene, korisnike invalidske mirovine, osobne invalidnine i naknade za tjelesno oštećenje.

Broj osoba s invaliditetom u Općini Lasinja je 204, što čini 12,3 % ukupnog stanovništva na području Općine.

Tablica 20. Prikaz broja osoba s invaliditetom s područja općine Lasinja, po spolu i dobnim skupinama

SPOL	DOBNA SKUPINA									SVE UKUPNO
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+	
Muško	0	4	7	2	18	40	30	22	11	134
Ženski	0	0	10	2	2	5	10	18	23	70
Ukupno	0	4	7	4	20	45	40	40	34	204

Izvor: Registar osoba s invaliditetom, 2014.

Na području Općine iskazana je velika društvena osjetljivost prema osobama s invaliditetom, a što je vidljivo kroz izgrađenost prilaznih rampi, spuštene pristupi nogostupu, zgradi općine, osnovni školi, ljekarni, ambulanti liječnika obiteljske medicine, stomatologu kao i pristup trgovinama, ugostiteljskim objektima i crkvi koji su prilagođeni osobama s invaliditetom. Općinska zgrada ima lift kao i sanitarni čvor za osobe sa invaliditetom.

2.6.8 Zdravstvo

Za zdravstvo, na lokalnoj razini, nadležna je Karlovačka županija, te ne postoje statistički podaci relevantni područje za Općine Lasinja. Prema Slici zdravlja Karlovačke županije možemo zaključiti da se podaci koji vrijede za područje Karlovačke županije, mogu trendovski preslikati i na područje Općine, sa manjim iznimkama.

Javno - zdravstveni prioriteti su:

- Prerano i prekomjerno konzumiranje alkohola kod mladih, koji predstavlja sve veći zdravstveni i sociološki problem osnovnih škola i srednjih škola na području Karlovačke županije,
- Povećani pobol i smrtnost stanovništva od kardiovaskularnih bolesti u radno aktivnog stanovništva uzrokovani neadekvatnim načinom života (pušenjem, nepravilna prehrana, tjelesna neaktivnost, stres),
- Prevelik pobol i smrtnost od raka debelog crijeva u Karlovačkoj županiji
- Briga i skrb za starije osobe (starije od 65 godina)
- Zdravstvena preventiva .

U naselju Lasinja djeluje ambulanta liječnika opće prakse, zubara te ljekarna te je na taj način osigurana kvalitetna primarna zdravstvena zaštita.

2.6.9 Socijalna skrb

Različitim oblicima socijalne skrbi na području Karlovačke županije obuhvaćeno je 4,3% stanovništva te je županija na 3. Mjestu po broju korisnika (prosjeak Republike Hrvatske je 2,3% stanovnika obuhvaćeno mjerama socijalne skrbi).¹⁰

Općina Lasinja, u okviru svojih proračunskih mogućnosti putem svojih socijalnih programa, pokazuje izuzetno visoku razinu društvene osjetljivosti.

Prema Statističkom izvješću 1448/11 na području Općine Lasinja, preko Jedinog upravnog odjela, redovito se realizira Program u području socijalne skrbi:

Prema Socijalnom programu Općina Lasinja za 2014. godinu izdvojila iznosu od 132.000,00 kuna.

¹⁰ Slika zdravlja Karlovačke županije str. 21

Planirane su slijedeće mjere:

- ✓ troškovi stanovanja
- ✓ jednokratna novčana pomoć (troškovi liječenja i nabavka lijekova, pomoć invalidima i hendikepiranim osobama i dr.)
- ✓ prehrana učenika u osnovnim školama
- ✓ pomoć za troškove ukopa
- ✓ pomoć i njega u kući starijim osobama
- ✓ pomoć za nabavu ogrjeva.

Također Centar za socijalnu skrb Karlovac u sustavu socijalne skrbi daje potporu za 24 obitelji te osigurava za 33 korisnika doplatu za njegu i pomoć.

Tablica 21. Utrošak sredstava Socijalnog programa Općine Lasinja u periodu od 2010. - 2013. godine

Namjena	2010.	2011	2012.	2013.
Subvencije troškova stanovanja	3.600,00	3.600,00	0,00	0,00
Jednokratne novčane pomoći	8.300,00	10.300,00	3.200,00	7.300,00
Pomoći namijenjene prehrani učenika u osnovnim školama	46.902,00	53.640,00	48.427,00	42.155,00
Pomoć za troškove ukopa	1.537,50	10.765,00	2.460,00	0,00
Pomoć i njega u kući starijim osobama	15.887,50	32.063,61	37.215,00	38.743,53
Pomoć za nabavu ogrjeva	31.150,00	36.100,00	38.000,00	35.150,00
UKUPNO	111.377,00	146.668,61	129.302,00	123.348,53
PROGRAM SOCIJALNE SKRBI				
% Proračuna Općine Lasinja	2,21	4,22	3,55	2,27

Izvor: Godišnje izvješće Proračuna Općine Lasinja, 2014.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> • dobar program za učenike osnovne škole • organizirana primarna zdravstvena zaštita • zadovoljavajući broj registriranih udruga (s obzirom na brojnost stanovnika) • razvijena partnerska suradnja javnog i civilnog sektora 	<ul style="list-style-type: none"> • u općini nema organiziranog programa predškolskog odgoja i naobrazbe • mali broj aktivnih udruga sa razvijenim programima i aktivnosti za širu zajednicu • nedostatni ljudski kapaciteti organizacija civilnog društva za izradu i implementaciju programa i projekata društvenog interesa
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none"> - organiziranje predškolskog odgoja i naobrazbe - organizirana skrb za stanovnike treće životne dobi - Jačanje potpore programima civilnog sektora kroz proračunska sredstva - Uključivanje kulturnih i športskih udruga u turističku ponudu - Promoviranje volonterizma 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatak sredstava za ulaganje u predškolsko objekt - financijska ovisnost društvenog sektora o državnom i gradskom proračunu - staro stanovništvo - nedostatak adekvatnog prostora i opreme za jačanje aktivnosti civilnog sektora - nedovoljna uključenost civilnog sektora u razvojno planiranje

2.7 Institucionalni okvir i financijski izvori za upravljanje razvojem

2.7.1 Djelatnost i ovlasti općinske uprave

Općina Lasinja spada među male Općine koje su i prije Domovinskog rata bile izložene demografskom propadanju, a tijekom ratnih događanja doživjela su velika ljudska i materijalna razaranja. Po povratku iz izbjeglištva započeo je mukotrpan proces obnove materijalnih dobara, dok se ljudska stradanja i patnje kao i gubici života nikada neće nadomjestiti.

Uređenjem objekata za stanovanje, sakralnih objekata, cesta, temeljne infrastrukture te konačno završetkom razminiranja u 2014. godini može se zaključiti da je u Općini Lasinja konačno završen proces obnove materijalnih dobara te se stanovnici Općine i njena administracija trebaju posvetiti gospodarskom i društvenom napretku u novom društveno političkom okruženju.

Tijela Općine Lasinja su Općinsko vijeće i općinski načelnik. Općinsko vijeće je predstavničko tijelo stanovnika naselja u sastavu Općine i tijelo lokalne samouprave koje, u okviru svojih prava i dužnosti, donosi opće i druge akte te obavlja druge poslove u skladu s Ustavom, Zakonom i Statutom. Općinsko vijeće ima jedanaest članova izabranih na način određen Zakonom. Općinski načelnik je izvršno tijelo Općine Lasinja.

U Općini Lasinja nema mjesnih odbora.

2.7.2 Upravna tijela

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga i poslova državne uprave prenijetih na Općinu Lasinja ustrojen je Jedinstveni pravni odjel koji u okviru prava i dužnosti Općine Lasinja, izvršava Zakone i druge propise, Odluke i druge opće akte Općinskog vijeća i općinskog načelnika, prate stanje u upravnim područjima za koja su osnovana, rješavaju u upravnim stvarima, provode nadzor, poduzimaju mjere na koje su zakonom ili drugim propisom ovlaštena, pripremaju odluke i druge opće akte te obavljaju i druge poslove.

Danas je, u Jedinstvenom upravnom odjelu je zaposleno ukupno 6 službenika i namještnika, od čega jedna osoba ima višu stručnu spremu – upravni pravnik (pročelnik), dok ostali imaju srednju stručnu spremu. Od ukupno zaposlenih 3 su žene (50%). Prosječna starosna dob zaposlenih je cca 50 godina.

Na stručnom osposobljavanju, bez zasnivanja radnog odnosa su uvijek obrazovani mladi iz lokalne populacije.

2.7.3 Javne službe

U okviru samoupravnog djelokruga rada, Općina Lasinja osigurava djelatnost javnih službi koje zadovoljavaju svakodnevne potrebe građana na području komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti te drugih djelatnosti u skladu sa zakonom.

Općina osigurava obavljanje komunalnih, gospodarskih i društvenih djelatnosti osnivanjem trgovačkim društvima, vlastitih pogona i davanjem u koncesiju ili zakup/ugovaranje obavljanja usluga (ovisno od zakonski propisa). S obzirom na veličinu Općine, broj stanovnika i visinu proračuna ovakav način obavljanja različitih poslova koji su od važnosti za sve stanovnike može se ocijeniti kao optimalan.

Za obavljanje najvažnije javne komunalne službe – vodoopskrbu i odvodnje Općina je osnovala trgovačko društvo

Vodovod Lasinja d.o.o. koje je u njenom 100%-tnom vlasništvu te mu dala status trgovačkog društva od posebnog značaja za Općinu.

Tablica 22. Pregled tvrtki i ustanova kojima su povjereni na obavljanje komunalni poslovi

Redni broj	Tvrtka (naziv) trgovačkog društva / ustanove	djelatnost
1.	VODOVOD LASINJA d.o.o.	Vodoopskrba i odvodnja

2.	Jedinstveni upravni odjel Općine Lasinja	Održavanje javnih površina i groblja
3.	EKO FLOR Plus d.o.o. Mokrice 180/C, 49243 Oroslavje	Sakupljanje i odvoz komunalnog otpada
4.	AUTOPRIJEVOZNIČKI OBRT VUKSAN - vlasnik Ivan Vuksan, Lasinja	Održavanje nerazvrstanih cesta i zimsku službu obavlja
5.	"DIMNJAČAR" - vlasnik Muhamed Husić, Bestovje	Dimnjačarske poslove
6.	VENERA d.o.o., Barilović	Održavanje javne rasvjete
7.	TERRA obrt za pogrebne usluge - vlasnik Damir Klemenčić, Kamanje	Ukop pokojnika

Izvor: Općina Lasinja 2014.

2.7.4 Dokumenti prostornog uređenja

Prostorni plan uređenja Općine Lasinja (GGK 21/01, 34/07) – PPUO Lasinja, osnovni je strateški dokument prostornog uređenja Općine kojim se određuju usmjerenja za razvoj djelatnosti i namjenu površina te uvjeti za održivi i uravnoteženi razvitak u njegovim administrativnim granicama. Izrađen je u skladu sa strateškim dokumentima prostornog uređenja državne i područne/regionalne razine:

- "Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske" (27.06.1997.g. donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske),
- "Program prostornog uređenja Republike Hrvatske" (NN 50/99)
- Prostorni plan Karlovačke županije – PPKŽ (GKŽ 26/01, 33/01 i 36/08).

Prema članku 198. stavak 1. i članku 199. stavak 2. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13) ovaj prostorni plan ostaje na snazi sve dok se ne stupi na snagu prostorni plan Karlovačke županije donesen na temelju novog zakona.

2.7.5 Prihodi i primici u proračunu Općine Lasinja

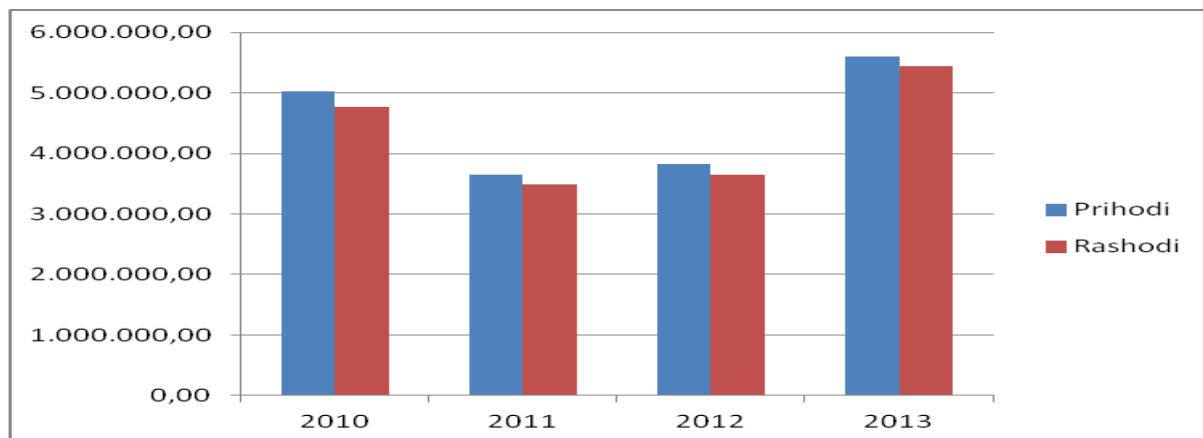
Prihodi i primici proračuna se ostvaruju iz gradskih poreza, prireza, naknadi i pristojbi, kao i od imovine Općine Lasinja ili od stečenih imovinskih prava. Dio prihoda ostvaruje se od udjela u zajedničkim porezima, od sredstva pomoći koja su predviđena državnim proračunom i proračunima drugih JLPRS kao i iz drugih izvora u skladu sa važećim propisima. Dio prihoda se također ostvaruje od koncesija i novčanih kazni. Nedostajuća sredstva mogu se ostvarivati zaduživanjem kod poslovnih banaka i drugih financijskih institucija, izdavanjem obveznica, korištenjem lizinga i drugim oblicima pribavljanja financijskih sredstava, sukladno propisima i praksi u Republici Hrvatskoj.

U strukturi prihoda i primitaka (obračun proračuna za 2013. godinu – Službeni glasnik Općine Lasinja 03/14) najvišu stavku uglavnom čine porezni prihodi prosječno oko 43,33 %, pomoći unutar opće države (35,91 %) zatim slijede prihodi od imovine (12,45 %) te prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima (oko 8,27 %) i ostali prihodi 0,04 %.

U strukturi proračuna (obračun proračuna 2013. godina) su najveća pojedinačna izdvajanja za poslove održavanja komunalne infrastrukture 47,93%. Za socijalne programe, obrazovanje (predškolski i osnovnoškolski programi, sigurnost, rekreaciju, kulturu i vjerske potrebe, kapitalne pomoći te subvencioniranje prijevoza i poljoprivrede izdvaja se 22,85 % sredstava. Najviše sredstava se izdvaja za socijalne programe (5,51%), razne oblike društvenih aktivnosti (5,3%) te za predškolsku i osnovnoškolske programe (4,03%).

Rashodi su realizirani kroz programe, projekte i aktivnosti koje provodi Jedinstveni upravni odjel.

Slika 24. Ukupni prihodi i primici i rashodi i izdaci proračuna Općine Lasinja 2010.-2013.

Izvor: *Obračun proračuna Općine Lasinje, Službeno glasilo Općine Lasinja, Ured državne revizije*

Vrijednost ukupne imovine Općine Lasinja iskazane u bilanci sa stanjem na dan 31.12.2013. iznosi 29.242.841,67 kuna, što predstavlja povećanje za 1.886.388,01 kuna odnosno 6,90 % u odnosu na stanje 1. siječnja 2012. godine. Ukupna vrijednost obveza Općine Lasinja na dan 31.12.2013. godine iznosi 756.122,29 kuna, a vlastiti izvori 461.386,27 kuna.

Planirani Proračun Općine Lasinja za 2014. godinu iznosi je 5.300.000,00 kuna i za 301.947,63 kune ili 5,69 % je manji od ostvarenih prihoda u 2013. godini.

2.8 Međuregionalna i međunarodna suradnja

Općina Lasinja danas nema uspostavljene i održava prijateljske veze s gradovima i općinama na temelju posebnih sporazuma. Važno je napomenuti kako je Općina Lasinja član Lokalne akcijske grupe Vallis Colapis koja djeluje na razini Karlovačke i Zagrebačke županije.

2.9 Razvojni planovi i programi

2.9.1 Institucije i nadležnost razvoja

Glavna uloga u upravljanju razvojem pripada općinskom načelniku te Općinskom vijeću, koji čine izabrani zastupnici i donositelji odluka sa zadatkom promicanja razvoja Općine Lasinja. Također, kao nositelji razvoja izdvajaju se Jedinstveni upravni odjel Općine Lasinja. Problemi s kojima se navedeni nositelji suočavaju jesu slijedeći:

- suradnja u oblikovanju i provedbi razvojne politike nije zadovoljavajuća;
- suradnja općinskih upravnih tijela s tijelima na centralnoj razini nije zadovoljavajuća;
- instrumenti upravljanja razvojem – proračun, strateški razvojni dokumenti – potreba za vertikalnom povezanošću strateških dokumenata od lokalne preko regionalne do državne razine, na čemu se počelo raditi.

Privatni sektor je glavni pokretač razvoja i otvaranja novih radnih mjesta. Interese privatnog sektora zastupa Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Karlovac i Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Karlovac i Udruženje obrtnika Karlovac. Važno je i Lokalno partnerstvo za zapošljavanje u kojem su, uz Hrvatski zavod za zapošljavanje, Karlovačku županiju i gradove, škole, razvojnu agenciju i dr., uključeni i veći poslodavci. Privatnom sektoru nužno je omogućiti potreban okvir putem odgovorne i djelotvorne potpore javnog sektora, koja na taj način povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva, a konkurentno gospodarstvo otvara nova radna mjesta.

2.9.2 Provedba strateških dokumenata i razvojnih projekata

Temeljni dokumenti, značajni za oblikovanje Strategije razvoja Općine Lasinja su, prvenstveno, strateški dokumenti doneseni na razini Republike Hrvatske, Karlovačke županije i same Općine. U okvirima tih dokumenata, posebno bi se mogla izdvojiti:

- Strategija i Program prostornog uređenja RH (NN 50/99)
- Županijska razvojna strategija Karlovačke županije 2011.-2013.
- Prostorni plan Karlovačke županije - PPKŽ (GKŽ 26/01, 33/01 i 36/08)
- Prostorni plan uređenja Općine Lasinja - PPUOL (GKŽ 21/01, 34/07)
- Mapa razvoja Općine Lasinja za period od 2008. do 2013. godine

Uz navedene strategije i strateške dokumente, potrebno je obuhvatiti i one zakonske okvire kojima se pristupa operativnoj razradi navedenih strategija ili su s njima u najužoj korelaciji i značajne su za razvoj i Općine. Bez izrađenih strateških planova i njihove uzajamne povezanosti na području jedne regije koja ima zajedničke razvojne ciljeve, teško je očekivati i uspješno kandidiranje većih razvojnih projekata, što se automatski odražava na dinamiku gospodarskog razvoja.

Pozitivne značajke	Negativne značajke
<ul style="list-style-type: none"> • usvojen prostorni plan uređenja Općine • dobro upravljanje financijama • kvalitetno organizirane javne službe • efikasna općinska administracija	<ul style="list-style-type: none"> • mali broj zaposlenika visoke sprema u općinskoj administraciji • nedovoljna iskorištenost mogućnost međuregionalne i međunarodne suradnje
Razvojne potrebe	Razvojna ograničenja
<ul style="list-style-type: none"> - podići razinu znanja i vještina za učinkovito upravljanje razvojem; - zaposliti službenike u općinskoj administraciji za potrebe razvijanja projekata - razviti sustavnu politiku prema najslabije razvijenim dijelovima općine - kontinuirano unaprjeđivati javni prijevoz radi održavanja dnevnih migracija stanovnika - sustavno uvoditi praćenje i vrednovanje razvojnih programa i projekata; - izraditi sektorske strateške dokumente i prilagoditi prostorni plan usvojenim strateškim ciljevima	<ul style="list-style-type: none"> - smanjenje prihoda iz državnog proračuna i poreza - mali vlastiti prihodi JLS - nedovoljan broj razvojnih projekata spremnih za financiranje iz fondova EU - mogućnost gospodarske suradnje i prijenosa znanja i iskustva nije prepoznat - ne postoji sustav praćenja provedbe i učinaka strateških dokumenata

3 SWOT analiza područja

SWOT¹¹ analiza predstavlja kvalitativnu ocjenu snaga i slabosti te prilika i prijetnji važnih za razvoj područja u cjelini. Snage Općine su vlastiti prostori, resursi i sposobnosti na koje se može osloniti ili ih koristiti u svom daljnjem razvoju, te koje imaju najveće mogućnosti za uspjeh, a daju mu i komparativnu prednost pred drugim područjima, dok slabosti ukazuju na ograničavajuće faktore unutar same Općine (područja) koje mora riješiti vlastitim snagama koristeći prilike koje mu se pružaju, ali i paziti na prijetnje koje mogu ugroziti razvojne planove i projekte te se pripremiti za njih i uvažavati ih, jer su izvan njegova obuhvata djelovanja i utječu na sve aktivnosti, a time i ostvarenje ciljeva i vizije.

¹¹ Op.a. engleski: **S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, and **T**hreats; Snage, Slabosti, Prilike i Prijetnje

Metodu SWOT analize – vrednovanja općinskih snaga i slabosti, razvojnih mogućnosti i prijetnji koje mogu zaustaviti planiran razvoj, Općina Lasinja počela je koristiti prilikom izrade Mape razvoja Općine Lasinja 2008-2013 strateškog planiranja.

Rezultati prethodnih, ukupnih i sektorskih, SWOT analiza, pregledavani su i ažurirani tijekom izrade ovog strateškog plana, kao i usuglašeni s nadležnim regionalnim, nacionalnim i europskim razvojnim mogućnostima. Prijetnje, navedene u ovoj SWOT analizi, odnose se na najveće rizike s kojima se suočava Općina Lasinja sada, i s kojima će se suočiti i u bliskoj budućnosti. One utjelovljuju negativne varijacije koje se mogu pojaviti u planiranom razvoju te ukazuju na potencijalne probleme koji će se pojaviti izostankom ispunjavanja planiranih strateških ciljeva. Pri izradi konačne SWOT analize korištena su i 2 pomoćna analitička modela: PRIMO-F, te PESTLE model, te je provedena i evaluacija svih ulaznih podataka.

I PRIRODNI (KULTURNI) RESURSI I INFRASTRUKTURA	
SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Lasinja)	
element	Obrazloženje
Povoljan geoprometni položaj u Hrvatskoj	Blizina Karlovca, Zagreba, Velike Gorice omogućava stanovnicima Općine korištenje gospodarske i društvene infrastrukture tih hrvatskih velikih gradova. Zbog blizine, pogotovo Karlovca stanovnici se mogu zapošljavati u istima bez potrebe za preseljenjem (dnevna migracija)
Mala udaljenost među naseljima	Sva naselja u Općini udaljena su od središnjeg naselja – Lasinja manje od 10 km, osim Sjeničaka Lasinjskog koje je udaljeno 13,6 km
Veliki hidrološki značaj – dobar vodeni potencijal	Na vodoopskrbni sustav priključeno 420 domaćinstava. Općina je smještena na desnoj obali Kupe, radi se o izuzetno atraktivnom prostoru, na važnom položaju unutar hrvatskog državnog prostora.
Očuvani prirodni resursi	Veliko bogatstvo biološke i krajobrazne raznolikosti. Očuvanost okoliša i značajan vodni potencijal. Šumski resursi (sirovinska osnova pogodna za razvoj biomase) i poljoprivredni resursi (voćnjaci, povrtlarstvo, stočarstvo). Općina je unutar područja ekološke mreže (NATURA 2000).
Mreža pokrivenosti odvoza otpada	Organiziranim odvozom otpada obuhvaćena su sva naselja Općine Lasinja.
Minski sumnjiva područja	Tijekom 2014. godine sva područja Općine Lasinja bit će razminirana. Na taj način omogućena je sigurnost kretanja stanovnika te posjetitelja što omogućava u cijelosti korištenje različitih potencijala razvoja Općine.
Raspoloživost energetske i elektroničke infrastrukture	Naselja su pokrivena elektrodistribucijskom mrežom.
Povoljni klimatski uvjeti	Područje kontinentalne klima koja omogućuje cjelogodišnju i diversificiranu turističku ponudu (pogoduje i građevinskoj sezoni). Područje Općine Lasinja pogodno je za rast i razvoj gotovo svih kultura koje se uzgajaju u kontinentalnom dijelu RH.
SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Općine Lasinja)	
Element	Obrazloženje

Nedostatak dugoročnog strateškog opredjeljenja razvoja Općine	Ne postoji jasno određen plan daljnjeg razvoja u gospodarskom, društvenom, demografskom i prostornom smislu. Planski dokumenti izrađuju se i donose prema trenutnim potrebama bez dugoročnog sagledavanja (refleksija problema izostanka dugoročnih strateških smjernica na nacionalnoj razini).
Nedovoljna istraženost vodnih potencijala	Nema odluke o budućnosti izvorišta Lasinjska kiselica u smislu njenog korištenja. Lasinjska kiselica je mineralna i subtermalna. Iako se na području Općine nalazi niz nadzemnih vodotoka prostornim planom nije predviđeno njihovo korištenje za rekreativne ili gospodarske svrhe.
Neuravnotežen razvoj vodoopskrbne i kanalizacijske mreže	Područje Općine Lasinja uglavnom je pokriveno vodoopskrbnom mrežom. Problem vodoopskrbe Sjeničaka Lasinskog nije riješen. Razvoj kanalizacijske mreže znatno zaostaje.
Nema gospodarske zone	Gospodarska zona je samo planirana. Nepoznat je interes za izgradnju gospodarske zone.
Nedovoljno razvijen sustav gospodarenja otpadom	Sustav gospodarenja otpadom se oslanja na izgradnju centra za gospodarenje otpadom u Karlovcu koji još nije izgrađen. Trenutno otpad se otprema na odlagalište Blatuša u Općini Gvozd.
Nepostojanje javnog parkirališta	Naselje Lasinja kao središnje općinsko naselje nema javnog parkirališta koje je potrebno ukoliko Općina planira razvoj turizma i dolaske posjetitelja.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
<i>element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Plovnost Kupe	Prostornim planom planiran je sustav riječnog prometa kroz uspostavu državnog plovnog puta II. Klase, do planirane turističke_riječne luke u gradu Karlovcu i pristaništa u zoni gospodarske namjene - Mekušje. Za uspostavu plovnog puta potrebne su korekcije postojećeg korita rijeke Kupe, a potrebno je izgraditi i programe izgradnje pristanišnih građevina. Ulaganje u infrastrukturu riječnih plovnih putova od interesa za sve JLS od Siska do Karlovca. Ovaj projekt je potrebno povezati s turističkim i sportskim programima. Ostale povezane gospodarske aktivnosti su riječni ribolov, lučko-agencijski poslovi, špediterski poslovi i dr. Uređenje riječne luke Karlovac, i plovnog puta prema luci Sisak, omogućuje uključivanje u glavne plovne putove državnog i međunarodnog značenja. Time se otvaraju mogućnosti za različite poslovne aktivnosti u prijevozu roba i putnika te drugi plovibeni poslovi vezani uz područje Grada i Županije.
Izgradnja sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda	Potrebno je izgraditi kanalizacijsku mrežu prilagođenu veličini Općine i njenih naselja.
Novi prostorni plan uređenja Općine	Novim prostornim planom temeljenim na koncepciji gospodarskog i prostornog razvoja, valorizaciji resursa, istraživačkim projektima i u Strategiji razvoja definirat će se dugoročna, jasna politika uređenja i razvoja prostora.

Priprema razvojnih programa/projekata za izvore financiranja (strukturni fondovi, JPP)	Izrada programa i projekata koji imaju razvojnu komponentu kroz unapređenje gospodarskih aktivnosti, rast zapošljavanja, strateške smjernice i opredjeljenja, povećanje kvalitete života. Razvojni projekti i programi na razini spremnosti pronalaska financijskih izvora realizacije (spremne potrebne studije-CBA, FS i sl.; suglasnosti, prostorno-planske dokumentacije...) i partnera. Kandidiranje strateških projektnih prijedloga na izvore financiranja za izradu dokumentacije potrebne za kandidiranje na strukturne fondove.
Financiranje razvojnih projekata kroz financijska sredstva EU	Povećani poticaji iz državnih i EU fondova za zaštitu okoliša, posebice slivnih područja koja se prostiru u susjedne županije i države, razvoj infrastrukture, porast turističkog i poljoprivrednog razvoja, npr. razvoj integrirane i organske poljoprivredne proizvodnje, te uporaba obnovljivih izvora energije.
Razvoj suradnje zaštite prirode s poslovnim sektorom, poticanje održivog gospodarstva i energetske učinkovitosti s ciljem zaštite okoliša	Promocija zaštite prirode i održivo korištenje putem zajedničkih projekata s drugim sektorima – posebno turizma i poljoprivrede. Poticajna sredstva iz strukturnih fondova za razvoj održivog turizma (razvoj selektivnih oblika – posebno ruralnog turizma) i poljoprivrede (NATURA 2000, agroekološke mjere) i obnovljivih izvora energije, posebno za potrebe gospodarskog i javnog sektora.
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
<i>element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Upravljanje prirodnom kulturno-povijesnom baštinom	Propadanje kulturne i prirodne baštine Pokuplja proistječe iz nedovoljnog vrednovanja evidentirane baštine (Natura 2000.) i izostanka inicijative. Sekundarni uzroci su u najvećem dijelu uzrokovano neriješenim imovinsko-pravnim odnosima, neprimjerenom namjenom te izostanka kontrole i nadzora na nad zahvatima u prostoru.
Održavanje i izgradnja infrastrukture	Ukoliko se nastavi trend gubitka stanovnika doći će do ugroze održavanja i potrebe daljnjeg razvijanja izgrađene infrastrukture što će povratno dovesti do još većeg gubitka stanovnika.

II GOSPODARSTVO

SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Lasinja)

<i>element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Očuvano poljoprivredno zemljište	Povećavaju se površine neobrađenog poljoprivrednog zemljišta. Stočarstvo, koje je tradicionalno najzastupljenija grana poljoprivredne proizvodnje, ima sve preduvjete za razvoj. Klimatska pogodnost za ratarsku i povrčarsku proizvodnju.

Eksplatacija mineralne sirovine	Na području Općine nalaze se dva eksploatacijska polja tehničko-građevnog kamena koja svojom proizvodnjom kamenih agregata mogu dugoročno opskrbljivati šire područje prilikom izvođenja građevinskih radova.
--	---

SLABOSTI (*sadašnje nepovoljne značajke Općine Lasinja*)

<i>element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Slaba ekonomska snaga lokalnih poduzetnika	Lokalna poduzeća nisu ekonomski dovoljno jaka zbog evidentnih otežavajućih uvjeta u kojima posluju u odnosu na velike i srednje (akumuliraju cjelokupni iznos gubitka iznad kapitala).
Nedostatak ulaganja u nove tehnologije u privatnom sektoru	Ne ulaže se u unapređivanje niti jedne proizvodnje na temelju novih saznanja (od poljoprivrede, šumarstva, turizma...)
Neorganiziranost i usitnjenost poljoprivredne proizvodnje	Na području poljoprivredne proizvodnje odnosi među gospodarskim čimbenicima se ne mijenjaju unatoč promijenjenom gospodarskom okruženju.
Neorganiziranost privatnih šumoposjednika usitnjenost njihovih parcela	Privatni šumoposjednici su neorganizirani i ne pripremljeni za korištenje mogućnosti gospodarenjem šumom postane dopunski izvor prihoda
Nepostojanje turističkih atrakcija i neiskorišteni turistički resursi	Nisu definirane atrakcije koje bi zadržale tranzitne turiste dok postojeći resursi nisu u dovoljnoj mjeri komercijalizirani. Proizvodi lokalnih proizvođača ne plasiraju se kroz turističku ponudu.

PRILIKE (*sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji*)

<i>element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Pozitivni turistički trendovi	Kontinentalni turizam postaje sve atraktivniji. Razvoj dobre turističke ponude, tranzitne turiste velikih tržišta i nacionalnih parkova (posebno Plitvičkih jezera) može usmjeriti i zadržati na području Karlovca i njegove okolice.
Promicanje uslužnog sektora	Turistički potencijali i postojeći kapaciteti stvaraju turistički proizvod i obogaćuju turističku ponudu u cilju produženja boravka turista i unapređenja kontinentalnog turizma i upravljanja destinacijom..
Potpoma razvoju poduzetništva, obrta i poljoprivrede i šumarstva	Država podupire razvoj mikro, malog i srednjeg poduzetništva, te obrta, kroz programe za stvaranje klastera, zadruga, mreža i udruženja, posebno u cilju smanjenja troškova i povećanja izvoza.
Mogućnost proizvodnje kvalitetne hrane za lokalno tržište	Postoje lokalni proizvođači koji mogu, vrlo kvalitetnim proizvodima, snabdijevati hotele, restorane i tako doprinijeti poboljšanju kvalitete uslužnog sektora (ugostiteljstvo, turizam). No potrebno je povezati ih i dodatno educirati u smislu etičkog poslovanja.

PRIJETNJE (*sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji*)

<i>element</i>	<i>Obrazloženje</i>
Centralizacija na većini razina	Odljev kadrova, investicija i poduzetnika (Zagreb/Karlovac). Izostanak uključivanja lokalnih planova u planove višeg reda.

Nedostatak jasne gospodarske strategije nacionalne razine	Nema nacionalne, dugoročne, strategije razvoja, kako ukupne tako i sektorskih.
Siva ekonomija	Izloženost nelojalnoj konkurenciji, slabost zakonskog sustava.
Neravnomjeran razvoj Županije	Južni dijelovi županije vidljivo odskoču (zaostaju) u prosječnom razvoju uslijed ratnih djelovanja na tim prostorima (PPDI).

III LJUDSKI RESURSI (STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFIJA)

SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Lasinja)

element	obrazloženje
Raspoloživost radne snage za prerađivačku industriju	30% ukupno nezaposlenih su starosti od 20-30 godina, 32% starosti od 35-50 godina. Veliki broj nezaposlenih nk = izvor jeftinije radne snage za radno intenzivne aktivnosti u odnosu na npr. Sloveniju, Mađarsku i dr.
Kvaliteta življenja	Općina Lasinja postala je mjesto ugodno za život relativno uređene komunalne infrastrukture u neposrednoj blizini županijskog i državnog središta. Općina je prilagođena obiteljskom životu. Manja cijena nekretnina u odnosu na Zagreb, uz neposrednu blizinu i dobru prometnu povezanost.

SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Općine Lasinja)

element	obrazloženje
Nepovoljna demografska kretanja	Naglašena depopulacija ruralnih sredina. Starenje stanovništva Općine je izrazito vidljiv trend koji dovodi do smanjenja ukupno aktivnog stanovništva i povećanja ekonomski ovisnog stanovništva.
Nepovoljna dobna piramida stanovništva	Negativni prirast stanovništva. Veliki % stanovništva stariji od 65 godina. Osim opterećenja mirovinskog sustava starenje stanovništva dovodi do brojnih socijalnih problema te će budućem razdoblju biti potrebno razviti dodatne programe pomoći starijim osobama. Prosječna starost stanovništva je 41 god.
Neodgovarajuća kvalifikacijska struktura radne snage	Postoji relativno dobro kvalificirana radna snaga, ali ima onih zanimanja koja ne odgovaraju razvojnim potrebama gospodarstva, posebno u metaloprerađivačkoj industriji, te je prisutan nedostatak kvalificirane radne snage u ostalim sektorima (zdravstvo, turizam, društvene djelatnosti, socijalna skrb...).
Mala mobilnost radne snage	Nepostojanje motivacije za odlazak iz urbanih područja, neefikasan sustav motivacijskih mjera za rad u ruralnim područjima. S druge strane, veliki broj (stručnog) kadra migrira u Zagreb ili u inozemstvo.

PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)

element	obrazloženje
---------	--------------

Razvitak i unapređenje sustava cjeloživotnog učenja	Kroz mrežu postojećih obrazovnih ustanova provoditi «tailor made» programe obuke i usavršavanja kojima se otvara pristup i stvaraju uvjeta izbora na tržištu rada.
Podizanje kvalitete radne snage	Korištenje državnih potpora za prekvalificiranje i pristup tržištu rada, Poticaji za zapošljavanje, samozapošljavanje i programi za edukaciju/prekvalifikaciju radne snage (poticanje iz nacionalnih i EU izvora).
Provođenje populacijskih mjera	Korištenje nacionalne populacijske politike i programa na državnoj i lokalnoj razini za poticanje rasta nataliteta i privlačenje (naseljavanje) stanovništva u ruralna područja.
Daljnji razvoj obrazovnog sustava	Državna politika usklađivanja obrazovanja prema potrebama tržišta rada (Bolonjska deklaracija). Kvalifikacijski okvir i razvoj sustava odobrenja novih kurikuluma (+ EU izvori financiranja razvoja i implementacije).
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Negativan demografski trend	Proces starenja stanovništva uzrokuje povećanje radno neaktivnog stanovništva, odnosno broja umirovljenika, što dodatno opterećuje mirovinski sustav.
Nedostatak koordinacije između institucija višeg obrazovanja i gospodarstva	Neadekvatni profili zanimanja u odnosu na trenutne potrebe sektora kao što je graditeljstvo i sl.
Depopulacijski proces u Hrvatskoj	Manjak demografskog impulsa razvoju.

IV UVJETI RAZVOJA PODUZETNIŠTVA I INSTITUCIJE, MEĐUREGIONALNA I MEĐUNARODNA SURADNJA, RAZVOJNI PLANOVI, IZVORI FINANCIRANJA

SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Lasinja)

<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Institucionalna potpora za poduzetničke aktivnosti	Postojanje potpornih institucija i odjela u javnoj upravi (usluga HITRO.hr, HGK, HOK, Razvojna agencije, Veleučilište Karlovac)
Konkurentne cijene stanova, poslovnih prostora i zemljišta na atraktivnim lokacijama	Prednost je blizina Zagreba a znatno niže cijene za 15 do 20%.
Strateško planiranje	Općina razvija projektnu dokumentaciju za razvoj strateških projekata kao potporu razvoju poduzetništva stvaranjem USP-a.
Institucionalizirana međuregionalna i međunarodna suradnja	Razvijena suradnja s LAG-om Vallis Colapis te susjednim JLS u okruženju.

SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Općine Lasinja)

<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Neriješeni imovinsko-pravni odnosi i zemljišne knjige ukupnog administrativnog područja	Sporost pravosuđa, nedovoljno razrađena procedura i nepostojanje iskustva iz prakse u provedbi urbane komasacije i mogućnosti završetaka projekata državne važnosti.

Nedovoljno razvijen marketing područja	Nekoordinacija aktivnosti općine i drugih organizacija, negativno se odražava na razvoj i prepoznatljivog regionalnog „imagea“ koji bi privlačio ulagače, goste, turiste; a ,ujedno, smanjuje potporu stvaranja zajedničkih projekata, gospodarske i kulturne ponude i suradnje.
Niska razina primjene strateškog upravljanja	Izražen je problem nedostatka upravljanja provedom sektorskih strateških dokumenata, odnosno mjera i programa/projekata za njihovu realizaciju. Ne postoji sistematiziranost podataka o financiranju programa i realiziranim projektima. Nepovezanost razvojnih planova sa strateškim dokumentima više razine. Nedostatak strategije gospodarskog razvoja grada, ujedno je uzrokovan i nedostatkom strategije gospodarskog razvoja nacionalne razine (što je ujedno i prijetnja razvoju Općine Lasinja).
Nedostatak financijskih sredstava za razvojne planove	Mali broj projekata spremno za financiranje. Ne udružuju se sredstva za zajedničke projekte. Nemogućnost stvaranja namjenskog fonda sredstava za razvojne planove i projekte.
PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Institucionalna potpora gospodarstvu	Jačanje razvojnih institucija u bliskom okruženju (agencije, komore, inkubatori i dr.) koje će pružati potporu u procesu osnivanja poduzeća, postizanja poslovnih kontakata s potencijalnim tržištima, iznalaženju odgovarajućih lokacija, poslovnih prostora, radne snage, financijskih izvora i savjeta, itd.
Jačanje privlačenja ulaganja	Identifikacijom vlastitih sektorskih mogućnosti razvoja te uređenjem imovinskih i informacijskih standarda stvaraju se preduvjeti za promoviranje Općine u cilju privlačenja ulaganja i razvijanja lokalnog gospodarstva. Nacionalni prioritet.
Razvoj strateških partnerstava	Korištenjem EU fondova umrežavati lokalne i regionalne strategije razvoja, povezivanje s regionalnim i prekograničnim strategijama, ulagati u PPD/ruralna područja.
Stvaranje financijskog okvira za razvojne planove	Umrežavanje sredstava RH, Županije, LAG-a i Općine za izradu i provedbu zajedničkih razvojnih projekata, posebno za Strukturne fondove.
Razvoj javno-privatnog partnerstva	Državna politika podržava JPP model - Općina/Županija + privatni partner što otvara mogućnosti za dobivanje različitih koncesija (na hotele, prirodne resurse, ceste i sl.).
PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)	
<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Sporost sudova	Naročito u stečajnim postupcima (nacionalna razina)
Birokratiziranost i sporost djelovanja/neriješeni imovinsko-pravni odnosi	Otežano dobivanje različitih dozvola.

Smanjenje prihoda iz državnog proračuna i poreza	Smanjena gospodarska aktivnost i utjecaj globalne krize, kao i širenje sivog tržišta uzrokuju smanjenje prihoda države kroz koje se financiraju ili sufinanciraju razvojni projekti/programi.
Nedostatak strateškog opredjeljenja razvoja na nacionalnoj razini	Nema razrađenih prioriteta razvojni projekata niti su poznate dugoročne strateške odrednice. Država ne osigurava dovoljno poticaja i sredstava za regionalne i lokalne razvojne projekte.

V DRUŠTVENE DJELATNOSTI I CIVILNO DRUŠTVO, ZDRAVSTVO, SOCIJALNA SKRB

SNAGE (sadašnje povoljne značajke Općine Lasinja)

element	obrazloženje
Razvijeno civilno društvo	Aktivne udruge i suradnja s Općinom. One predstavljaju resursnu razvojnu osnovu. Općina ima razvijen sustav potpora civilnom društvu.
Postojanje sportsko-rekreacijske infrastrukture	Vanjski sportski i rekreacijski tereni u sklopu škole omogućuju bavljenje sportom tijekom cijele godine. Definirana su i kupališta na Kupi, no nisu dovoljno uređena.
Razvijen osnovno školski sustav i potpora učenicima srednjih i viših/visokih škola	Općina ima uređenu i opremljenu osnovnu školu te svake godine provodi programe potpora školskoj populaciji.
Sustav zdravstvene i socijalne skrbi dobro razvijen	Općina ima razvijen sustav pomoći osobama iz osjetljivih skupina društva, također, dobro je povezana s Gradom Karlovcem koj ima razvijen sustav zdravstvene i socijalne skrbi.

SLABOSTI (sadašnje nepovoljne značajke Grada Karlovca)

element	obrazloženje
Nedovoljno razvijeni upravljački kapaciteti civilnog društva	Financijska ovisnost udruga o proračunu Općine. Vodstvo i upravljanje udrugama u rukama pojedinaca s nedovoljnim znanjem i iskustvom u upravljanju neprofitnim organizacijama.
Nedovoljno prepoznata i valorizirana kulturna dobra	Uništena valorizirana kulturna dobra u Domovinskom ratu nikada više nisu povratila status zaštite.
Visoki troškovi održavanja imovine i opreme (društvena infrastruktura)	Starost javnih objekata i opreme uzrokuje znatne financijske izdatke za financiranje stalnih ulaganja u održavanje, dok se samo manji dio sredstava koristi za modernizaciju i opremanje.

PRILIKE (sadašnji i budući, mogući, pozitivni vanjski utjecaji)

element	obrazloženje
Razvoj i unapređenje sustava cjeloživotnog učenja	Kroz mrežu postojećih obrazovnih ustanova provoditi «tailor made» programe obuke i usavršavanja kojima se otvara pristup i stvaraju uvjeta izbora na tržištu rada, kao i dodatnog, vaninstitucionalnog usavršavanja kadrova svih razvojnih sektora.

Podizanje kvalitete radne snage	Korištenje državnih potpora za prekvalificiranje i pristup tržištu rada, posebno za osjetljive skupine društva (nacionalni i EU izvori). Poticaji za zapošljavanje i programi za edukaciju radne snage
Provođenje populacijskih mjera	Korištenje nacionalne populacijske politike i programa na državnoj i lokalnoj razini za poticanje rasta nataliteta i privlačenje (naseljavanje) stanovništva u ruralna područja.
Daljnji razvoj obrazovnog sustava	Državna politika usklađivanja obrazovanja prema potrebama tržišta rada (Bolonjska deklaracija).
Razvoj socijalnih usluga kroz suradnju sa udrugama i socijalno poduzetništvo	Senzibilizacijom svih društvenih slojeva može se postići podizanje kvalitete života zajednice kao i ciljanih skupina. Mogućnost pojave novih socijalnih usluga i deinstitutionalizacije. Ulaganje u dodatne smještajne i skrbničke kapacitete. Infomiranost građana o socijalnim pravima, unapređenje udomiteljstva. Razvijanje volonterizma. Razvoj socijalnih poduzeća koja zapošljavaju osobe s
Novi Zakon o socijalnoj skrbi	Za Općinu je prilika jer zbog strožih uvjeta može doći do smanjivanja broja korisnika socijalnih programa, pogotovo onih korisnika koji su dio radno sposobnog stanovništva i mogu se uključiti u programe prekvalifikacije i cjeloživotnog obrazovanja, kao i socijalnog poduzetništva.
Umrežavanje civilnog i poslovnog sektora	Sportske i kulturne udruge su potencijal za turističku ponudu, međusobno umrežavanje postojećih udruga na razini Općine, ali i povezivanje s poslovnim sektorom u dopuni djelatnosti i aktivnosti dozvoljenim neprofitnom sektoru.
Unapređenje vještina rukovođenja	Poticati usvajanje znanja i iskustva u vođenju neprofitnih organizacija, promoviranje volonterizma, usklađivanje financiranja organizacija civilnog društva prateći stvarne potrebe i programe udruga. Usklađivanje s primjenom Kodeksa o prioritetima financiranja nevladinih organizacija definiranim na nacionalnoj razini.

PRIJETNJE (sadašnji i budući, mogući, negativni vanjski utjecaji)

<i>element</i>	<i>obrazloženje</i>
Financijska ovisnost o državnom proračunu	Socijalne i zdravstvene institucije koje se brinu i o stanovnicima s područja Općine, svoju učinkovitostu radu i rješavanju sektorskih problema, uz zadane zakonske okvire, djelovanje i aktivnosti prisilno prilagođavaju sukladno proračunskim sredstvima države.
Nedostatno financiranje društvenih djelatnosti	Ne postoji sustav vrednovanja djelovanja civilnog društva, kao ni valorizacija volonterizma. Nacionalna razina provodi razmjerno financiranje udruga što uzrokuje nedostatak financijskih sredstava za prioritetne i vrijedne projekte / djelatnosti. Način, kriteriji i rokovi odobrenja projektnih prijedloga te dodjele sredstava iz programa EU, na decentraliziranoj razini RH, netransparentni su, nejasni te često demotivirajući za lokalne neprofitne organizacije.

Negativan demografski trend	Proces starenja stanovništva uzrokuje povećanje radno neaktivnog stanovništva odnosno broja umirovljenika što dodatno opterećuje mirovinski sustav.
Rastuća nezaposlenost i osiromašivanje građanstva, povećanje broja umirovljenika s malim mirovinama	Sve veći pritisak na socijalni program Općine uz sve manji priljev prihoda.
Smanjivanje decentraliziranih sredstava	Smanjenje priliva sredstava iz centralne države dodatno opterećuje proračun Općine.
Sport i rekreacija	Nedostatak sredstava za razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture koja bi bila u službi kvalitete života ali i razvoja turizma na području Općine.

U procesu izrade SWOT analize, partnerstvo je dodatno zaključilo da je “niska razina razvoja” glavni problem koji ima negativan učinak na područje. Prepoznati uzroci su:

- **Negativna demografska situacija.** Trend starenja stanovništva i izrazit depopulacijski trend u zadnjih 70 godina.
- **Niska stopa stvaranja novih gospodarskih aktivnosti** (inovacije). Slab gospodarski razvoj (u svim sektorima, posebice turizmu i poljoprivredno-prehrambenoj industriji), zbog nedostatka planiranja, investicija i poticaja - doprinosi slabijim mogućnostima zapošljavanja i ostvarivanja dohotka te rezultira odlaskom mladih ljudi.
- **Slabo iskorištenje komparativnih prednosti.** Postoje značajne komparativne prednosti, ali se ne koriste, uključujući pogodan geografski položaj, prirodne resurse za proizvodnju hrane i turizam, zdrav okoliš i ljepota krajolika te bogati kulturni resursi i tradicija.
- **Niska kvaliteta javnih administrativnih usluga.** Procedure su spore i nekonzistentne, a kapaciteti za planiranje slabi.

Nadalje je opisan cjelokupni strateški plan za područje. Započinje s opisom Vizije za partnersko područje, zatim opisom razvojnih prioriteta i općim ciljevima programa te daje više detalja o razvojnoj strategiji i specifičnim ciljevima programa vezano uz prioritete. Partnerska grupa definirala je prioritete, strategiju i sadržaj programa, putem participatornog procesa koristeći SWOT i GOPP analize, koje su dodatno obrađene na konzultacijskim sastancima potpomognutim od strane stručnih savjetnika.

4 Razvojna vizija

Vizija razvoja Općine Lasinja je sažeta i jasna zamisao o željenom i predvidljivom postignuću u razvoju područja. Zasniva se na rezultatima osnovne analize, SWOT/TOWS analize, razvojnih trendova u užem i širem krugu te idejama o budućnosti područja. Kad se razmotri ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje, Radna grupa za izradu strategije, utvrdila je da bi se vizija razvoja LAG-a trebala usredotočiti na: razvoj identiteta područja, odnosno stvaranje prepoznatljivosti korištenjem komparativnih prednosti te na razvoj ljudskih resursa.

Polazište za izradu vizije je samo područje Općine Lasinja sa svojim prednostima i slabostima, potencijalima i problemima, jedinstvenostima i nedostacima. Područje prvenstveno karakterizira nekoliko osnovnih elemenata:

- Blago brdovito područje iznad doline rijeke Kupe
- Čista, očuvana i zaštićena visoko vrijedna prirodna baština;
- Kulturno-povijesna i tradicijska baština – postojbina Lasinjske kutle te vlastite snage i sposobnosti.

Uloga razvojne strategije, čija su načela osnova za osmišljavanje vizije, je:

- Očuvati i razviti socijalni kapital s razvojem partnerstva između javnog, privatnog i civilnog sektora

te uspostaviti mrežu potpornih institucija u svrhu njihova sinegrijskog djelovanja s ciljem postizanja razvoja područja

- Jačanje gospodarskih mogućnosti područja s razvojem poljoprivrede i svih drugih djelatnosti koje omogućuju održiv razvoj područja, posebno selektivnih oblika turizma
- Razvoj poduzetničkog razmišljanja i kulture te pomoć razvoju poduzetništva na ruralnim područjima, posebno razvoja obiteljskih domaćinstava, malog poduzetništva i obrtništva
- Osigurati kvalitetu života stanovnika, a time i njihovu opstojnost na području Općine Lasinja

Motiv za sudjelovanje pojedinaca i organizacija za uključivanje u proces izrade i provedbe zajedničke strategije razvoja bio je razvoj uzajamne suradnje i partnerstva s ciljem pružanja uvjeta za održivi razvoj područja, posebno u smislu razvoja novih aktivnosti, proizvoda te time i stvaranja novih i kvalitetnih radnih mjesta koja će omogućiti kvalitetne životne uvjete lokalnim stanovnicima u njihovoj sredini.

Između članova radne grupe postignut je konsezus koji stvara novi identitet i prepoznatljivost područja za njegovo pozicioniranje u kontekstu modernih razvojnih zahtjeva. Strategijom se mora postići ponuda balansa između urbanog i ruralnog te između seoskog i gradskog načina života. Novi identitet se mora stvoriti na kvalitetama područja koje pruža: bjeg iz urbane sredine u gotovo potpunu divljinu i nedirnutu prirodu u ozračju tradicije i tisućljetne kulture ovog područja. Vizija razvoja područja jasno ukazuje na prirodnu komparativnu prepoznatljivost, ali ukazuje i na činjenicu kako se lokalno stanovništvo uvijek oslanjalo na vlastite resurse, što mu je pomoglo u preživljavanju na ovim prostorima.

VIZIJA RAZVOJA OPĆINE LASINJA

Općina kao dobra agroturistička destinacija, dobro prometno povezana, s nedirnutom prirodom kao oazom mira i opuštenog života. Harmonično usklađen gospodarski i infrastrukturni razvoj spojen tradicijom, kulturnom i povijesnom baštinom, održivim razvojem poljoprivrede, proizvodnjom domaće eko hrane, očuvanom ljepotom krajobraza i korištenje obnovljivih izvora energije, a sve u cilju stvaranja Općine kao zajednice stabilnog i inovativnog gospodarstva koje osigurava ostanak mladih, razvijanje infrastrukture, turizma, socijalne osjetljivosti, prepoznatljive tradicije i kulture.

4.1 Razvojne teme i ciljevi

Temeljem prethodno iznesenih dokaza, Općina Lasinja kao svoje razvojne teme za ovo programsko razdoblje izabrala je **poticanje gospodarskog razvoja i povećanje njegove konkurentnosti, unaprijeđenje kvalitete života stanovnika jačanjem razvoja komunalne infrastrukture i boljom zaštitom okoliša, te jačanje ljudskih resursa povećanjem znanja i vještina te razvojem civilnog sektora.**

Opći cilj Općine Lasinja, odnosno provedbe njezine razvojne strategije je prvenstveno potaknuti osmišljavanje aktivnosti koje doprinose razvoju cjelokupne zajednice, kako na gospodarskom i infrastrukturnom, tako i na planu očuvanja baštine, unaprijeđenja kulturnog i društvenog života stanovnika te specifične gastronomske i turističke ponude uz očuvanje okoliša i poštivanje principa održivog razvoja. Razvojem programa za poticanje održivog razvoja ruralnih područja Europska unija intenzivno podupire sve razvojne inicijative koje dolaze iz ruralnih sredina, a imaju svoje uporište u načelu održivog razvoja. Ova metodologija predstavlja temelj održivog razvoja ruralnih područja i najznačajniji izvor financiranja ruralnih potreba Europskih zemalja.

Cilj	Naziv dogoročnog cilja	Opis
1	Gospodarski razvoj i povećanje konkurentnosti gospodarstva	<p>Osnovnom analizom utvrđene su komparativne prednosti Općine Lasinja koje treba iskoristiti u skladu sa zadanim ciljem. Bogatstvo šuma, obradivog tla, povoljna klima i reljef, povoljan položaj, krajobrazna raznolikost, rijeka Kupa, očuvani okoliš, kontinentalni turizam, tradicija u poljoprivredi i dr. što sve predstavlja široku bazu resursa koje treba pravilno usmjeriti s ciljem povećanja konkurentnosti područja.</p> <p>Značaj malog i srednjeg poduzetništva, odnosno malih i srednjih gospodarskih subjekata ogleda se u činjenici da ona predstavljaju snažan generator razvoja i stvaranja novih radnih mjesta, ali su nedovoljno aktivni na području Općine. Cilj je stvoriti povoljno okruženje za daljnji razvoj malog i srednjeg poduzetništva razvijajući pozitivnu „poduzetničku klimu“, osiguravajući infrastrukturne uvjete; osigurati savjetodavne, potporne i informativne servise za poduzetnike koji uključuju vodstvo i podršku na područjima marketinga, menadžmenta i ostalih profesionalnih i komercijalnih servisa i to suradnjom s potpunim organizacijama i institucijama. Potrebno je maksimalno iskoristiti postojeće potencijale, okrupniti posjede, intenzivirati korištenje razvojne prostorne resursne osnove. Krajnji je cilj u proizvode, procese i usluge uključiti nova znanja i tehnologije te samim tim povećati njihovu dodanu vrijednost i te osigurati njihov razvoj i održivost u stalnim mjenama okruženja na regionalnoj i nacionalnoj razini.</p>
2	Unaprijeđenje kvalitete života kroz zaštitu okoliša i razvoj komunalne i energetske infrastrukture	<p>Kako bi se osigurao cjelokupni razvoj, a posebno gospodarstvo, neophodna je kvalitetna infrastruktura. Ovaj prioritet je usredotočen na čimbenike koji pridonose dobrobiti i kvaliteti života stanovništva kroz poticanje korištenja prirodnih resursa, razvoja sustava vodoopskrbe i odvodnje, gospodarenja otpadom, razvoja cestovne infrastrukture te uvođenja OIE i EE.</p>
3	Razvoj ljudskih resursa i socijalne kohezije unaprijeđenjem cjeloživotnog učenja i jačanjem aktivnosti civilnog društva	<p>Realizacija ovog strateškog cilja kao rezultat treba imati povećanje stupnja obrazovanja, smanjenje depopulacije i ostanak mladih visoko stručnih kadrova te unapređenje zdravstvenog i socijalnog statusa i sigurnosti stanovnika. Također, civilno društvo je potrebno jačati te dalje razvijati kako bi postalo samoodrživo te odgovaralo što većem rasponu potreba lokalne zajednice. Realizacijom ovog cilja razviti će se suradnja s vjerskom zajednicom kao jednim od nositelja razvoja razvoja na području Općine Lasinja.</p>

Općina Lasinja, viziju i ciljeve postići će djelovanjem kroz prioritetne mjere odnosno aktivnosti kojima želim dugoročno pridonijeti razvoju područja te uspostaviti trajne temelje za dugoročan i uspješan razvoj koji će se prvenstveno zasnivati na vlastitim snagama i mogućnostima te nedovoljno ili čak neiskorištenim prirodnim, kulturnim i tradicijskim vrijednostima. Putem društvenog i ljudskog potencijala omogućit će daljnju zaštitu i očuvanje prirodne i kulturne baštine te poticanje gospodarskog razvoja na način uvođenja inovativnih tehnoloških procesa, visokih ekoloških standarda, kako bi što manje negativno djelovali na okoliš. Ključna razvojna pretpostavka koja vodi postizanju ciljeva i razvojne vizije jest uvažavanje svakog

stanovnika Općine i njegovo poticanje i potpora za aktivno sudjelovanje u razvoju, posebno onih skupina koje su često neuključene u društvena zbivanja, poput mladih, žena, starijih te osoba s invaliditetom i drugih ranjivih skupina. Ova strategija mora ostvariti zajednički put svih stanovnika Općine u bolju budućnost.

4.2 Razvojni ciljevi, prioriteti, mjere, očekivani rezultati s cijanim skupinama i indikatorima

4.2.1 Gospodarski razvoj i povećanje konkurentnosti gospodarstva (RC1)

Razvojni cilj:	1. Gospodarski razvoj i povećanje konkurentnosti gospodarstva		
Prioriteti strateškog cilja	P 1.1 Unapređenje i razvoj poljoprivredne proizvodnje, šumarstva i aquakulture	P 1.2 Razvoj mikro/malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva	P 1.3 Unapređenje i razvoj turizma
Mjere za realizaciju prioriteta	M 1.1.1 Edukacija poljoprivrednih i aquakulturnih proizvođača i prerađivača, te šumoposjednika	M 1.2.1 Razvoj poduzetničkih zona	M 1.3.1 Razvoj i unapređenje selektivnih oblika turizma
	M 1.1.2. Modernizacija i unapređenje aquakulturne, poljoprivredne i šumarske tehnologije	M 1.2.2 Izgradnja novih i modernizacija postojećih proizvodnih kapaciteta	
	M 1.1.3 Okrupnjavanje posjeda	M 1.2.3 Razvoj povoljne poduzetničke klime	
	M 1.1.4 Razvoj ekološke i integrirane poljoprivredne proizvodnje		
Očekivani rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacija tradicijske poljoprivredne proizvodnje - Unaprijeđenje tržišne učinkovitosti - Ojačano i motivirano nezaposleno stanovništvo za zapošljavanje i/ili samozapošljavanje u deficitarnim djelatnostima - Umrežena proizvodnja i prerada, formirani lanci nabave unutar općine, šireg područja te ruralno-urbanih veza	<ul style="list-style-type: none"> - Implementirani programi i educirani poduzetnici u svrhu jačanja poduzetničkih kompetencija - Poboljšana konkurentnost i raznolikost gospodarstva (diverzifikacija) - Povećana kvaliteta i poticajni uvjeti rada - Smanjene administrativne zapreke za „start-up“ poslovanje - Povećano financiranje razvojnih projekata i primjene inovacija	<ul style="list-style-type: none"> - Povećani prihodi područja iz turističkog sektora - Razvijeni i promovirani novi i poboljšani turistički proizvodi/ponuda - Povećana kvaliteta i broj smještajnih kapaciteta - Povećana kvaliteta turističkih usluga

Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> - Broj uvedenih novih tehnologija - Broj uvedenih ICT usluga - Broj korisnika ICT usluga i novih tehnologija - Povećanje plasmana proizvoda na tržište - Broj novih finalnih proizvoda - Povećanje prihoda gospodarskog sektora - Povećanje broja zaposlenih - Broj radionica, polaznika, formalnih i neformalnih edukacija, broj certificiranih polaznika - Broj umreženih proizvođača/ponuditelja usluga, broj lanaca nabave i članova lanaca nabave	<ul style="list-style-type: none"> - Broj implementiranih programa za jačanje poduzetničkih kompetencija - Broj polaznika formalnih i neformalnih edukacija i radionica, broj certificiranih polaznika - Povećanje prihoda gospodarskog sektora - Broj novootvorenih radnih mjesta - Broj novih poduzetničkih aktivnosti - Broj aktivnosti smanjivanja administrativnih zapreka i pomoći gospodarskom sektoru - Broj i visine ulaganja u razvojne projekte - Broj inovativnih metoda, tehnologije uvedenih na područje	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje prihoda iz turizma, proizvoda ponuđenim u turizmu te usluga - Broj novih i unaprijeđenih turističkih proizvoda – s posebnim naglaskom na selektivne oblike ponuđenih tržištu - Broj novozaposlenih u turizmu i pratećim djelatnostima - Broj novih i poboljšanih smještajnih kapaciteta - Broj i kvaliteta smještajnih kapaciteta i sadržaja u ruralnom turizmu
Nositelji prioritetnih mjera	OPG-i, poduzeća i zadruge, udruge, potporne institucije, obrti, LAG	OPG-i, poduzeća i zadruge, udruge, potporne institucije, obrti, JLS, LAG	TZ KAZ, LAG, HOK, HGK, JLS, potporne poduzetničke institucije, OPG-i, poduzeća i zadruge
Ciljani korisnici prioritetnih mjera (ciljane skupine)	Nezaposleni, OPG-i, poduzeća, zadruge, obrti, zainteresirani pojedinci, skupine	Poduzeća, obrti, OPG-i, Zadruge, JLS, nezaposleni, stanovništvo	Poduzeća, obrti, OPG-i, Zadruge, JLS, TZ KAZ, nezaposleni, osobe iz osjetljivih skupina društva, posjetitelji i turisti

Pregledna matrica strateškog cilja 1

**Prioritet 1.1 Unapređenje i razvoj
poljoprivredne proizvodnje, šumarstva i aquakulture**

Razlog za intervenciju	Područje Općine Lasinja, obzirom na velike šumske, vodne i poljoprivredne resurse i dobro očuvan okoliš, trenutno karakterizira poljoprivredna proizvodnja. Analizom stanja i SWOT analizom uočena je depopulacija ruralnih područja, nejednaki razvoj područja, usitnjenost posjeda, poljoprivredna proizvodnja na tehnološki neprihvatljiv način te tradicijski orijentirana poljoprivredna proizvodnja ovisna o poticajima. Također privatno šumarstvo kao i aquakultura nedovoljno su razvijeni. Navedeni problemi mogli bi se riješiti edukacijama proizvođača i šumovlasnika, razvijanjem novih šumarskih/aquakulturnih/ poljoprivrednih grana i uvođenjem novih kultura, modernizacijom mehanizacije, povezivanjem u strojne prstene, formiranjem zadruga i korištenjem poticajnih mjera za razvoj poljoprivrede, šumarstva i aquakulture. Slijedom navedenih prijedloga povećala bi se kvaliteta i kvantiteta održivog gospodarenja šumama, aquakulture i poljoprivredne proizvodnje na području i omogućio bi se veći dohodak gospodarstava što je poticaj mladima za ostanak na selu i rješenje problema depopulacije područja.
Mjera 1.1.1	Edukacija poljoprivrednih i aquakulturnih proizvođača i prerađivača, te šumoposjednika
Svrha/cilj	Podizanje razine znanja i vještina u poljoprivrednoj/šumarskoj i aquakulturnoj proizvodnji na području pruža mogućnosti za unapređenje i razvoj. Cilj ove mjere je educirati postojeće i potencijalne gospodarstvenike i šumoposjednike o primjeni novih metoda i tehnoloških procesa čime će se povećati svijest o očuvanju okoliša i održivom gospodarenju prirodnim resursima, te motivirati nezaposlene za deficitarna zanimanja.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Educiranje i stručno usavršavanje gospodarstvenika u poljoprivredi, šumarstvu i aquakulturi • Informatičko osposobljavanje (ICT) • Posjeti naprednim gospodarstvima u zemlji i inozemstvu • Povezivanje gospodarstvenika zbog razmjene znanja i iskustava • Potpora stvaranju i jačanju lanaca nabave
Koordinacija	JLS, Udruženja proizvođača, LAG
Nositelji	Obrazovne institucije i edukativni centri, Savjetodavna služba, MP, HGK, HOK, gospodarski subjekti, LAG, JLS
Krajnji korisnici	Gospodarski subjekti upisani u upisnik poljoprivrednih gospodarstava i nositelji koncesije za aquakulturu, šumoposjednici, OPG-i, budući/potencijalni proizvođači
Mjera 1.1.2	Modernizacija i unapređenje aquakulturne, poljoprivredne i šumarske tehnologije
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj unaprijediti postojeću poljoprivrednu proizvodnju, potaknuti proizvodnju novih proizvoda, porast proizvodnje, a time i porast prihoda. Također, potrebno je unaprijediti gospodarenje privatnim šumama te razviti aquakulturu (slatkovodno ribarstvo). Modernizacija proizvodnje doprinijet će proizvodnji kvalitetnijih i prepoznatljivih proizvoda područja.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacija opreme • Izgradnja i rekonstrukcija suvremenih gospodarskih objekata • Poticanje uvođenja novih tehnologija radi povećanja kvalitete • Poticanje izgradnje i opremanje prerađivačkih kapaciteta • Razvoj irigacijskih sustava • Unaprjeđivanje uvjeta za ulaganja u izgradnju suvremenih proizvodno - prerađivačkih i skladišnih kapaciteta

Koordinacija	JLS, Udruženja proizvođača, LAG
Nositelji	Obrazovne institucije i edukativni centri, Savjetodavna služba, MP, HGK, HOK, gospodarski subjekti, LAG, JLS
Krajnji korisnici	Gospodarski subjekti upisani u upisnik poljoprivrednih gospodarstava i nositelji koncesije za aquakulturu, šumoposjednici, OPG-i, budući/potencijalni proizvođači
Mjera 1.1.3	Okrupnjavanje posjeda
Svrha/cilj	Jedan od glavnih razloga niske i neefikasne poljoprivredne proizvodnje i najveći ograničavajući čimbenik povećanja konkurentnosti je mali posjed te dislociranost i usitnjenost parcela. Ova mjera ima za cilj okrupnjavanje posjeda kako bi se omogućila učinkovitija i konkurentnija proizvodnja (učinkovitije korištenje mehanizacije, smanjenje troškova proizvodnje, specijalizacija) i prevladala ograničenja razvoju poljoprivrede koju karakteriziraju mali, usitnjeni i rascjepkani posjedi.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Formiranje zadruga/udruženja proizvođača u cilju stvaranja konkurentnih proizvoda te smanjenja troškova i povećanja modernizacije proizvodnje • Korištenje poticajnih mjera za zemljoposjednike • Analiza zemljišno i katastarskog stanja na poljoprivrednom zemljištu • Smanjenje usitnjenosti katastarskih čestica poljoprivrednog zemljišta koje koristi jedno poljoprivredno gospodarstvo zamjenom, kupovinom ili zakupom poljoprivrednog zemljišta • Provođenje natječaja za zakup/prodaju državnog poljoprivrednog zemljišta
Koordinacija	JLS, Udruženja proizvođača, LAG
Nositelji	Savjetodavna služba, Karlovačka županija, Poljoprivredni subjekti, LAG, JLS
Krajnji korisnici	Gospodarski subjekti upisani u upisnik poljoprivrednih gospodarstava, OPG-i, budući/potencijalni proizvođači
Mjera 1.1.4	Razvoj ekološke i integrirane poljoprivredne proizvodnje
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj povećati mogućnosti i konkurentnost područja razvojem ekološke i integrirane poljoprivredne proizvodnje. Zbog sve većeg trenda potrošnje ekoloških proizvoda, za očekivati je porast ovog sektora, dok je integralna poljoprivreda glavna razvojna smjernica EU.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Umrežavanje ekoloških i integriranih proizvođača • Jačanje kapaciteta za ekološke i integrirane proizvođače primjenom novih tehnologija • Marketinške aktivnosti • Pronalaženje strateških partnera /tržišta za proizvode • Programi edukacije
Koordinacija	JLS, Udruženja proizvođača, LAG
Nositelji	Savjetodavna služba, Karlovačka županija, Poljoprivredni subjekti, LAG, JLS
Krajnji korisnici	Gospodarski subjekti upisani u upisnik poljoprivrednih gospodarstava, OPG-i, budući/potencijalni proizvođači
Prioritet 1.2 Razvoj mikro/malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva	
Razlog za intervenciju	Razvoj mikro/malog i srednjeg poduzetništva ima glavni utjecaj na stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje, stoga bi njegova uloga u budućnosti trebala biti jača i strateški čvršće definirana. Sektor treba specifičnu potporu u smislu jačanja poslovnih vještina, institucionalne organizacije i osiguravanja poslovnih lokacija. Područje treba identificirati nove proizvode i proizvodne tehnologije koje nisu štetne za okoliš i koje omogućavaju unaprijeđenje tržišne učinkovitosti.

Mjera 1.2.1	Razvoj poduzetničkih zona
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj efikasnije djelovanje mikro/malih i srednjih poduzeća i obrtnika kroz povećanje poduzetničkih aktivnosti na području županije. Svrha ove mjere je izgradnja i razvoj poduzetničkih zona, što je preduvjet za privlačenje novih i razvoj postojećih investitora.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza stanja i mogućnosti izgradnje novih, te razvoj postojećih poduzetničkih zona • Priprema projektne dokumentacije i uređenje komunalne infrastrukture • Odabir ulagača • Promoviranje poduzetničkih zona
Koordinacija	JLS, KARLA, Razvojne agencije Zagrebačke županije i Grada Zagreba, LAG
Nositelji	KARLA, JLS
Krajnji korisnici	Gospodarski subjekti
Mjera 1.2.2	Izgradnja novih i modernizacija postojećih proizvodnih kapaciteta
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj jačanje kvalitete i kvantitete proizvodnih kapaciteta koristeći komparativne prednosti područja.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Nabava i implementacija novih tehnologija • Izgradnja i rekonstrukcija suvremenih prerađivačkih objekata • Poticanje uvođenja novih tehnologija radi povećanja kvalitete finalnih proizvoda i energetske učinkovitosti • Poticanje izgradnje i opremanje prerađivačkih kapaciteta
Koordinacija	JLS, KARLA, LAG
Nositelji	JLS, LAG, KARLA, HGK, HOK, Udruženja proizvođača
Krajnji korisnici	Gospodarski subjekti
Mjera 1.2.3	Razvoj povoljne poduzetničke klime
Svrha/cilj	Cilj ove mjere je razvoj poduzetništva kroz stvaranje povoljne poduzetničke klime, što se postiže programima edukacije za osobe koje žele i planiraju realizirati vlastiti poduzetnički projekt, ali i za JLS kao glavne potpore razvoju poduzetništva na području.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikacija potreba za obrazovanjem • Pronalaženje izvora financiranja, kreiranje i provedba projekata • Prilagodba i provedba edukacijskih programa
Koordinacija	JLS, KARLA, HZZ, LAG
Nositelji	JLS, LAG, KARLA, HZZ, SS, HGK, HOK, Udruženja proizvođača
Krajnji korisnici	Gospodarski subjekti, nezaposleni
Prioritet 1.3 Unapređenje i razvoj turizma	
Razlog za intervenciju	U skladu s načelima zaštite okoliša, cjelokupni prostor Općine Lasinja, njegova kvaliteta i različitost, posebice prirodna resursna osnova, nudi mogućnost uspostavljanja većeg broja različitih, međusobno komplementarnih turističkih doživljaja. Posebno radi blizine najvećeg tržišta Hrvatske – Grada Zagreba. Područje Općine posjeduje jedinstvene kulturne, povijesne i prirodne vrijednosti koje u kombinaciji čine jedinstvenu turističku destinaciju koja nije povezana u jedinstveni turistički proizvod slijedom čega nije prepoznatljiva na tržištu kao takova. Strateškim djelovanjem u prioritarnom području pripomoći će se razvoju prepoznatljivih turističkih proizvoda i novih usluga, čime će se područje prepoznati kao atraktivna turistička destinacija što će rezultirati povećanjem broja domaćih i stranih turista.

Mjera 1.3.1 Razvoj i unapređenje selektivnih oblika turizma	
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj postizanje konkurentnosti, atraktivnosti i prepoznatljivosti Općine Lasinja kao turističkog odredišta, te poboljšanje ponude sadržaja i smještajnih kapaciteta čime će se povećati dohodak stanovnika.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Promocija područja kao turističke destinacije • Edukacija poljoprivrednih gospodarstava i drugih zainteresiranih za turističku djelatnost • Izgradnja, uređenje i promocija Interpretacijskog centra Lasinjske kulture • Revitalizacija Lasinjske kiselice • Daljnji razvoj Žitnog puta i održivo korištenje obala i rijeke Kupe • Jačanje suradnje s vjerskom zajednicom i razvoj vjerskog turizma • Poticanje poljoprivrednih gospodarstava, vlasnika kuća za odmor te drugih stanovnika za razvoj turističkih proizvoda i kapaciteta, kroz razne oblike potpore • Izgradnja i uređenje prostora za kulturni turizam, sportsko - rekreativni turizam, konjičke staze i manifestacije, povezivanje s razvojnim inicijativama regije i susjednih JLS • Razvoj, jačanje i promocija manifestacija za privlačenje posjetitelja • Razvoj programa za eko – turizam, gastroturizam, ruralni turizam, lovni turizam, vinske ceste...
Koordinacija	JLS, KARLA, TZ KAZ, LAG
Nositelji	JLS, LAG, KARLA, TZ KAZ, TZ ZZ, TZ GZ, HGK, HOK, vjerska zajednica, druge neprofitne organizacije i institucije
Krajnji korisnici	Pružatelji usluga i proizvoda u turizmu, vlasnici kuća za odmor, nezaposleni, vjerska zajednica, neprofitne organizacije, gospodarski subjekti, posjetitelji, turisti

4.2.2 Unaprijeđenje kvalitete života kroz zaštitu okoliša i razvoj komunalne i društvene infrastrukture (RC2)

Razvojni cilj: 2. Unaprijeđenje kvalitete života kroz zaštitu okoliša i razvoj komunalne i energetske infrastrukture			
Prioriteti strateškog cilja	P 2.1 Očuvanje i zaštita okoliša	P 2.2 Unapređenje društvene infrastrukture	P 2.3 Unapređenje ruralne infrastrukture
Mjere za realizaciju prioriteta	M 2.1.1 Poticanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije	M 2.2.1 Unaprijeđenje kvalitete skrbi o osobama treće životne dobi, s posebnim potrebama te djeci i mladima	M 2.3.1 Izgradnja novih i unapređenje postojećih sustava vodoopskrbe, odvodnje i zbrinjavanja otpadnih voda
	M 2.1.2 Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti i baštine	M 2.2.2 Razvoj sportskih i kulturnih programa i sadržaja	M 2.3.2 Obnova postojeće, te izgradnja nove prometne infrastrukture

		M 2.2.3 Razvoj stanovanja – naseljavanja	M 2.3.3 Unaprjeđenje korištenja ICT-a
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> - Sanirana divlja odlagališta i poboljšano znanje stanovništva o gospodarenju otpadom i zaštiti okoliša - Poboljšano informiranje i znanje stanovnika o novim metodama i tehnologijama za postizanje energetske učinkovitosti - Poboljšano uvođenje metoda i tehnologija za postizanje energetske učinkovitosti i OIE - Poboljšano očuvanje prirode, tradicijske i kulturno-povijesne baštine te njihovo održivo korištenje	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšana informiranost stanovništva - Poboljšana briga o starijim i nemoćnim osobama - Povećan broj volontera i zaposlenih razvojem socijalnih, kulturnih/ društvenih usluga u zajednici - Povećan broj i raznolikost socijalnih usluga u zajednici te razvoj lokalnog transporta i komunikacije - Poboljšani sportsko-kulturni sadržaji u zajednici - Uređenje smještajnih kapaciteta za naseljavanje novih stanovnika	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšana vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda - Poboljšana prometna infrastruktura s naglaskom na nerazvrstane ceste
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> - Broj uvedenih novih tehnologija i metoda - Povećanje prihoda gospodarskog sektora i stanovnika - Povećanje broja zaposlenih - Broj radionica, polaznika, formalnih i neformalnih edukacija, broj certificiranih polaznika - Broj i količina saniranih odlagališta otpada - Broj medijskih kampanja	<ul style="list-style-type: none"> - Broj polaznika formalnih i neformalnih edukacija i radionica, broj certificiranih polaznika - Broj edukacijskih i informativnih radionica - Broj medijskih kampanja - Broj novootvorenih radnih mjesta - Broj novih poduzetničkih i volonterskih aktivnosti - Broj korisnika, posjetitelja socijalnih usluga/društvenih i kulturnih događanja - Broj izgrađenih/uređenih i naseljenih objekata novim stanovnicima	<ul style="list-style-type: none"> - Broj uvedenih novih tehnologija - Broj razvijenih projekata/dokumentacije spremne za financiranje izvedbe - Broj kilometara nove i obnovljene infrastrukture - Povećanje prihoda iz gospodarenja vodoopskrbom i odvodnjom - Poboljšanje stanja okoliša

Nositelji prioritetnih mjera	JLS, gospodarski subjekti, stanovnici, LAG	LAG, Udruge, JLS, gospodarski subjekti, stanovnici, TZ KAZ	JLS, gospodarski subjekti
Ciljani korisnici prioritetnih mjera (ciljane skupine)	Nezaposleni, OPG, Zadruga, trgovačka društva, obrti, udruge, stanovnici	Udruga, socijalna poduzeća i zadruge, trgovačka društva, obrti, OPG-i, nezaposleni, socijalno osjetljive skupine, stanovništvo i posjetitelji	Poduzetnici i stanovništvo, nezaposleni, volonteri

Pregledna matrica strateškog cilja 2

Prioritet 2.1 Očuvanje i zaštita okoliša	
Razlog za intervenciju	U SWOT analizi uočeno je da je na području potrebno unapređenje sustava gospodarenja otpadom. Uočena je i nedovoljno razvijena svijest stanovnika područja zaštiti okoliša te OIE i EE. Ovaj problem bi se mogao riješiti edukacijama stanovništva, promicanjem zaštite okoliša, te promoviranjem gospodarskih aktivnosti temeljenih na ekološki prihvatljivim načelima.
Mjera 2.1.1	Poticanje energetske efikasnosti
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj poticanje energetske efikasnosti kroz razvoj i primjenu energetske isplativih i učinkovitih tehnologija te korištenje obnovljivih izvora energije kako bi se što više smanjio utjecaj na klimatske promjene.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija stanovništva o efikasnijem korištenju energije • Unaprjeđenje i razvoj tehnologije potrebne za učinkovitije korištenje energije • Provođenje nacionalnih mjera energetske učinkovitosti • Provođenje mjera EU vezanih za bolju energetske učinkovitost, posebno modernizacija sustava javne rasvjete Općine • Dostizanje međunarodnih standarda zaštite okoliša
Koordinacija	LAG, JLS, FZOEU
Nositelji	LAG, JLS, gospodarski subjekti, stanovništvo
Krajnji korisnici	Stanovnici, gospodarstva, institucije/organizacije
Mjera 2.1.2	Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti i baštine
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti, kroz poticanje ekološke svijesti i upoznavanje dionika o važnosti i značenju očuvanja prirodne baštine.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacija stanovništva i proizvođača otpada o vrstama i štetnosti otpada, te o koristi njegova zbrinjavanje • Razvoj sustava odvojenog prikupljanja i zbrinjavanja otpada • Edukacija stanovništva o vrijednostima prirodne baštine. • Projekti vezani za zaštitu i unaprjeđenje prirodnih vrijednosti. • Povezanost na županijskoj i regionalnoj razini radi što boljeg korištenja prirodnih potencijala.
Koordinacija	LAG, JLS, Karlovačka županija
Nositelji	LAG, JLS
Krajnji korisnici	Stanovnici, gospodarstva, turisti i posjetitelji, nezaposleni, mladi

Prioritet 2.2 Unapređenje društvene infrastrukture	
Razlog za intervenciju	SWOT analizom uočeni su nedostaci u segmentu društvene infrastrukture. Potrebno je osigurati višu razinu kvalitete života stanovnika područja LAG-a na zdravstvenom, socijalnom, kulturnom i sportskom nivou, te poticati preventivno očuvanje i unapređenje zdravlja te brigu o potrebitima.
Mjera 2.2.1	Unaprijeđenje kvalitete skrbi o osobama treće životne dobi, s posebnim potrebama te djeci i mladima
Svrha/cilj	Ovom mjerom nastoji se poboljšati kvaliteta zdravstvene i socijalne skrbi posebno osoba treće životne dobi koji su većinsko stanovništvo općine, te kvaliteta brige o djeci i mladima.
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Potpora razvoju sustava profesionalne i volonterske brige o osobama treće životne dobi te osobama s posebnim potrebama • Potpora razvoju smještajnih kapaciteta za brigu o osobama treće životne dobi • Nabava opreme i sredstava neophodnih za rad neprofitnih organizacija/volontera za brigu o djeci i mladima te osobama treće životne dobi i osobama s posebnim potrebama
Koordinacija	JLS, Volonterski centar LAG-a, Karlovačka županija
Nositelji	JLS, LAG, neprofitne organizacije, zdravstvene institucije, institucije socijalne skrbi
Krajnji korisnici	Stanovništvo
Mjera 2.2.2	Razvoj sportskih i kulturnih programa i sadržaja
Svrha/cilj	Kako su tradicija i nastojanja promocije sportskih aktivnosti među stanovnicima, posebno mladima, kao i aktivnosti u oblasti unaprijeđenja kulturne scene na području LAG-a usko povezane sa turističkom ponudom, cilj ove mjere je očuvanje i promocija sportsko-rekreacijskih aktivnosti i starih običaja i zanata kroz razne edukacije, događanja i uređenje društvene infrastrukture koja to unaprijeđuje.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje kulturnog stvaralaštva • Poticanje rada KUD-ova i sportskih udruga • Izrada projektne dokumentacije za projekte sportske i kulturne infrastrukture • Unaprijeđenje i obogaćivanje sadržaja programa koji se odnose na kulturni i sportsko-rekreativni način života stanovnika
Koordinacija	JLS, Udruga, LAG
Nositelji	JLS, Udruga, LAG, TZ KAZ
Krajnji korisnici	JLS, sportske udruge i udruge koje se bave očuvanjem tradicije i baštine
Mjera 2.2.3	Razvoj stanovanja – naseljavanja
Svrha/cilj	Ovom mjerom nastoji se omogućiti naseljavanje novih stanovnika na području općine Labin u smislu zaustavljanja procesa depopulacije prostora ali i interesa mladih obitelji radi blizine Grada Zagreba za naseljavanjem na području Općine.

Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Definiranje potreba i područja izvedbe • Izrada projektne dokumentacije i prijava na izvore financiranja • Izrada javne infrastrukture • Potpora razvoju smještajnih kapaciteta za brigu o osobama treće životne dobi • Nabava opreme i sredstava neophodnih za rad neprofitnih organizacija/volontera za brigu o djeci i mladima te osobama treće životne dobi i osobama s posebnim potrebama • Potpora otkupu napuštenih poljoprivrednih gospodarstava
Koordinacija	JLS, Volonterski centar LAG-a, Karlovačka županija
Nositelji	JLS, LAG, neprofitne organizacije, zdravstvene institucije, institucije socijalne skrbi
Krajnji korisnici	Stanovništvo
Prioritet 2.3 Unapređenje ruralne infrastrukture	
Razlog za intervenciju	Prethodnim analizama utvrđen je nedovoljno razvijen sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Lasinja. Potrebno je poboljšati kvalitetu postojećih i potaknuti izgradnju novih sustava koji će obuhvatiti ukupno stanovništvo područja. Time će se povećati kvaliteta i poboljšati uvjeti života što će doprinijeti smanjenju migracija. Analizom su uočeni nedostaci postojeće prometne infrastrukture i potreba izgradnje novih prometnih sustava. Potrebno je restrukturiranje postojećih prometnica i poboljšanje prometne povezanosti što bi omogućilo razvoj gospodarstva i povećanje kvalitete života na području Općine.
Mjera 2.3.1	Izgradnja novih i unapređenje postojećih sustava vodoopskrbe, odvodnje i zbrinjavanja otpadnih voda
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj izgradnju vodoopskrbnog sustava čime bi se zadovoljile sve potrebe stanovništva i gospodarstva za kvalitetnom pitkom vodom, kao i sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećeg stanja i potreba • Izrada projektne dokumentacije. • Provedba javne nabave • Implementacija projekata
Koordinacija	JLS
Nositelji	JLS, županijske institucije
Krajnji korisnici	Stanovnici, gospodarski sektor
Mjera 2.3.2	Obnova postojeće, te izgradnja nove kvalitetne prometne infrastrukture
Svrha/cilj	Cilj ove mjere je izgradnja nove kvalitetne prometne infrastrukture koja bi omogućila bolju prometnu internu povezanost područja te povezanost s ostatkom države i omogućilo kvalitetniju infrastrukturu za dnevne migracije između područja.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećeg stanja i potreba • Izrada projektne dokumentacije. • Provedba javne nabave • Implementacija projekata
Koordinacija	JLS

Nositelji	JLS, županijske institucije
Krajnji korisnici	Stanovnici, gospodarski sektor
Mjera 2.3.3	Unaprjeđenje korištenja ICT-a
Svrha/cilj	Cilj ove mjere je uvođenje širokopojsnog interneta (broadband) te poboljšanje ICT sustava stanovnika i javne uprave. Jačanje sustava e-općina i modernizacija ICT opreme i računalnih sustava.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećeg stanja i potreba • Izrada projektne dokumentacije za uvođenje novih ICT tehnologija te širokopojsnog interneta (broadband) za javnu uporabu • Provedba javne nabave i razvoj poticanja korištenja ICT-a među stanovnicima • Implementacija projekata
Koordinacija	JLS
Nositelji	JLS, županijske institucije, stanovnici
Krajnji korisnici	Stanovnici, gospodarski sektor, posjetitelji, turisti

4.2.3 Razvoj ljudskih resursa i socijalne kohezije unaprijeđenjem cjeloživotnog učenja i jačanjem aktivnosti civilnog društva (RC3)

Razvojni cilj:	3. Razvoj ljudskih resursa unaprijeđenjem stupnja obrazovanja i jačanjem aktivnosti civilnog društva	
Prioriteti strateškog cilja	P 3.1	P 3.2
	Jačanje ljudskih resursa	Razvoj civilnog društva
Mjere/ Aktivnosti	M 3.1.1 Razvoj sustava cjeloživotnog učenja prema potrebama stanovnika i područja M 3.1.2 Jačanje kapaciteta za upravljanje razvojem	M 3.2.1 Unapređenje rada i razvoj organizacija civilnog društva
Rezultati	<ul style="list-style-type: none"> – Povećana educiranost i informiranost lokalnog stanovništva – Poboljšanje usklađenja ponude i potražnje tržišta radne snage u općini i regiji – Povećanje konkurentnost radne snage i socijalno ugroženih stanovnika – Smanjenje negativnog demografskog trenda – Ojačana svijest stanovnika o značaju cjeloživotnog učenja	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšanje općeg osjećaja zajedništva svih dionika lokalnog razvoja te izgradnja identiteta područja - Poboljšana participacija lokalnih razvojnih dionika u aktivnostima i donošenju odluka o razvoju područja – razvoj sustava lokalne demokracije - Povećana suradnja organizacija civilnog društva – sektorski, te s drugim međusektorskim dionicima - Poboljšana razmjena znanja i vještina unutar područja te sa susjednim regijama i na međunarodnoj razini - Povećan doprinos civilnog društva općem razvoju zajednice i područja

Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> - Broj formalnih i neformalnih edukacija - Broj korisnika edukacija, broj certificiranih korisnika - Porast broja stanovnika - Broj inovativnih edukacijskih programa	<ul style="list-style-type: none"> - Broj zajedničkih projekata i aktivnosti civilnog sektora te međusektorske suradnje - Broj projekata i aktivnosti regionalne/međuregionalne i međunarodne suradnje - Broj informativnih kampanja i edukacija - Broj korisnika i volontera uključenih u aktivnosti civilnog društva - Aktivna suradnja s uredom LAG-a
Nositelji prioritetnih mjera/aktivnosti	JLS, LAG, OCD-i, Javne ustanove, edukacijske organizacije i ustanove	
Ciljani korisnici prioritetnih mjera/aktivnosti (ciljane skupine)	Nezaposleni, osjetljive i ugrožene društvene skupine, gospodarski subjekt, OCD-i, stanovnici	

Pregledna matrica strateškog cilja 3

Prioritet 3.1 Jačanje ljudskih resursa	
Razlog za intervenciju	Analizom ljudskih resursa uočen je nedostatak znanja i vještina potrebnih za održivi razvoj. Ljudski resursi osnova su razvoja Općine Lasinja stoga je ovo jedan od najznačajniji razvojnih prioriteta.
Mjera 3.1.1	Razvoj sustava cjeloživotnog učenja prema potrebama stanovnika i područja
Svrha/cilj	Obrazovanje u skladu sa potrebama na tržištu rada u 21. stoljeću iziskuje suvremene nastavne programe, odgovarajuću opremu, kvalitetna i stručna kadra, te kreativne i inovativne metode učenja i poučavanja. Iz tog razloga, potrebno je prije svega prilagoditi cjelokupni koncept kako formalnih tako i neformalnih oblika obrazovanja potrebama, lokalnim resursima, te promjenama na tržištu rada putem umrežavanja ustanova za neformalno obrazovanje odraslih.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i provedba neformalnih oblika obrazovanja usmjerenih ka konkretnim gospodarskim sektorima • Programi prekvalifikacija i dokvalifikacija • Jačanje kapaciteta obrazovnog kadra i stručnih suradnika • Usklađivanje sustava obrazovanja s potrebama gospodarstva • Izgradnja, obnova i modernizacija objekata za provedbu obrazovanja školske i predškolske dobi • Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija • Izrada potrebne projektne dokumentacije za izgradnju novih i obnovu oštećenih objekata • Izvođenje radova izgradnje i obnove.
Koordinacija	JLS
Nositelji	LAG, JLS, FZOEU, KARLA; HOK; HGK, SS, organizacije/institucije u provedbi cjeloživotnog obrazovanja, Karlovačka županija, gospodarski subjekti
Krajnji korisnici	Stanovnici, gospodarski subjekti, udruge

Mjera 3.1.2 Jačanje kapaciteta za upravljanje razvojem	
Svrha/cilj	Cilj ove mjere je jačanje suradnje između institucija te razvoj profesionalizma službenika i stvaranje timova stručnjaka kroz kontinuirano osposobljavanje i usavršavanje djelatnika, te mrežnu suradnju.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Seminari, treninzi, radionice • Stvaranje i unapređenje mrežne suradnje • Izrada i provedba inovativnih projekata za osuvremenjivanje institucija • Podupiranje i razvoj partnerstava za provođenje politika i strategija zapošljavanja koje bi uključivale glavne aktivne sudionike na tržištu rada – socijalne partnere, pružatelje početnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja, profesionalne udruge, privatne agencije za zapošljavanje
Koordinacija	JLS, LAG
Nositelji	LAG, JLS, KARLA, organizacije/institucije u provedbi cjeloživotnog obrazovanja, gospodarski subjekti
Krajnji korisnici	djelatnici javne uprave i institucija
Prioritet 3.2 Razvoj civilnog društva	
Razlog za intervenciju	Organizacije civilnog društva uglavnom su koncentrirane u velikim gradovima, stoga bi trebalo povećati njihovu rasprostranjenost i djelovanje na cijelo područje LAG-a. Razvoj civilnog društva moguć je kroz educiranje sudionika te kroz međusektorsku suradnju čime se podiže svijest o važnosti aktivne participacije građana u donošenju odluka.
Mjera 3.2.1 Unapređenje rada i razvoj organizacija civilnog društva	
Svrha/cilj	Uz javni i privatni, civilni sektor zauzima podjednako važnu ulogu u razvoju suvremenog društva. Aktivan civilni sektor može biti inicijator i doprinijeti brojnim promjenama u društvu, bilo da se radi o gospodarskom, socijalnom, humanitarnom, turističkom, kulturnom ili drugim aspektima djelovanja. Iz tog razloga bitno je postizanje međusobne koordinacije i umrežavanje udruga civilnog društva na području LAG-a.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Selektiranje udruga prema djelovanju i djelatnostima - Umrežavanje civilnih inicijativa i razvoj suradnje - Stjecanje i razmjena znanja, vještina i iskustava potrebnih za aktivno djelovanje u zajednici i društvu<ul style="list-style-type: none"> • - Poticanje održivog razvoja civilnog društva i njihovih aktivnosti kroz ostvarenje inovativnih programa
Koordinacija	JLS, LAG
Nositelji	LAG, JLS, OCD-i, organizacije/institucije u provedbi cjeloživotnog obrazovanja, gospodarski subjekti
Krajnji korisnici	organizacije civilnog društva

4.2.4 Horizontalni strateški ciljevi

Osim dugoročnih programskih ciljeva važni su i tzv. dugoročni, horizontalni, ciljevi, odnosno ciljevi koji bi se idealno trebali promicati u svim programima i projektima implementacije Općine Lasinja, posebno u projektima financiranim iz inozemnih fondova i fondova Europske unije, a uključuju: razvoj informacijskog društva, promociju jednakih mogućnosti i ljudskih prava, upravljanje okolišem i održivost, nastavak razvoja privatno-javnog partnerstva i učinkovite demokracije.

4.3 Utjecaj provedbe strategije na okoliš

Održivo upravljanje prirodnim resursima i zaštita okoliša s naglaskom na racionalno gospodarenje prostorom definirano je i ugrađeno u sve strateške ciljeve, kako u razvoj gospodarstva tako i u razvoj komunalne infrastrukture. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine naznačen kao najviše rangiran prioritet što pokazuje uvažavanje visoko vrijedne prirodne baštine kao značajne resursne osnove, što je i detaljno prikazano u osnovnoj analizi. SWOT analiza značajno naglašava važnost očuvanja okoliša, kao i održivi razvoj, ali i potencijal Općine Lasinja za razvoj obnovljivih izvora energije i provedbu energetske učinkovitosti.

5 Usklađenost strateških ciljeva Općine Lasinja s ciljevima EU, nacionalnim i regionalnim strateškim razvojnim ciljevima

Strategija razvoja Općine Lasinja 2014.-2020. je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi dokumenta posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima EU iznesenima u ratificiranom Lisabonskom ugovoru¹². Lisabonski ugovor jasno navodi ciljeve Europske unije i vrijednosti mira, demokracije, poštivanja ljudskih prava, pravde, vladavine prava i održivosti. Strateški ciljevi razvoja Općine Lasinja u skladu su s gore navedenim ciljevima Europske unije, a treba naglasiti i da su prvenstveno **usklađeni s prioritetima i ciljevima definiranim novom post-lisabonskom desetogodišnjom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „EUROPA 2020 – strategija za pametan, održiv i uključiv rast“**¹³. Ova je strategija, kao nasljednica Lisabonske strategije, usvojena slijedom potreba da se politike preusmjere s upravljanja krizom na uvođenje srednjoročnih i dugoročnih reformi koje bi trebale promicati rast i zapošljavanje, a istodobno osiguravati održivost javnih financija. Prioriteti strategije su:

- Pametan rast - razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama
- Održiv rast - poticanje gospodarstva koje je učinkovitije, ekološki osvještenije i konkurentnije
- Uključiv rast - gospodarstvo zasnovano na visokoj zaposlenosti koje treba doprinijeti društvenoj i teritorijalnoj koheziji

Hrvatska je na razvojnoj prekretnici i još procesu izrade strateškog razvojnog okvira za realizaciju definiranih nacionalnih prioriteta za sedmogodišnje razdoblje nakon 2014.-te godine. Europska komisija, u siječnju 2013. predstavila je dokument u kojem je iznijela svoje poglede o tome na što bi se Hrvatska trebala usmjeriti u privlačenju sredstava iz EU fondova u proračunskom razdoblju 2014.-2020.¹⁴, a koji je bio osnova za početak dijaloga s Vladom koja je, do kraja 2013., trebala pripremiti okvirni dokument za provedbu operativnih programa koji će se sufinancirati EU novcem. Takav dokument izrađuje svaka zemlja članica, a koji predstavlja početak pregovora za operativno djelovanje u narednom programskom razdoblju. Rezultat tih pregovora je Sporazum o partnerstvu, okvirni dokument koji priprema svaka Vlada u kojem se utvrđuju glavna područja koja je potrebno financirati iz Strukturnih i Investicijskih te drugih fondova Europske Unije.

Tijekom pregovora, temeljem objektivnih statističkih pokazatelja i dosadašnjih izvješća o napretku Republike Hrvatske, Europska Komisija izdvojila je 4 tematske cjeline na koje bi Hrvatska trebala usmjeriti glavinu EU sredstava koja će joj biti dostupna unutar slijedećeg proračunskog razdoblja:

1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva
2. Poticanje zapošljavanja, poboljšanje obrazovnog sustava i smanjenje siromaštva
3. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa
4. Jačanje administrativnih kapaciteta i veća uključenost civilnog sektora

¹² http://Europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_en.htm

¹³ http://ec.Europa.eu/europa2020/index_en.htm

¹⁴ "Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in the Republic of CROATIA for the period 2014-2020", <http://www.mrrfeu.hr/UserDocImages/Vijesti/Position%20Paper%20Croatia%202014-20.pdf>

Komisija je svoje stajalište za svaku pojedinu članica radila imajući u vidu europsku strategiju za poticanje pametnog, održivog i inkluzivnog rasta - Europa 2020. EU je u toj strategiji zacrtala i definirane ciljeve koji trebaju biti ostvareni do 2020. u pet glavnih područja. Prvi cilj EU-a je dostići stopu zaposlenosti od 75 posto za populaciju u dobi od 20 do 64 godine, zatim izdvajanje za istraživanje i razvoj treba dosegnuti 3 posto BDP-a, ispuniti energetske ciljeve u sklopu borbe protiv klimatskih promjena, to jest, smanjiti emisiju stakleničkih plinova za 20 posto u odnosu na razinu iz 1990., podići udio energije iz obnovljivih izvora na 20 posto i za 20 posto povećati energetske efikasnost, četvrti cilj je smanjiti broj onih koji prerano napuštaju školovanje ispod 10 posto te osigurati da najmanje 40 posto populacije u dobi između 30 i 34 godine ima visoko obrazovanje te kao peti cilj smanjiti siromaštvo s ciljem da se najmanje 20 milijuna ljudi izade iz opasnosti siromaštva i socijalne isključenosti.

Komisija je identificirala glavne izazove s kojima je Hrvatska suočena uspoređujući kako ona danas stoji u odnosu na ciljeve iz strategije Europa 2020. Hrvatska daleko zaostaje iza europskog prosjeka po ulaganju u istraživanje i razvoj (podaci za 2011-tu), samo 0,76% BDP-a, od čega 50% dolazi iz javnih sredstava, udio obnovljivih izvora energije je na 15,7% ukupno potrošene energije, stopa zaposlenosti populacije u dobi od 20 do 64 godine je 57%, a udio stanovnika u dobi između 30-34 godine s visokoškolskom diplomom je 24,5%. Komisija, kao prepreke za razvoj malih i srednjih poduzeća, navodi glomaznu administraciju. Također se ističe niska produktivnost poljoprivrede, koja u ukupnom broju sudjeluje s 15%, a BDP-u pridonosi samo 5,5%, strukturne probleme u ribarstvu, koje ima priliku rast zbog rasta potražnje, kako na domaćem tržištu tijekom turističke sezone, tako i vanjske potražnje. U području prometa navodi se da je pozornost, u posljednjih 15 godina, bila usmjerena na izgradnju auto-cesta te da svi drugi oblici prijevoza trebaju kvalitetna poboljšanja, posebno željeznica. Željeznice nisu usklađene s europskim sustavom upravljanja kako bi se osigurala njihova interoperabilnost sa susjednim zemljama, a plovnost Dunava i Save ne zadovoljava međunarodne standarde. Jedan od izazova je i daljnji razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije, dostupnost interneta za kućanstva je ispod europskog prosjeka, posebice u ruralnim područjima, a poboljšanja su potrebna i u strategiji za razvoj širokopojasnog interneta.

Glavni cilj ove velike reforme europske politike regionalnog razvoja je dobiti što veću dodanu vrijednost za novac koji se ulaže iz europskih fondova. Komisija želi da se europski novac ne troši na međusobno nepovezane projekte, koji daju slab multiplikatorni učinak, nego da se sredstva usmjere upravo na ona područja koja će najviše pridonijeti zajedničkim nacionalnim i europskim ciljevima. Stoga će jedan od glavnih kriterija za odobravanje projekata biti mjerljivost rezultata - Komisija će tražiti da se unaprijed kaže što se želi postići s određenom investicijom kako bi se na kraju mogli usporediti željeni i postignuti rezultati i o tome su sve zemlje članice, pa tako i Republika Hrvatska, morale voditi računa pri izradi Sporazuma o partnerstvu, a koji predstavlja temeljni dokument za kreiranje operativnih programa za zaštitu okoliša, promet i ostala područja za koja se želi koristiti novac iz europskih strukturnih fondova. Svako područje trebalo bi definirati i poticati one aktivnosti i znalajke koje mu predstavljaju komparativnu prednost u odnosu na okolna područja.

Republika Hrvatska je, nakon razdoblja pregovora s Europskom Komisijom izradila i potpisala, 30. listopada 2014., **Sporazum o partnerstvu između republike hrvatske i europske komisije za korištenje eu strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.**, kao krovni strateški razvojni dokument koji definira okvir za razvoj sektorskih strategija i javnih politika Republike Hrvatske. Dokument definira glavne izazove s kojima se susreće Republika Hrvatska vezano uz ispunjavanje zajedničkih ciljeva Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast. To su:

1. Gospodarska konkurentnost,
2. Zaštita okoliša te učinkovitost resursa,
3. Razvoj održive i suvremene prometne i mrežne infrastrukture,
4. Sudjelovanje na tržištu rada te kvaliteta obrazovanja,
5. Siromaštvo, nejednakost i diskriminacija,
6. Učinkovitost javne uprave.

Kako bi se suočila s istaknutim izazovima, u okviru Sporazuma o partnerstvu, Republika Hrvatska

definirala je 11 tematskih ciljeva s čijim postizanjem je usklađena i ova razvojna strategija, a to su tematski ciljevi:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija.
2. Poboljšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete.
3. Jačanje konkurentnosti MSP-ova, poljoprivrednog sektora (u sklopu EPFRR-a) te sektora ribarstva i akvakulture (u sklopu EFPR-a).
4. Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razinom emisije CO₂ u svim sektorima.
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika i upravljanje njim.
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa.
7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža.
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage.
9. Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije.
10. Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje.
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave.

Strateški ciljevi Strategije razvoja Općine Lasinja detaljno su usklađeni i sa strateškim ciljevima nadređenog strateškog razvojnog dokumenta regionalne razine, Županijskom razvojnom strategijom Karlovačke županije za razdoblje 2011.-2013., s produženjem trajanja do 2015-te:

1. Konkurentno gospodarstvo bazirano na ino i domaćim ulaganjima u turizmu i pratećim uslugama, tradicionalnoj poljoprivredi i industriji temeljenoj na inovacijama i naprednim tehnologijama u gospodarstvu
2. Brži razvoj potpomognutih područja
3. Razvoj komunalne i javne infrastrukture za uravnotežen gospodarski razvoj te očuvanje i zaštita okoliša za podizanje kvalitete života
4. Razvoj kompetentnih i zapošljivih ljudskih resursa te jačanje socijalne uključenosti

Zaključno, ova strategija, nakon objave nacionalnih strateških ciljeva, prioriteta i mjera, s pratećim razvojnim indikatorima, na razini strateškog regionalnog razvoja Republike Hrvatske ali i Županije, biti će revidirana i potpuno usklađena kako razvojnim potrebama lokalne zajednice, tako i izvorima financiranja razvojnih programa i projekata koji mu budu na raspolaganju. Strategija razvoja je dinamičan dokument, usklađen s razvojnim potrebama i uvjetima okruženja, što je i razlog njegova stalnog ažuriranja i praćenja u skladu s time. Tijekom 2015-te, a nakon donošenja Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske do 2020. te Županijske razvojne strategije Karlovačke županije za isto razdoblje, biti će potrebno provesti reviziju ove strategije, posebno ovog poglavlja, a kako bi ukupan dokument bio usklađen s regionalnim i nacionalnim razvojnim strateškim prioritetima do 2020.

6 Baza projektnih ideja/prioritetni projekti

Baza projektnih ideja predstavlja službeni registar projektnih ideja s područja Općine Lasinja. U Bazu se unose podaci o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravne, privatne i civilne organizacije. Baza je, na jednom mjestu, objedinjeni pregled projektnih ideja i/ili pripremljenih prijedloga projekata s područja Općine koja omogućuje uvid u razvojni smjer za sljedeće programsko razdoblje 2014-2020. Zaključci analize baze projektnih ideja pomažu odrediti zajedničke potrebe predlagatelja, što je osnova za ažuriranje Strategije razvoja Općine.

Sve ideje i pripremljeni projekti, iz Baze, razvrstavaju se prema definiranim prioritetima i ciljevima čime se dobiva pregled važnosti projekata u odnosu na definirane prioritete. Cilj i svrha Baze projektnih ideja je učinkovito planiranje i praćenje provedbe razvojne politike Općine Lasinja.

Formiranje baze razvojnih projektnih ideja u Općini, započelo je primjenom metodologije koju je pokrenulo još MRRŠVG, tijekom izrade Županijskih razvojnih strategija za razdoblje 2011.-2013. Razvojna agencija

KARLA sukladno smjernicama nadležnog Ministarstva, sustavom javnog poziva, prikupljala je projektne ideje koje su bile i ulazna smjernica za izradu Županijske strategije razvoja do 2013. Tada je i Općina Lasinja, sa svojim dionicima, dostavila projektne ideje u Bazu nadređene razine. Projektne ideje bile su prikupljane u svrhu nominiranja za Strukturne fondove EU, odnosno kreiranje prioriternih razvojnih potreba Republike Hrvatske. Međutim, prikupljane su i projektne ideje manjih vrijednosti, u svrhu formiranja središnje nacionalne baze projektnih ideja. Baza je izravno poslužila za određivanje alokacije sredstava po operativnim programima RH za korištenje sredstava do 2013. te programiranja za razdoblje 2014.-2020. Također, Općina Lasinja kontinuirano prikuplja projektne ideje i za provedbu Lokalne razvojne strategije LAG-a Vallis Colapis do 2014-te, a upravo provodi prikupljanje i obradu za novu strategiju razvoja LAG-a do 2020-te godine koja predstavlja alat za realizaciju projekata manjih vrijednosti (do 100.000 Eur) putem provedbe Mjere 19 Programa ruralnog razvoja 2014-2020. U sljedećem razdoblju implementacije Strategije razvoja Općina će nastaviti prikupljati projektne ideje sa svog područja, a Baza koja će se formirati, biti će kontinuirano nadopunjavana, usuglašena s županijskom bazom projekata KARLA-e i LAG-a za programiranje i realizaciju projekata putem podmjere 19.2 Programa ruralnog razvoja 2014-2020 te centralnom bazom u Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova EU. Uz realizaciju prioriternih projekata Općine, javno formiranje i izrada Baze te njezino punjenje projektnim idejama, biti će jedna od prvih implementacijskih zadaća Strategije, kao i osnova za njezino prvo ažuriranje.

6.1 Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja

U svrhu formiranja Baze projektnih ideja, potrebno je izraditi posebno strukturirane obrasce putem kojih se projektne ideje identificiraju, određuje im se sadržaj, iznos, stupnjevi pripremljenosti i drugi pokazatelji. To je prvi korak u selekciji projektnih ideja prema ključnim parametrima odabiranim na način osiguranja da projektne ideje, odnosno, prijedlozi, prilikom kandidiranja, mogu zadovoljiti uvjete i kriterije raznih izvora financiranja.

Projektne ideje su onaj dio cjeline Strategije kojim se definirana vizija, ciljevi i prioriteti postupno ostvaruju. U Bazu ulaze sve projektne ideje/prijedlozi koji zadovoljavaju osnovni kriterij odabira: usklađenost sa Strategijom određenim ciljevima, prioritetima i mjerama, za što je implicitno utvrđena i usklađenost s regionalnim, državnim i programima EU-a. Također i brojni drugi kriteriji koji su uzeti u obzir pri formuliranju Strategije razvoja Grada. Prednost će imati projektne ideje/prijedlozi koji pridonose ostvarenju većeg broja, Strategijom utvrđenih, prioriteta i ciljeva.

Projektne ideje, razvrstane prema prioritetima i ciljevima, potom prolaze klasifikaciju prema razini spremnosti za provedbu. Projektne ideje koje su spremne za provedbu odvajaju se od projektnih ideja koje su niže razine pripremljenosti te se dalje ocjenjuju prema definiranim kriterijima.

Tijekom ovog postupka velik broj projektnih ideja biti će formiran u svoj konačni oblik kroz konstruktivni dijalog predlagatelja i „recenzenata“ projektnih prijedloga, s ciljem da konačni projektni prijedlog bude što kvalitetniji i što privlačniji za financiranje, te što učinkovitiji u provedbi. Isto tako, ne znači da su najspremnije projektne ideje ujedno i „prioritetne“, zbog čega će određene projektne ideje „niže pripremljenosti“ biti više rangirane upravo radi svog doprinosa zadanim prioritetima. Na taj način strategija pruža opciju, tj. željeni razvojni smjer.

Važno je naglasiti kako se Baza projektnih ideja nikada ne definira konačno, već je živ i promjenjiv sustav koji ovisi o promjenama u projektnim idejama (ishodovanje dokumentacije, promjene uvjeta itd.) i njihovu ažuriranju. Baza projektnih ideja Općine Lasinja ažurirat će se najmanje 2 puta godišnje, a, uz primjenu novog sustava elektroničke baze, ažuriranje će se provoditi kontinuirano.

U svrhu implemetacije Strategije i njezina praćenja, Baza projektnih ideja formirati će se u elektroničkom obliku kao središnja baza projekata na razini Općine Lasinja. Ona će, sukladno smjernicama središnje baze projekata na međuregionalnoj (u LAG-u Vallis Colapis, samo projekti za realizaciju iz PRR 2014-

2020, u računalnom sučelju ProgressLAG), regionalnoj (u KARLA-i) i nacionalnoj razini (MRRFEU, ali i druga ministarstva u slučaju formiranja baza), sadržavati podatke o razvojnim projektima čiji su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravna tijela te koji se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i/ili Europske unije. Pravilnikom MRRFEU¹⁵ je definirano što se podrazumijeva pod razvojnim projektima: „Razvojni projekti su projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i drugih kapaciteta, jačanja i izgradnje društvenog kapitala te drugi projekti kojima se pridonosi regionalnom razvoju.“ Baza, prvenstveno, projekte dijeli na lokalne, županijske, regionalne, nacionalne i međunarodne, dok se podaci u Bazi svrstavaju u 5 slijedećih grupa: identifikacija projekta, sadržaj projekta, financiranje, realizacija i pokazatelji projekta.

Ovlašteni unositelj podataka u Bazu je Općina Lasinja te LAG Vallis Colapis (nositelj elektroničkog sučelja ProgressLAG), dok je ovlašten unositelj podataka u Baze nadređenih razina Razvojna agencija Karlovačke županije – KARLA d.o.o. Svi podaci unose se elektronički, dok je pristup bazama odobren jedinstvenim identifikacijskim brojem i lozinkom kojom se prijavljuje u Baze.

Praćenje baze projektnih ideja usko je povezano s formiranjem elektroničke Baze projekata i koordinacijom nadležnog MRRFEU te LAG-a, regionalne i lokalne razine. Svrha i cilj formiranja Baze je, na razini MRRFEU i LAG-a osigurati sustav za učinkovito strateško upravljanje regionalnim i ruralnim razvojem, omogućiti definiranje nacionalnih indikatora uspješnosti i njihovo praćenje te omogućiti kontinuitet praćenja indeksa razvijenosti. Na razini Općine (i županije), svrha Baze je ujednačiti lokalni i regionalni razvoj suradnjom svih sektorskih dionika (vertikalna i horizontalna povezanost), te, na razini koordinatora provedbe (LAG Vallis Colapis, KARLA d.o.o.) omogućiti aktivno sudjelovanje u definiranju prioriteta i mjera te provedbi razvojnih projekata kao i pružiti integrirano okruženje za dugoročan lokalni razvoj. U tom smislu Općina Lasinja, KARLA te LAG Vallis Colapis pratiti će i, prema potrebi, davati tehničku pomoć navedenim projektnim idejama iz Bazi. Baze će služiti i za ažuriranje postojeće strategije i definiranje nove, posebno kod određivanja novih mjera, prioriteta i ciljeva.

6.2 Kriterij za odabir razvojnih projekata

Proces odabira projektnih ideja iznimno je važan. Evaluirane projekte odabire Partnersko vijeće, dok konačnu odluku donosi Općinsko vijeće Općine Lasinja. Projektne ideje, odabrane za provedbu, moraju biti u skladu sa Strategijom razvoja Općine Lasinja 2014.-2020., kao i s drugim županijskim i nacionalnim strategijama i razvojnim planovima te sa Lokalnom razvojnom strategijom LAG-a Vallis Colapis. Nužno je da projektne ideje budu izvedive i odabrane na transparentan način.

Dostavljene projektne ideje prolaze nekoliko faza vrednovanja putem kojih se odabiru prioritetne projektne ideje za sljedeće programsko razdoblje. U shemi evaluacije predstavljen je način vrednovanja projektnih ideja iz Baze. Pri tome je važno istaknuti kako projektne ideje koje ne uključuju teške radove i infrastrukturu, tzv. *soft* projekti, mogu biti ocijenjene višim stupnjem pripremljenosti, upravo zato što takvi projekti mogu nesmetano početi s provedbom kada se otvore natječaji za njihovo financiranje. Iako se takvim projektnim idejama često dalje manji razvojni značaj, one su iznimno važan razvojni čimbenik budući jačaju kapacitete, uspostavljaju suradnju i služe kao promotor društvenih vrijednosti.

Slika 25. Proces selekcije projektnih ideja za provedbu Strategije razvoja Općine Lasinja 2014.-2020.

¹⁵ Pravilnik o ustrojavanju i vođenju središnje elektroničke baze razvojnih projekata (NN 66/10)

Članovi Radne skupine i Partnerskog odbora usuglasili su se o procesu odabira projekata i kriterijima odabira. Proces evaluacije provodi Općina Lasinja. Partnersko vijeće predlaže, dok konačnu odluku donosi Općinsko vijeće Općine Lasinja, u slučaju projekata koji zahtijevaju sudjelovanje proračuna Općine Lasinja ili ako to zahtijevaju uvjeti prijave odnosno natječajna dokumentacija za pojedini projekt.

Tablica 23. Faze odabira projekata, te kriteriji za njihov odabir, odnosno rangiranje.

Stupanj	Kriteriji	Ishodi
I IDENTIFIKACIJA	Zaprimanje projektnih ideja, dodjela broja i naziva te njihova pohrana.	
II VREDNOVANJE	<p>Projektnim idejama dodjeljuje se cilj, prioritet i mjera kojima doprinose.</p> <p>Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali minimalno moraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odražavati Strategiju, tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera. • Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim općinskim i PP viših razina) <p>Projekti bi trebali pridonijeti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Gospodarskom razvoju i povećanju konkurentnosti gospodarstva (RC1) ○ Unaprijeđenju kvalitete života kroz zaštitu okoliša i razvoj komunalne i energetske infrastrukture (RC2) ○ Razvoju ljudskih resursa unaprijeđenjem cjeloživotnog učenja i jačanjem aktivnosti civilnog društva (RC3) ○ Biti usklađeni s relevantnim programima EU-a/RH za razdoblje 2014.-2020. ○ Općenito biti usklađeni s horizontalnim ciljevima Strategije (ujedno i EU)	<p>Proces identifikacije treba rezultirati dugačkim popisom projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije, podijeljene po sektorima.</p> <p>Karakteristični sektori bi bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj poduzetništva - Poljoprivredna potpora i ruralni razvoj - Infrastruktura - Obrazovanje i razvoj ljudskih resursa - Zdravstvo i socijalna skrb - Kulturna baština, okoliš i turizam
III RANGIRANJE (kriteriji)	Sve projektne ideje, prvenstveno su rangirane prema stupnju pripremljenosti. Zatim su rangirane ideje višeg stupnja pripremljenosti prema ostalim navedenim kriterijima. Kod primjene ovih kriterija potrebni su neki preliminarni podaci o projektima kao što su opcije, opseg, troškovi i dobiti.	<p>BROJ BODOVA</p> <p>10 MAX</p>

III A) Pripremljenost	<p>Obavezni kriteriji u rangu pripremljenosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Partnerskog vijeća - Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, financijskih, privrednih ili socijalnih pitanja) - Može se brzo realizirati npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska /građevinska dozvola, postojeća projektna dokumentacija - Raspoloživa sredstva sufinanciranja (s jasno prikazanim izvorima sufinanciranja do 20% troškova projekta, no ovisno o potencijalnom izvoru i uvjetima) - Početna procjena optimizira dobrobit prema troškovima - Odgovorna institucija ima kapacitet za upravljanje i održavanje projekta <p>Projektne ideje ulaze u jednu od četiri kategorije pripremljenosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt na razini samo ideje (tek se treba razraditi) 2. Projektne ideje za koje tek treba izraditi studije predizvodivosti i početne procjene učinka te ishoditi dokumentaciju 3. Projektne ideje koje imaju riješene imovinsko-pravne odnose (građevinska, lokacijska i ostala potrebna dokumentacija) 4. Projektne ideje spremne za provedbu (posjeduju sve potrebne dozvole, potvrdu glavnog projekta itd.) <p><i>Napomena: projektne ideje za koje nije potrebna prethodna dokumentacija za početak provedbe – soft projekti- rangirani su po ostalim kriterijima</i></p>	4
III B) Relevantnost projektne ideje na strategiju	<ul style="list-style-type: none"> • Važnost projektnih ideja po prioritetima i ciljevima (ukoliko projektna ideja doprinosi ostvarenju više prioriteta njezin doprinos je veći). • Važnost projektne ideje prema rangu prioriteta – viši rang prioriteta znači veći doprinos projekta (prema rang skali inteziteta prioriteta prema ciljevima). • Doprinos horizontalnim prioritetima – jednake mogućnosti, partnerstvo, održivi razvoj, nove tehnologije... <p>Svi prioritizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta - Kratki opis stanja u području i/ili sektoru - Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljane korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti - Trenutni status pripreme - Sva ključna pitanja u vezano uz zaštitu okoliša i/ili imovinsko-pravne odnose - Uključenje u prostorni plan	4
III C) Financijski kapacitet podnositelja za provedbu Projekta	<ul style="list-style-type: none"> • Dosadašnja ulaganja u projektnu ideju • Mogućnost sufinanciranja projektne ideje u slučaju realizacije • Kapacitet predlagatelja za su i/ili financiranje više od jedne projektne ideje tijekom predloženog razdoblja provedbe	2

**IV Visoko
Prioritetne
projektne
ideje/prijedlozi,
spremni za
aplikaciju**

Navedene 3 faze osmišljene su kako bi se isprofilirale projektne ideje koje su spremne za provedbu te usklađene s prioritetima i ciljevima. Usklađivanje prioriteta lokalne razine s prioritetima vlade i međunarodnih izvora financiranja optimizira pristup sredstvima financiranja. Zadnja faza rangiranja pruža uvid u visoko prioritetne projektne ideje koje će se realizirati u programskom razdoblju. Izlazni rezultat ove faze obuhvaća Popis **visoko prioritetnih projekata u svakom od sektora** koji uglavnom zadovoljavaju preliminarnu procjenu (pre-feasibility). Visokoprioritetizirani projekti moraju sadržavati:

- Troškove provedbe cjelokupnog projekta uz dozvoljeno odstupanje do 25%
- Predstudiju održivosti, odnosno troškova i koristi
- Definirane nositelje odnosno organizacije koje sufinanciraju projekt
- Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i sustavom upravljanja

6.3 Strateški prioritetni razvojni projekti/programi (sažetak)

Strategija razvoja Općine Lasinja 2014.-2020. strateški je razvojni dokument koji nastoji postići ravnotežu između želja i mogućnosti, između optimizma i realnosti. Ona je više od obične prognostičke vizije i, od samog početka 2013-te, osmišljena je i rađena kao dobro promišljen, sveobuhvatan i, iznad svega, izvediv strateški dokument Općine u bliskoj budućnosti. To je razvojni program koji smo svi spremni prihvatiti i provesti zajedničkim naporima. Strategija je svim razvojnim dionicima postavila razvojne ciljeve Općine i načela za njihovu provedbu. Ona donosi i niz ključnih zadaća, prvenstveno za početno provedbeno razdoblje, do prvog ciklusa ažuriranja, tijekom 2016-te, kada će biti dodatno usuglašena s aktualnim nacionalnim/regionalnim prioritetima, odnosno za prvo razdoblje provedbe 2014.-2017./2020.

Skup strateških razvojnih projekata ne predstavlja iscrpan popis aktivnosti u navedenom razdoblju, već skup najvažnijih aktivnosti koje će najviše doprinijeti postizanju dugoročnih ciljeva razvojne strategije. To je i razlog zašto su neke posebno istaknute i zašto pozornost treba biti usmjerena na njihovu provedbu u programskom razdoblju. Ključne, prioritetne zadaće (aktivnosti - projekti ili programi) Općine moraju imati oblik:

- velikih investicija
- pilot projekata
- i/ili biti skup projekata odnosno aktivnosti koje imaju sličan fokus i karakter (ili se nalaze unutar zajedničkih strateških programa)

Svaku od ključnih zadaća, odnosno aktivnosti, koje predstavljaju prioritetne razvojne projekte/programme Općine, dodatno karakteriziraju definirane značajke:

- nositelj projekta je Općina ili neka od njegovih uprava i/ili ključni dionici javnog i/ili privatnog sektora, ali je osigurana posvećenost javne uprave njihovoj realizaciji
- postoji procjena okvirnih financijskih troškova provedbe i očekivani izvori financiranja (gruba procjena financijskih troškova u razdoblju 2014.-2020. s očekivanim izvorima sukladno trenutnim informacijama dostupnim u nadležnim nacionalnim tijelima)
- definirane su faze provedbe s realnim mogućnostima izvedbe, učincima i indikatorima

Ključni projekti odnose se na direktnu realizaciju ciljeva Strategije razvoja Općine i značajno pridonose njezinoj provedbi. Ključne investicije i aktivnosti, istaknuti ovom strategijom, većinom su u izvedbi Općine, ali su istaknuti i oni projekti kojima su nositelji drugi razvojni dionici, u kojima je Općina samo potpora realizaciji.

Važno je napomenuti kako postoji iznimna volja općinske uprave i ključnih razvojnih dionika u provedbi prioritetnih razvojnih projekata/programa, ali, najvažnija je dostatnost financijskih sredstava ključnih za provedbu. To je i razlog zašto je, pri ovom popisu istaknut samo opći, sažeti, okvir razvojnih projekata/programa, posebno u dijelu troškova i mogućih izvora financiranja, budući navedene aktivnosti uključuju i regionalnu i nacionalnu uključenost, odnosno, potencijalnu potporu fondova Europske unije, ali i privatnog sektora. Istaknuti projekti imaju obavezujuću značajku u narednom programskom razdoblju, ali se

mora uzeti u obzir i utjecaj financijske krize i gospodarske recesije u globalnom okruženju, u godinama koje dolaze, kao i činjenica preraspodjele nacionalnih i regionalnih financijskih planova i alokacija, sukladno smjernicama 2014.-2020.

Šifra implementacije	RC1-P1.3-M1.3.1 ali ostvaruje i: RC2-P2.2.-M2.2.2 RC3-P3.1-M3.1.1
Program/projekt	Integralni teritorijalni strateški projekt (ITI) razvoja turističke destinacije Lasinjske kulture
Kratki opis/ciljevi/status	<p>Projektom se predviđa povećanje prihoda i drugih direktnih i indirektnih koristi od održivog korištenja kulturne i povijesne baštine općine Lasinja na inovativan način. Kroz obnovu i izgradnju turističke infrastrukture kao i poticanje razvoja poduzetništva utemeljenog na kulturnoj baštini iskoristiti će se prednost blizine općine Zagrebu, osigurati će se porast prihoda od proizvoda i usluga većih dodanih vrijednosti i temeljenih na kulturnoj baštini. Ovaj projekt s razvojem dodatnih atrakcija u novoj destinaciji kao i edukacijom o mogućnostima održivog korištenja tradicijske, kulturno-povijesne i prirodne baštine u turističke i gospodarske svrhe doprinosi, stvaranju prilika za zapošljavanje i samozapošljavanje, odnosno širenju i poboljšanju ponude postojećih poslovnih subjekata.</p> <p>Važno je istaknuti da Općina Lasinja nikada nije iskoristila prednost blizine Zagreba niti svoju kulturnu, povijesnu baštinu i turističke potencijala u svrhu vlastitog razvoja. Stoga nije bilo čudno što je Općina u početku provedbe ovog Projekta predložila ukupno 20 malih projekata i projektnih ideja, a koje se sve odnose na različite nove turističke atrakcije i sadržaje. Popunjeni obrazac, kao i novoformirani projekt pod nazivom „Lasinjska kultura“ je obuhvatio više ovih malih projekata i predstavlja napredak u formiranju jasnijeg projektnog prijedloga. Preduvjet je izrada pred-studije izvedivosti koja bi ujedno uključivala i tehničku pomoć u jasnijem određivanju prioriteta unutar samog projekta kao i puno jasnije određene aktivnosti budućeg projekta.</p> <p><u>Opći cilj:</u> Pridonijeti razvoju turizma regije te smanjenju nezaposlenosti, posebno Karlovačke županije, razvojem nove turističke ponude,</p> <p><u>Specifični cilj:</u> Razvoj i promocija novog turističkog proizvoda „Lasinjska kultura“ kao dijela integrirane turističke ponude regije suradnjom multisektorskih razvojnih dionika</p> <p><u>Očekivani rezultati projekta:</u></p> <p>R1 Kreiranje i jačanje politike upravljanja integralnom inovativnom turističkom destinacijom stvaranjem i jačanjem suradnje multisektorskih razvojnih dionika regije</p> <p>R2 Javna turistička infrastruktura na lokacijama, neophodna za razvoj novog integralnog turističkog proizvoda je izgrađena i opremljena</p> <p>R3 Kreirani i ojačani ljudski kapaciteti u razvoju turizma destinacije te povećana svijest o važnosti razvoja turizma na području kao akceleratora općeg gospodarskog razvoja područja</p> <p>R4 Povećana svijest javnosti o novom razvijenom integralnom turističkom proizvodu „Lasinjska kultura“</p> <p>Za projekt je izrađena studija predizvedivosti te idejno rješenje s okvirnim troškovnikom izvedbe i opremanja.</p>

Ključne zadaće/aktivnosti	<p>Glavne aktivnosti za postizanje rezultata 1 – WP1 (Radni paket 1) Partnerstvo</p> <p>A1.1 Vođenje projekta (project management) - formiranje tima za vođenje projekta. Kako bi se projekt mogao voditi općina Lasinja će formirati jedinicu za vođenje projekta iz postojećih zaposlenika grada sukladno potrebama projekta i propisima koji određuju javnu nabavu. U slučaju potrebe JLS će, za provedbu projekta, zaposliti i/ili nove djelatnike te angažirati vanjske stručne suradnike.</p> <p>A1.2 Partnerski okvir (Partnership framework) s edukacijsko-demonstracijskim radionicama kao pilot programa suradnje</p> <p>A1.3 Identifikacija i inventarizacija potencijalne turističke ponude integralnog novog turističkog proizvoda destinacije</p> <p>A1.4 Izrada Strateškog/akcijskog plana razvoja turističke destinacije "Lasinjska kultura"</p> <p>Glavne aktivnosti za postizanje rezultata 2 – WP2: Infrastruktura</p> <p>A 2.1 Izgradnja i opremanje interpretacijsko-komunikacijsko-prezentacijskog centra "Lasinjske kulture" s dnevnim boravkom za djecu – u naselju Lasinja</p> <p>A 2.1.1 Izrada projektnog zadatka, provedba javne nabave te ugovaranje i izvođenje radova i nadzora na projektiranju i izgradnji objekta</p> <p>A 2.1.2 Izrada projektnog zadatka, provedba javne nabave, ugovaranje te uređenje unutrašnjosti i kreiranje postava/sadržaja interpretacijsko komunikacijskog centra Lasinjske s pripadajućim info-punktom te uređenje i opremanje dnevnog boravka za djecu</p> <p>A 2.2 Izrada projektnog zadatka za izradu idejnog rješenja te izvedbu projektiranja i uređenja s opremanjem, provedba javne nabave, uređenje i opremanje šetnice Donja Lasinja – centar Lasinje sa poučnom stazom o povijesti područja i biološkoj raznolikosti Lasinje</p> <p>Glavne aktivnosti za postizanje rezultata 3 – WP3: Edukacijske radionice</p> <p>A3.1 Radionice - Važnost i implementacija načela i prakse ruralnog turizma s naglaskom na obiteljska poljoprivredna gospodarstva</p> <p>A3.2 Radionice - Važnost i implementacija načela i prakse aktivnog i dr. selektivnih oblika turizma</p> <p>A3.3 Radionice - Važnost i implementacija načela i prakse kulturno-povijesnog/vjerskog/arheološkog turizma</p> <p>A3.4 Radionice - "Kako razviti novu turističku ponudu i zapošljavanje u turizmu na području nove turističke destinacije"</p> <p>A3.5 Radionice - revitalizacija tradicijskih metoda proizvodnje suvenira i proizvoda koji se zasnivaju na lokalnoj tradicijskoj i arheološkoj baštini i dr.</p> <p>Glavne aktivnosti za postizanje rezultata 4 – WP4: Promocija</p> <p>A4.1 Stvaranje web stranice, mobilne platforme i brošure za integralni novi turistički proizvod</p> <p>A4.2 Izrada raznih promotivnih materijala podizanje vidljivosti projekta</p> <p>A4.3 Izrada i postavljanje informativno-edukacijskih ploča i turističke prometne signalizacije</p> <p>A4.4 Promotivne aktivnosti na uređenim i opremljenim lokacijama</p> <p>A4.5 Priprema i provedba finalne konferencije projekta</p>
Predviđeno trajanje	2 godine/2014.-2016.
Nositelj projekta	Općina Lasinja, Arheološki muzej u Zagrebu, Razvojna agencija Karlovačke županije KARLA d.o.o., Veleučilište u Karlovcu, Lokalna akcijska grupa (LAG) Vallis Colapis, Turistička zajednica Karlovačke županije

Financijska procjena	5.870.000,00 kn / 767.320,26 Eur
Izvori financiranja	Projektni partneri, UNDP, MRRFEU (EFRR), MP (EAFRD)

Šifra implementacije	RC1-P1.3-M1.3.1 ali ostvaruje i: RC2-P2.1-M2.1.2 RC3-P3.1-M3.1.1
Program/projekt	Tematski put riječne plovidbe "Žitni put: Kupa - Sava"
Kratki opis/ciljevi/status	<p>Program obuhvaća turističku valorizaciju Pokuplja kroz organizaciju turističke plovidbe na replici povijesne žitne lađe prilagođene za plovidbu 50 turista Kupom. Program je podijeljen na niz projekata od kojih su neki u realizaciji i financirani iz fondova EU.</p> <p>Za provedbu programa izrađena su idejna rješenja za turistička pristaništa na Kupi (28.000,00 kn), idejni projekt uređenja turističke infrastrukture – biciklistička odmorišta, na području Grada Karlovca (12.000,00 kn), tehnička dokumentacija i troškovnici za izgradnju replike Žitne lađe (50.000,00 kn), te projekt označavanja (turističke signalizacije) plovnog puta na Kupi (150.000,00 kn).</p> <p>Projekti u okviru provedbe programa, ugovoren i u provedbi: Suradnja unutrašnjosti sjeverozapadne BiH i Hrvatske za razvoj zajedničke turističke destinacije: „Zelena trgovačka ruta: Kupa-Sava“, financiran iz programa IPA CBC Hrvatska-BiH, dok je u završnoj fazi evaluacije projekt: „Zajednička uspostava regionalne turističke destinacije na području rijeke Kupe, od izvora do ušća: Kurs Colapis II“, programa IPA CBC Hrvatska-Slovenija.</p>
Ključne zadaće/aktivnosti	Izgradnja kapaciteta tematske rute obuhvaća izgradnju javne turističke infrastrukture za riječnu plovidbu i pristup turističkim atrakcijama na ruti. Javna turistička infrastruktura obuhvaća izgradnju 5 pristaništa za rekreacijsku turističku plovidbu rijekom te osiguravanje pristupa pristaništima i ostalim turističkim atrakcijama (prilazni putevi, stajalište za autobus, odmorišta, vidikovci, prostor za prodaju suvenira i poljoprivrednih proizvoda, označavanje turističkih znamenitosti).
Predviđeno trajanje	2 godine/2014.-2016.
Nositelj projekta	Općina Pokupsko/Grad Karlovac, udruga ZUK, TZ Sisačko-moslavačke županije, TZ Brodsko-posavske županije; BiH: Republička agencija za MSP RS/ TZ općine Banjaluka; IPA CBC Hr-Slo, Općina Pokupsko/Grad Karlovac, Grad Čabar, udruga ZUK, Poduzetnički centar Velika Gorica; Slo: Općine Kočevje, Kostel i Osilnica, RIC Bela Krajina.
Financijska procjena	22,73 mil. kn/3 mil Eura (ukupan program); IPA CBC Hrvatska-BiH, ukupna vrijednost projekta: 650.000,00 Eura (Hrvatska-350.000,00 Eura); IPA CBC Hrvatska Slovenija, ukupna vrijednost projekta: 750.000,00 Eura (Hrvatska-187.000,00 Eura)
Izvori financiranja	Projektni partneri, MRRFEU/MP/MPPI/MT, IPA/ERDF/EAFRD

Šifra implementacije	RC1-P1.1-M1.1.3
----------------------	-----------------

Program/projekt	Poticanje okrupnjivanja zemljišta i stavljanje u funkciju
Kratki opis/ciljevi/status	Namjena programa jest okrupniti postojeće zemljišne posjede te staviti u funkciju obradivo zemljište na području Općine s ciljem povećanja poljoprivredne proizvodnje. Program obuhvaća prikupljanje iskaza interesa za iznajmljivanje, prodaju, unajmljivanje ili kupnju poljoprivrednog zemljišta, poticanje posjednika na obrađivanje zemljišta kroz primjenu Odluke o agrotehničkim mjerama te povezivanje vlasnika/posjednika neobrađenog poljoprivrednog zemljišta na davanje u zakup ili najam. Jednako tako, program obuhvaća informativno-edukativne aktivnosti vezane uz odredbe i primjenu Zakona o zemljištu kao i mogućnosti nabave poljoprivrednog zemljišta kroz EU fondove.
Ključne zadaće/aktivnosti	Programsko usmjerenje će se dalje razrađivati u pojedine projekte suradnjom s regionalnim i nacionalnim institucijama i gospodarstvenicima te prikupljati potrebnu dokumentaciju za potrebe prijava na izvore sufinanciranja.
Predviđeno trajanje	2015. – 2020.
Nositelj projekta	Općina Lasinja
Izvori financiranja	Općina Lasinja, nacionalni proračun, EAFRD

Šifra implementacije	RC1-P1.1
Program/projekt	Ulaganje u unaprjeđenje poljoprivredne i aquakulturne proizvodnje i prerade
Kratki opis/ciljevi/status	Program je usmjeren na poboljšanje uvjeta u primarnoj proizvodnji i preradi, što uključuje i preradu na farmi kroz stvaranje proizvoda s većom dodanom vrijednosti i podizanje njihove kvalitete, uz smanjenje troškova što će povećati konkurentnost gospodarstava u aquakulturi, poljoprivrednika i prerađivača. Predloženi program obuhvaća ulaganja izgradnju i opremanje kapaciteta za aquakulturu (slatkovodno ribarstvo) te poljoprivrednu proizvodnju i preradu, vodeći računa o zaštiti okoliša, kroz koju će se gospodarstvima omogućiti razvoj i širenje palete njihovih proizvoda kojima će biti konkurentniji na tržištu te ostvariti veći dohodak. Program je namijenjen ulaganjima u sektoru aquakulture, mlijeka, mesa, voća i povrća, pčelarstva i vinogradarstva. Programom će se poboljšati opće stanje u proizvodnji, preradi i trženju slatkovodnog ribarstva, poljoprivrednih proizvoda, omogućiti plasman autohtonih proizvoda i time obogatiti gospodarska aktivnost, poboljšati konkurentnost poljoprivrednih i aquakulturnih proizvođača, kao i turistička ponuda Općine.
Ključne zadaće/aktivnosti	Programsko usmjerenje će se dalje razrađivati u pojedine projekte suradnjom s gospodarstvenicima te prikupljati potrebnu dokumentaciju za potrebe prijava na izvore sufinanciranja.
Predviđeno trajanje	2015. – 2020.
Nositelj projekta	Općina Lasinja, LAG Vallis Colapis, gospodarski subjekti u poljoprivredi i aquakulturi
Izvori financiranja	Općina Lasinja, nacionalni proračun, EAFRD, investicijska sredstva gospodarskih subjekata u poljoprivredi i aquakulturi

Šifra implementacije	RC1-P1.1
Program/projekt	Ulaganje u unaprjeđenje gospodarenja šumama
Kratki opis/ciljevi/status	Održivim gospodarenjem šumama nastoji se ostvariti trajna ravnoteža između proizvodnje biomase i općih koristi od šuma, s obzirom na to da je šuma obnovljivi prirodni resurs. Održivo upravljanje šumama ključni je čimbenik ne samo zaštite okoliša već i ekonomskog i socijalnog razvoja područja Općine. Oko 40% šuma u vlasništvu je privatnih šumoposjednika, koje su nedovoljno gospodarski iskorištene i održavane, zbog usitnjenosti posjeda, neriješenih imovinsko-pravnih odnosa, nedovoljne zainteresiranost vlasnika za svoj posjed, a prije svega zbog niske razine znanja o uvjetima unaprjeđenja održivog gospodarenja šumama. <u>Opći ciljevi programa su:</u> poboljšanje općekorisnih funkcija šumskih ekosustava, poboljšanje strukture, stabilnosti i otpornost šumskih ekosustava na klimatske promjene, povećanje gospodarske vrijednosti degradiranih šumskih sastojina te unaprjeđenje korištenja obnovljivih izvora energije (šumska biomasa) u ruralnim područjima.
Ključne zadaće/aktivnosti	Programsko usmjerenje će se dalje razrađivati u pojedine projekte suradnjom s šumoposjednicima te prikupljati potrebnu dokumentaciju za potrebe prijave na izvore sufinanciranja.
Predviđeno trajanje	2015. – 2020.
Nositelj projekta	Općina Lasinja, LAG Vallis Colapis, šumoposjednici
Izvori financiranja	Općina Lasinja, nacionalni proračun, EAFRD, investicijska sredstva šumoposjednika

Šifra implementacije	RC1-P1.3, ali ostvaruje i: RC2 – P2.2
Program/projekt	Razvoj turističkih sadržaja i infrastrukture
Kratki opis/ciljevi/status	Općinski turistički potencijali gotovo su u potpunosti neiskorišteni. Pružanje usluga smještaja, lovni turizam, ribolovnog, sportsko-rekreacijski turizam, aktivnosti na otvorenom poput šetnje prirodom, gljivarenje, vožnje biciklom, jahanja samo su neke od mogućnosti razvoja. Posebno treba naglasiti mogućnost razvoja vjerskog turizma. Postoje mali smještajni kapaciteti koji bi omogućili ostanak turista, a ugostiteljske ponude koja bi se ponudila posjetiteljima uope nema. Turistička infrastruktura koja bi osigurala dolazak gostiju te obogatila sveukupni turistički sadržaj također je nedostatna. Program ima za cilj stvoriti preduvjete za razvoj turizma, obzirom da je on prepoznat kao jedna od ključnih grana sveukupnog razvoja Općine, a predviđena su ulaganja u izgradnju, opremanje i unaprjeđenje objekata za pružanje turističke, kulturne, rekreativne i ugostiteljske usluge. Program uključuje i obnovu tradicijskih objekata s ciljem njihovog korištenja u turističke svrhe.
Ključne zadaće/aktivnosti	Programsko usmjerenje će se dalje razrađivati u pojedine projekte i suradnjom s postojećim i budućim poduzetnicima i neprofitnim sektorom u turizmu te prikupljati potrebnu dokumentaciju za potrebe prijave na izvore sufinanciranja.
Predviđeno trajanje	2015. – 2020.

Nositelj projekta	Općina Lasinja, LAG Vallis Colapis, gospodarski subjekti
Izvori financiranja	Općina Lasinja, nacionalni proračun, EAFRD, investicijska sredstva postojećih i budućih poduzetnika te neprofitnog sektora u turizmu

Šifra implementacije	RC2-P2.2
Program/projekt	Ulaganje u obnovu i uređenje prometnica i unaprjeđenje prometne povezanosti
Kratki opis/ciljevi/status	Područje Općine karakterizira dobra cestovna povezanost s sjedištem Županije i gradom Zagrebom te dobra povezanost svih naselja unutar Općine. Nerazvrstane ceste ne zadovoljavaju standarde po pitanju profila te je potrebno provesti njihovu rekonstrukciju što uključuje i izgradnju i uređenje nogostupa, parkirališta i autobusnih stajališta koja predstavljaju preduvjet za osiguranje dovoljnog broja dnevnih autobusnih linija, što je detektirano kao jedan od ključnih infrastrukturnih nedostataka.
Ključne zadaće/aktivnosti	Programsko usmjerenje će se dalje razrađivati u pojedine projekte za potrebe prijave na izvore sufinanciranja.
Predviđeno trajanje	2015. – 2020.
Nositelj projekta	Općina Lasinja
Izvori financiranja	Općina Lasinja, nacionalni proračun, EAFRD

Šifra implementacije	RC2-P2.2
Program/projekt	Ulaganje u unaprjeđenje i uređenje komunalne infrastrukture s uvođenjem širokopojasnog interneta
Kratki opis/ciljevi/status	Na području Općine nije dovoljno razvijena osnovna komunalna infrastruktura i to posebno sustav odvodnje, pročišćavanja otpadnih voda . Prisutna je potreba obnove niskonaponske mreže te obnove i uređenja javne rasvjete, koje je već ugrađeno u proračun Općine. Također, planira se uvođenje javnog širokopojasnog interneta (broadband). Kako je vodoopskrbna infrastruktura i broj priključaka daleko ispod županijskog prosjeka, potrebno je u navedenom razdoblju podići broj priključaka na vodoopskrbnu mrežu s trenutnih 52% na 75%, koliko iznosi županijski prosjek.
Ključne zadaće/aktivnosti	Za sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda izrađen Glavni projekt s građevinskom dozvolom za dva odvojena sustava Gornja Lasinja i Donja Lasinja, dok će se za ostale projekte izraditi projektna dokumentacija za prijavu na izvore sufinanciranja.
Predviđeno trajanje	2015. – 2020.
Nositelj projekta	Općina Lasinja, LAG Vallis Colapis, Hrvatske vode
Izvori financiranja	Općina Lasinja, LAG Vallis Colapis, nacionalni proračun, FZOEU, EFRD (Hrvatske vode) / EAFRD

Šifra implementacije	RC2-P2.1
Program/projekt	Očuvanje okoliša, saniranje potencijalnih izvora onečišćenja te podizanje svijesti stanovništva
Kratki opis/ciljevi/status	Premda je temeljem analize stanja i ankete stanovništva uočeno dobro stanje okoliša, osim izlivanja otpadnih voda iz kućanstava u vodotoke i dalje postoji potreba za zaštitom prirode i očuvanjem okoliša. U tom smislu potrebno je spriječiti stvaranje divljih odlagališta otpada te održavati visoku razinu svijesti lokalnog stanovništva o potrebi očuvanja prirode i okoliša. Program je usmjeren na uspostavu reciklažnog dvorišta (postoji Lokacijska dozvola i Glavni projekt), a organizirano je odvojeno prikupljanje otpada u svim naseljima te uspostavljeni sustava zeleni otoci. Program će potaknuti i veću uključenost Općine u održivom korištenju prirodnih resursa i povećati razinu svijesti lokalnog stanovništva o potrebi očuvanja okoliša kroz organizaciju i poticanje javnosti na uključivanje u akcije čišćenja okoliša, te uključivanje djece i mladih u eko-programe i projekte.
Ključne zadaće/aktivnosti	Programsko usmjerenje će se dalje razrađivati u pojedine projekte za potrebe prijave na izvore sufinanciranja.
Predviđeno trajanje	2015. – 2020.
Nositelj projekta	Općina Lasinja, LAG Vallis Colapis, udruge
Izvori financiranja	Općina Lasinja, LAG Vallis Colapis, nacionalni proračun, FZOEU / EAFRD / ESF i dr.

Postojeći popis projektnih ideja naveden je u Dodatku 1.

7 Provedbeni mehanizmi

Strategija razvoja Općine Lasinja sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva - od vizije, preko strateških ciljeva, do prioriteta i mjera - s jedne strane, te od projekata/programa, svaki sa svojim željenim/namjeranim razvojnim učincima, s druge. I dok konačna uspješnost i vrijednost strategije uvelike ovisi o tome koliko su dobro „pogođeni“ ti osnovni sastavni dijelovi strategija - koliko dobro hijerarhija ciljeva strateški usmjerava razvoj na način koji iskorištava snage i prednosti te prevladava i zaobilazi slabosti i prepreke; u kojoj mjeri predlagani projekti doista pridonose ostvarivanju određenih prioriteta i mjera - ona znatno zavisi i od kvalitete provedbe i upravljanja projektima jer i najkvalitetniji prijedlozi projekata mogu doživjeti neuspjeh ako izostane kvalitetna provedba.

Kako bi se Strategija razvoja Općine Lasinja 2014.-2020. mogla provoditi, potrebno je odrediti određene mehanizme njezine provedbe. Pri tome se prvenstveno misli na definiranje pokazatelja provedbe koji moraju biti jasni i kvantitativno određeni, te povezani s tijelima/institucijama koje su zadužene za razvoj te koordiniraju, odnosno imaju utjecaj na provedbu mjera i aktivnosti, poštujući, pri tome, načelo transparentnosti. Drugim riječima, potrebno je odrediti odgovornost provedbe, način vrednovanja kroz definirane pokazatelje, kao i tijelo koje prati i izvješćuje o provedbi. Također, jedan od izrazito važnih mehanizama predstavlja informiranje i uključivanje javnosti/građana u provedbeni proces. Obzirom da se provedba temelji na projektima i programima, iznimno je važno utvrditi kriterije prema kojima će oni biti usvojeni u Strategiji i prioritetni u realizaciji.

Uspješna provedba znači učinkovito upravljanje koje treba biti zasnovano na dobro osmišljenom i detaljnom, te realnom i provedivom planu provedbe. Plan treba sadržavati podjelu odgovornosti, strategiju financiranja i financijske alokacije, vremenski plan te konkretne aktivnosti, kako za provedbu, tako i za praćenje i vrednovanje provedbe. Da bi proces provedbe bio učinkovit i uspješan, njime se moraju osmisliti i osigurati i važni elementi uključujući: provedbene institucije i mehanizme, financiranje i postupke za praćenje i vrednovanje programa i projekata.

Strategija će pridonijeti i uspješnijem privlačenju i natjecanju za financijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora za financiranje razvoja i to od nacionalnih programa i institucija RH, onih u EU, zatim mnogih bilateralnih i multilateralnih, vlastitih izvora do privatnih ulagača. Strategijom se dobiva dobro strukturiran razvojni plan Općine, ona je podloga za utvrđivanje i određivanje prioritenih razvojnih projekata te za njihovo primjereno predstavljanje i kandidiranje za financiranje.

Strategija razvoja je podložna i promjenama temeljenih na vrednovanju provedbe te njezinom usuglašavanju s nacionalnim i regionalnim prioritetima nakon određenog razdoblja, odnosno kad god to okolnosti nalažu. Radna skupina na razini Općine Lasinj zadužena je za revidiranje Strategije pod koordinacijom načelnika. Revidiran dokument usvaja Partnersko vijeće koje usvojen dokument izlaže i predlaže Općinskom vijeću. Za koordinaciju procesa revizije od strane Partnerskog vijeća načelni općine zadužuje koordinatora Partnerskog vijeća.

Provedbu Strategije može se podijeliti u dvije osnovne faze. U prvoj fazi, gdje najveću odgovornost ima sama Općina Lasinja, potrebno je pripremiti sve dionike za provedbu i uvesti praksu partnerstva i zajedničkog donošenja odluka. Potrebno je jačati partnerstva i izgraditi konsenzus iz više razloga. Ciljeve Strategije nije moguće (niti je planirano) ostvariti isključivo općinskim sredstvima, te provedba treba uključiti i sve druge izvore sufinanciranja projekata.

Strategija je multisektorske naravi što nameće potrebu ujednačenog i zajedničkog djelovanja velikog broja dionika. Ovu aktivnost treba potaknuti gradska administracija i Partnersko vijeće, uključujući aktivnosti izgradnje mehanizama suradnje između različitih razina uprave (unutanja, horizontalna i vertikalna koordinacija), te između uprave i civilnog odnosno privatnog sektora (vanjska koordinacija). Jednako je važno posvetiti se informiranju i promociji Strategije i njenih ciljeva radi senzibilizacije javnosti. Komunikacija sa širom javnosti je od iznimne važnosti.

Uz jačanje partnerstva potrebno je, u prvoj fazi provedbe, izgraditi kapacitete i provesti organizacijske prilagodbe koje će Strategiju učiniti operativnom, što uključuje osposobljavanje službenika za upravljanje projektnim ciklusom, strane jezike, ICT, natječajne procedure i dokumentacije i sl. Organizacijska prilagodba odnosi se na kanale komunikacije i koordinacije koje je potrebno unaprijediti, te s tim u vezi, utemeljiti jedinstvenu bazu projekata (standardiziranje procedura i dokumenata, izvještavanja, pohrana i sl.).

U prvoj, „pripremnoj“, fazi provedbe potrebno je i izraditi bazu projekata, sukladno metodologiji i modelu primjenjenom na razini Županije i LAG-a (ProgressLAG sučelje). Ona predstavlja službeni registar svih razvojnih inicijativa i projekata. Obzirom da se pokreću i realiziraju mnoge ideje, inicijative i projekti, i to s različitim razvojnim učincima, različitim prioritetima, sadržaja, dinamike, veličine i dr. Različiti su i predlagatelji tih ideja i projekata, a mnogo je raznovrsnih natječajna za njihovo financiranje. Drugim riječima, svaki projekt za koji se traži, bilo suglasnost, potpora ili sufinanciranje, mora biti uveden u Bazu projekata.

Druga faza provedbe Strategije odnosi se na provedbu projekata i aktivnosti praćenja i vrednovanja. Ovdje odgovornost provedbe, kao i financijski teret, imaju svi dionici uključeni u proces razvoja što mora biti uključeno programski proračun Općine (financijski plan provedbe Strategije) koji se treba izraditi po prihvaćanju strategije od strane nadležnog tijela, Općinskog vijeća, ih vezati uz prateće operativnih programa i nacionalnog strateškog razvojnog okvira do 2020 (kada isti bude donesen).

7.1 Institucionalni okvir za provedbu

Općina Lasinja

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima Općina, odnosno njezina upravna tijela. Općinsko vijeće usvaja Strategiju, te nakon usvajanja, redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu. Planskim dokumentima koje donosi osigurava njezinu provedbu te poduzima mjere iz svoje nadležnosti usmjerene poboljšanju provedbe. Općinski načelnik usklađuje aktivnosti svih općinskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mjera njezine provedbe, nadzorom nad provedbom tih mjera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvješćivanjem Vijeća o provedbi i rezultatima provedbe. U okviru svog djelokruga, upravna tijela Općine prate provedbu, pripremaju i provode razvojne projekte te obavljaju i druge poslove od važnosti za provedbu Strategije koji su im propisima ili aktima povjereni, putem koordinatora provedbe kojeg imenuje općinski načelnik.

Partnersko vijeće

Partnersko vijeće na općinskoj razini je savjetodavno tijelo putem kojega se ostvaruje partnerstvo u fazi izrade i provedbe Strategije. Partnersko vijeće djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina multisektorskih dionika i ima savjetodavnu ulogu, kako u izradi, tako i u provedbi planskih dokumenata politike razvoja. Partnersko vijeće imat će ključnu ulogu koja se neće očitovati samo u koordinaciji, već bi trebala pridonijeti i jačoj prepoznatljivosti Strategije kao referentnog dokumenta u planiranju aktivnosti na razini grada među svim dionicima. Općinski načelnik imenuje koordinatora Partnerskog vijeća koji je ujedno kooradinator provedbe Strategije.

Lokalna akcijska grupa (LAG) Vallis Colapis

LAG Vallis Colapis koordinatore je aktivnosti provedbe projekata te sustava praćenja provedbe Strategije u dijelu provedbe projekata na područjima naselja Općine, a sufinanciraju se iz Programa ruralnog razvoja 2014-2020 (ESI fond EPFRR¹⁶). LAG je zadužen je za potporu i praćenje projekata koji se realiziraju iz Programa ruralnog razvoja putem svih provedbenih mjera, a posebno putem podmjere 19.2 odnosno realizaciju Lokalne razvojne strategije LAG-a za razdoblje 2014.-2020. U svrhu programiranja provedbe kao i pripreme ključnih razvojnih projekata LAG ima poseban alat – računalno sučelje ProgressLAG koje mu omogućuje objektivan odabir projektnih ideja s područja Općine Lasinja te planiranje realnog sustava potpore LAG-a a koja će omogućiti ostvarenje predloženih projekata a time i realizaciju Lokalne razvojne strategije LAG-a i ujedno, Strategije razvoja Općine Lasinja 2014.-2020.

Razvojna agencija Karlovačke županije – KARLA d.o.o.

Koordinator je projekata za područje Karlovačke županije, sukladno Članku 4. Pravilnika o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, osim koordiniranja izrade i pripreme Strategije, u procesu provedbe KARLA obavlja sljedeće poslove: praćenje provedbe, koordinacija, poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju; sudjelovanje u izradi razvojnih projekata. Uz aktivnosti povezane sa Strategijom, KARLA provodi i niz drugih aktivnosti u području promicanja ulaganja i podrške razvoju poduzetništva na području Općine Lasinja.

Javni sektor

Javni sektor, u ovom kontekstu, uključuje institucije i organizacija iz javnog sektora s područja Općine Lasinja i Karlovačke županije. Dionici iz javnog sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja. Jačanje i uloga javnog sektora ključni su u narednom proračunskom razdoblju 2014.-2020.

Civilno društvo

¹⁶ Op.a: EPFRR (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj)

Organizacije civilnog društva (OCD) pokazale su se kao značajan sudionik u izradi razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. OCD imaju posebno značajnu ulogu u područjima zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. OCD ujedno mogu aktivno utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova za financiranje inicijativa koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju. Uloga OCD-a, razvoj participacijskih procesa kao i partnerskih odnosa s javnim i gospodarskim sektorom, jedna su od ključnih razvojnih smjernica za naredno razdoblje.

Privatni sektor

Privatni, gospodarski, sektor je glavni pokretač gospodarstva, stvaranja blagostanja i radnih mjesta. Svrha Strategije je, između ostalog, stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora. Ona će se, prije svega, ostvarivati razvojem suradnje i dijaloga gospodarskog i javnog sektora (obrazovnog sustava, sustava tržišta rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd.). Iz tog razloga, sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u pripremi i provedbi Strategije, od izrazite je važnosti. Na taj način, djelovanje javnog sektora kontinuirano se usklađuje s potrebama privatnog sektora, naravno, vodeći računa o poštivanju načela održivog razvoja.

7.2 Financiranje

Provedivost Strategije razvoja Općine Lasinja 2014-2020 primarno se osigurava privlačenjem sredstava potrebnih za provedbu mjera. Financijski plan za realizaciju prioritetnih strateških projekata Općine sadrži prikaz potrebnih sredstava, razrađen po mjerama i izvorima financiranja. Okvirni financijski plan (za prioritetne strateške projekte) treba se izraditi temeljem podataka akcijskog plana i iz proračuna Općine te procjeni mogućnosti privlačenja sredstava iz državnog proračuna i fondova nacionalne razine, odnosno na temelju procjene mogućnosti privlačenja sredstava iz Strukturnih i investicijskih, drugih fondova EU te drugih izvora financiranja (kao mogućnosti financiranja treba uzeti u obzir i druge domaće i međunarodne izvore te privatni sektor).

Aksijski plan treba obuhvatiti projekciju potreba iz definiranih izvora za svaku godinu realizacije, počevši s 2015-tom godinom, nakon objave definiranih operativnih programa i njihovih mjera te sukladno nacionalnom strateškom razvojnom okviru. Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja, važan su aspekt provedbe Strategije. Obzirom da se radi o planovima do 2020., umjesto ukupnog financijskog okvira, Strategija će, na godišnjoj razini, a kroz proračun, definirati godišnje potrebna (indikativna) financijska sredstva.

Provedba Strategije financirati će se iz sljedećih izvora:

- Proračun Općine Lasinja - planiran za kapitalna ulaganja, poticanje održivog gospodarskog razvoja, projekte u obrazovanju, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, socijalnu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, za potrebe u kulturi, zaštitu prirode i gospodarenje otpadom, infrastrukturu (vode, promet), energetske učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem. Iz proračuna su, u manjem dijelu planirana i sredstva za provedbu ostalih mjera, ali i za sufinanciranje projekata financiranih iz EU fondova i ostalih izvora financiranja.
- Proračun Karlovačke županije - udio županijskog proračuna u provedbi gradske strategije predviđen je za provedbu zajedničkih projekata tj. planiran je za zajedničke projekte od regionalnog značaja.
- Sredstva državnog proračuna tj. proračuna resornih ministarstava pojavljuju se u obliku decentraliziranih sredstava i planirana su u proračunu Grada, ali su procijenjena i temeljem planiranih ili projekata koji su odobreni, ili su već u provedbi, (za gospodarske zone, tehnološku infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, socijalnu infrastrukturu, kulturu, značajnija sredstva za zaštitu vodenih resursa nešto manja sredstva za zaštitu prirode i regionalni razvoj).
- Fondovi Europske unije – kao izvor značajnih sredstava za provedbu projekata planirani su i fondovi EU, kako Strukturnih i Investicijskih fondova (EFRR/EFRD, ESF, EPFRR/EAFRD,

EFPR/EMFF) tako i drugih EU fondova formiranih na razini Zajednice a koje mogu koristiti različiti sektorski korisnici u Republici Hrvatskoj, odnosno u kojima su prihvatljivi prijavitelji i korisnici iz Hrvatske. Osim EU fondova, planirana su sredstva i iz ostalih međunarodnih izvora (Svjetska banka, EIB, EBRD, UNDP, Zaklade i Fondacije i sl.)

- Od ostalih izvora predviđaju se i privatni (koji uključuju tvrtke, ali i fizičke osobe kao financijere i donatore) te, u vrlo malom obimu, i ostali izvori sredstava (nevladine, lokalne organizacije i sl.).

8 Praćenje i vrednovanje

Kako bi se osigurala operativnost i provedba Strategije iznimno je važno pratiti i vrednovati njezinu provedbu. To, ujedno, predstavlja osnovu za izradu godišnjih izvješća, a osnovni preduvjet je da su utvrđeni pokazatelji/indikator ostvarenja pojedinih ciljeva, prioriteta i mjera koji će dodatno biti usklađeni nakon objave nacionalnog strateškog referentnog razvojnog okvira i ŽRS za razdoblje do 2020.

Uspostavom sustava praćenja i vrednovanja Strategije, omogućuje se efikasna i transparentna provedba. Glavni cilj ovakvog sustava je mogućnost provjere postoji li potreba za određenim programom i stvaranje sigurnosti da su dostupni resursi optimalno iskorišteni. Uz to, praćenje i vrednovanje Strategije daje razinu odgovornosti koja potvrđuje do koje mjere su ciljevi određenog programa ostvareni te se stvara novo znanje, odnosno povećava razumijevanje o tome što funkcionira i kako poboljšati učinke različitih mjera i programa.

Globalno, pratiti će se sljedeće skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Za učinkovitu provedbu praćenja i vrednovanja te korištenje rezultata vrednovanja potrebno je organizirati primjeren informatički sustav upravljanja i pohrane relevantnih podataka. Pokazatelji predstavljaju osnovicu za vrednovanje koja omogućuje mjerenje uspješnosti projekata. Takav sustav treba osigurati pravodobne informacije o različitim projektima, njihovim sudionicima i rezultatima. Osnovu sustava činila bi baza podataka koja bi minimalno morala sadržavati:

- Osnovne podatke o svakom projektu (nositelji, vrijeme trajanja, iznos financiranja itd.);
- Dodatne podatke o sadržaju projekta (mjera i prioritet unutar kojih se projekt realizira, sažetak projekta);
- Ključne pokazatelje rezultata svakog projekta.

Za vođenje baze podataka potrebno je imati odgovarajući računalni programski alat koji se temelji na internetskoj tehnologiji što bi omogućilo unos podataka, kao i pregled sadržaja putem Interneta, čime bi cijeli proces dobio na učinkovitosti i transparentnosti (op.a. takav sustav trenutno posjeduje LAG Vallis Colapis – ProgressLAG, koji se može primijeniti i na razini Općine Lasinja). Podaci potrebni za vrednovanje prikupljaju se, u pravilu, na projektnoj razini koja omogućuje individualno praćenje svakog projekta. S druge strane, agregirani podaci za sve projekte trebaju pružiti mogućnost praćenja provedbe strateških prioriteta i ciljeva.

Temeljem tih podataka izrađuje se izvješće o provedbi, na godišnjoj razini, kojeg Partnersko vijeće predaje Općinskom vijeću na usvajanje. Praćenje napretka i vrednovanje utjecaja osigurat će informacije u svrhu javne debate i reprogramiranje, ažuriranje, strateškog dokumenta.

Postoji nekoliko tipologija pokazatelja od kojih je, za socio-ekonomske projekte najkorisnija ona koja se sastoji od: ulaznih i izlaznih pokazatelja, pokazatelja rezultata i pokazatelja dugoročnih učinaka. Ulazni pokazatelji pružaju informacije o financijskim, ljudskim, materijalnim, organizacijskim i drugim resursima korištenim za provedbu projekta. Primjeri ulaznih pokazatelja su: ukupan proračun za provedbu projekta, broj organizacija uključenih u provedbu projekta, itd. Izlazni pokazatelji odnose se na izravne rezultate projektnih aktivnosti. Primjeri izlaznih pokazatelja su: kilometri izgrađenih cesta, broj usavršenih polaznika tečaja itd.

Pokazatelji rezultata izravno su povezani s ciljevima projekta. Oni pokazuju izravan učinak na korisnike

projekta, a mogu se mjeriti fizičkim ili drugim jedinicama. Rezultati, također, omogućuju utvrđivanje učinkovitosti pojedinih projekata. Npr. ciljevi projekta izgradnje i/ili dogradnje vodoopskrbnog sustava mogu biti, na primjer: a) povećanje kapaciteta sustava, b) povećanje kvalitete sustava (smanjenje redukcije, smanjeni kvarovi, kvalitetnija voda) ili c) povećana teritorijalna pokrivenost sustavom i sl. Svaki od tih ciljeva izravno je povezan s jednim od rezultata projekta: povećanim kapacitetom, povećanom kvalitetom ili povećanom pokrivenošću.

Pokazatelji dugoročnih učinaka ukazuju na posljedice koje će projekti imati u dugom roku. Oni pokazuju posredne utjecaje projekata na veći dio stanovništva i na šire aspekte društvenog i gospodarskog razvoja (povećanje investicija, uvođenje novih usluga, promjene ponašanja pojedinaca ili tvrtki, povećanje zapošljavanja). Dugoročni učinci su povezani sa svrhom projekata, tj. s krajnjom namjenom pokretanja projekata. Svaki od tih učinaka može se kategorizirati prema pojedinim skupinama korisnika projekta koje se u pravilu dijele na: lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo i lokalne, nevladine i druge, organizacije. Cilj takve podjele je procijeniti učinke projekata na ključne nositelje razvoja, a to su upravo stanovništvo, poduzetnici, jedinicu lokalne samouprave te lokalne nevladine i druge organizacije.

Kvaliteti ocjenjivanja pridonosi veći broj izvora prikupljanja podataka. Tako se smanjuje rizik gubitka na kvaliteti podataka kao posljedica postojanja jednog izvora podataka. Zbog toga je poželjno, za svaki projekt zasebno, razmotriti sve mogućnosti prikupljanja podataka. Moguće metode prikupljanja podataka uključuju podatke iz zahtjeva za dodjelu sredstava, izvješća o završetku projekta, poštansku/internetsku anketu, osobni intervju, službenu statistiku, fokus-grupe koje okupljaju sve relevantne sudionike projekta itd.

Po završetku i prihvaćanju vrednovanja razvojnih učinaka strategije potrebno je, s glavnim rezultatima, upoznati ključne lokalne i regionalne dionike, a obavezno KARLA-u i LAG Vallis Colapis. Lokalni i regionalni dionici mogu biti upoznati s rezultatima vrednovanja neposredno ili posredno, preko medija, ili njihovom kombinacijom. Pri tome je posebno važno rezultate vrednovanja iskazati na razumljiv, i što objektivniji, način.

Tijekom provedbe strategije razvoja nužno je osigurati potpunu informiranost svih dionika te promidžbu rezultata strategije jer je to preduvjet učinkovitosti i optimalnosti. S tim ciljem, dobro je izraditi Komunikacijsku strategiju. Ciljevi Komunikacijske strategije su:

- Informirati širu javnost o ulozi Strategije razvoja Općine Lasinja u ostvarivanju ciljeva ravnomjernog lokalnog razvoja Republike Hrvatske i podizanja konkurentnosti hrvatskih općina;
- Informirati širu javnost o Strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama Strategije razvoja Općine Lasinja 2014.-2020.;
- Informirati dionike i potencijalne korisnike, na lokalnoj razini, o dostupnim mogućnostima financiranja razvojnih projekata;
- Osigurati transparentnost i provedbe;
- Osigurati pozitivno medijsko pokrivanje aktivnosti koje se provode u cilju ostvarenja ciljeva Županijske razvojne strategije kroz aktivan pristup predstavnicima medija.

Strategija razvoja odnosi se na razdoblje do 2020. godine. Tijekom razdoblja trajanja strategije, predviđene su minimalno 2 revizije dokumenta. Prva po definiranju ŽRS Karlovačke županije do 2020. te na pola programskog razdoblja trajanja strategije (2017-te).

Vanjsko vrednovanje pokazatelja provedbe i samog dokumenta (*Ex ante evaluacija*) iznimno je važna i trebala bi biti provedena nakon izrade oba nacrti ažurirane Strategije. Vanjsko vrednovanje jedan je od glavnih alata efikasnog upravljanja¹⁷. Osnovna svrha vanjskog vrednovanja je poboljšanje operativnosti Strategije razvoja Općine Lasinja za razdoblje 2014.-2020., a time i cjelokupnog procesa programiranja. Cilj vanjskog vrednovanja je i optimizacija alokacije sredstava te poboljšanje kvalitete razvojnog programiranja. Ono definira procjenu: srednjeročnih i dugoročnih potreba; ciljeva koje treba postići;

¹⁷ EU Commission's Communication, SEC 2001, 1197/6&7

kvalitetu indikatora i očekivanih rezultata; ciljeva, u smislu utjecaja, u odnosu na osnovu analizu stanja; dodanu vrijednost zajednici, odnosno, usklađenost prioriteta zajednice i sektora s planiranim prioritetima i mjerama, te analizu iskustava iz prethodnog programiranja s preporukama za poboljšanja. Uloga vanjskog procjenitelja je nezavisna procjena i preporuke za izmjene tehničke provedbe ili politika vezanih uz postupak izrade strategije, u smislu poboljšanja i jačanja njezine kvalitete. Ona predstavlja polaznu točku za monitoring (nadzor) i daljnju evaluaciju provedbe razvojne strategije, osiguravanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva, te odgovarajućih indikatora koji odražavaju strateške i operativne ciljeve strategije. Vanjsko vrednovanje treba doprinijeti postizanju nužne povezanosti Strategije razvoja Općine, prvenstveno, sa Županijskom razvojnom strategijom 2014.-2020., te njezine usklađenosti s drugim, nadređenim, nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, kao i onima na razini Europske unije. Ona mora biti sastavni dio ukupnog procesa lokalnog i regionalnog razvoja utvrđenog nacionalnim strateškim razvojnim okvirom do 2020. kao osnovnim planskim dokumentom središnje razine kojim se utvrđuju ciljevi politike regionalnog i lokalnog razvoja, te, na taj način, i s ciljevima i prioritetima svih drugih strateških dokumenata i programa.

9 Dodaci

Dodatak 1: Popis projektnih ideja prema ciljevima, prioritetima i mjerama.

Prioritet /Mjera	Naziv i opis projekta	Sektor	Vrijednost ulaganja HRK	Izvor financiranja	Faza spremnosti	Razdoblje provedbe
	Okrupnjavanje i racionalno korištenje zemljišnih posjeda u privatnom i državnom vlasništvu (komesacija)	Poljoprivreda	2.000.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, EAFRD	Idejna faza	2016-2020
	Povezivanje poljoprivrednih gospodarstva na općinskoj i međuopćinskoj razini u zajedničkom nastupu na tržištu (marketing i plasman proizvoda)	Poljoprivreda gospodarstvo	200.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, EAFRD	Idejna faza	2015-2020
	Ulaganje u razvoj stočarstva, peradarstva i pčelarstva	Poljoprivreda	300.000	Vlastita sredstva, EAFRD	Idejna faza	2015-2020
	Razvoj eko uzgoja i proizvodnje hrane	Poljoprivreda	100.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, EAFRD	Idejna faza	2015-2020
	Uređenje gospodarske zone Lasinja	Gospodarstvo	300.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2015-2016
	Izgradnja svinjogojske farme	Gospodarstvo i poljoprivreda	7.000.000	Privatna sredstva, EAFRD	Građevinska dozvola	2015-2018
	Edukacija poljoprivrednika	Edukacije	50.000	Općinski proračun, EAFRD	Idejna faza	2015-2020
	Ulaganje u razvoj ugostiteljske ponude te otvaranje novog objekta Lasinjska Kiselica	Turizam	150.000	Vlastita sredstva	Izrada projektne dokumentacije u tijeku	2015-2016
	Izgradnja prezentacijskog prostora Lasinjske kulture	Kultura i turizam	6.000.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, EAFRD	Izrađen idejni projekt	2016-2019

	Izgradnja i obnova drvenog mlina na potoku Jaševica	Turizam	200.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2015-2017
	Izgradnja auto kampa na Kupi	Turizam	300.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2015-2017
	Uspostavljanje loklane turističke info točke	Turizam	100.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2015-2017
	Izgradnja turističke ceste Nerazvrstana cesta NC LA 10 u Lasinji Ribička ulica u dužini 1300 metara	Prometna infrastruktura i turizam	1.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Pripremljen idejni projekt	2015-2017
	Razvoj mreže pješačkih i biciklističkih staza kao specifičnog oblika turističke ponude	Turizam	200.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Pripremljen idejni projekt	2015-2017
	Obnova i modernizacija stare općinske zgrade	Kultura, sport i razvoj civilnog društva	2.500.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2016-2020
	Edukacija i informiranje stanovništva Općine na području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti	Edukacije	50.000	Općinski proračun, FZOEU	Idejna faza	2015-2017
	Izgradnja bioenergane i staklenika	Gospodarstvo	20.000.000	Privatna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2015-2020
	Izgradnja kanalizacijskog sustava za područje mjesta Lasinja	Komunalna infrastruktura	7.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Glavni izvedbeni projekt i građevinska dozvola	2015-2020
	Dovršetak izgradnja učinkovite i ekološke javne rasvjete u cijeloj Općini, ugradnja LED rasvjete	Komunalna infrastruktura	900.000	Općinski proračun, FZOEU	Predviđeno Planom razvojnih programa	2015-2020
	Modernizacija ceste Vukelići u dužini 1350 metara	Poljoprivreda Turizam	500.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, MREUF	Izrađeni projekti i troškovnici	2014 ZAVRŠEN
	Modernizacija ceste Turkovići u dužini 550 metara	Poljoprivreda Turizam	150.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva	Izrađeni projekti i troškovnici	2014 ZAVRŠEN
	Modernizacija ceste Vlašići u dužini 900 metara	Poljoprivreda Turizam	400.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, MREUF	Izrađeni projekti i troškovnici	2015 ZAVRŠEN
	Uređenje prilaznog puta, parkirališta i ugibališta na Trgu hrvatskih branitelja u Lasinji	Gospodarstvo Turizam	200.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, EAFRD	Izrađeni projekti i troškovnici	2015-2016 ZAVRŠEN
	Izgradnja nogostupa i oborinske odvodnje u Lasinji ulica sv. Florijana ukupne dužine 900 metara	Prometna infrastruktura i turizam	1.300.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Glavni projekt i građevinska dozvola	2015-2017

	Asfaltiranje općinskih nerazvrstanih cesta u duljini od 15 km	Prometna infrastruktura	3.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Predviđeno Planom razvojnih programa	2014-2020
	Održavanje i uređivanje nerazvrstanih cesta, šumskih i poljskih putova	Prometna infrastruktura	1.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Predviđeno Planom razvojnih programa	2014-2020
	Izgradnja autobusnih ugibališta i nogostupa uz županijsku cestu Ž 3152 u naselju Desni Štefanki, Desno Sredičko i Lasinja	Prometna infrastruktura	2.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Pripremljen glavni projekt	2015-2018
	Projektiranje i izgradnja rotora bREZJE na županijskoj cesti u Lasinji spoj Ž 3152 i Ž 3153	Prometna infrastruktura	500.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, MREUF	Izrađen Glavni projekt	2015-2017
	Modernizacija ceste Novo Selo Lasinjsko odvojak I u dužini 1400 metara	Poljoprivreda Turizam	600.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, EAFRD	Idejna faza	2016
	Modernizacija ceste Lasinja Jamnička ulica u dužini 1300 etara	Poljoprivreda Turizam	550.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, EAFRD	Idejna faza	2017
	Projektiranje i izgradnja općinskog trga ispred doma DVD Lasinja	Komunalna infrastruktura	800.000	Općinski proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2018
	Izgradnja reciklažnog dvorišta u Lasinji	Gospodarstvo	1.500.000	Općinski proračun, FZOEU	Glavni projekt i lokacijska dozvola	2015-2017
	Nabava kanti i kontejnera	Gospodarstvo	100.000	Općinski proračun, FZOEU	Odluka o gospodarenju u otpadom	2015-2017
	Izmjena kotlovnice u zgradi općine	Gospodarstvo	70.000	Općinski proračun, FZOEU	Glavni projekt	2015 ZAVRŠEN O
	Izgradnja staračkog doma	Gospodarstvo	10.000.000	Privatna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2015-2020
	Programi pomoći starijim osobama	Socijalna skrb	250.000	Općinski proračun, Europski socijalni fond	Idejna faza	2015-2020
	Izgradnja dječjeg vrtića	Društvena infrastruktura	3.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejni projekt i Izrada Glavnog projekta	2016-2020
	Izgradnja i modernizacija sportsko-rekreacionih terena u Lasinji	Društvena infrastruktura	1.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza i Izrada Glavnog projekta	2015-2017
	Izgradnja dječjeg igrališta u Lasinji	Društvena infrastruktura	200.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2015-2016

	Obnova doma DVD Lasinja	Gospodarstvo i razvoj civilnog društva	1.000.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2016-2018
	Obnova doma DVD Desno Sredičko	Gospodarstvo i razvoj civilnog društva	500.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2016-2018
	Projektiranje i izgradnja vodovodne mreže u dužini od cca 7 km	Komunalna infrastruktura	3.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Predviđeno Planom razvojnih programa	2016-2020
	Proširenje groblja u Lasinji, formiranje novog polja, izgradnja ograde i parkirališta	Komunalna infrastruktura	1.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2018
	Provođenje informativnih radionica o mogućnostima financiranja projekata	Edukacije	50.000	Općinski proračun, EAFRD	Idejna faza	2015-2020

Dodatak 2.

Odluka općinskog načelnika o izradi Strategije razvoja Općine Lasinja 2014. - 2020. godina
Scaniran original

Dodatak 3.

Zaključak općinskog vijeća o usvajanju Strategije razvoja Općine Lasinja 2014. - 2020. godina
Scaniran original

REPUBLIKA HRVATSKA
KARLOVAČKA ŽUPANIJA

OPĆINA LASINJA
OPĆINSKI NAČELNIK

KLASA: 302-02/13-01/05
URBROJ: 2133/19-01-13-01

Lasinja, 19. studeni 2013.

Temeljem članka 38. Statuta Općine Lasinja (Glasnik Karlovačke županije br.06/13 i Glasnik Općine Lasinja br. 1/13), Općinski načelnik Općine Lasinja, donosi

O D L U K U
o izradi Strategije razvoja Općine Lasinja
za razdoblje 2014. – 2020. godina

Članak 1.

Ovom Odlukom pokreće se postupak o izradi Strategije razvoja Općine Lasinja za razdoblje 2014. – 2020. godina sa Regionalnim razvojnim centrom Primus Fortissimus, Frankopanska 1, Otočac kao nositeljem izrade Strategije.

Članak 2.

Cilj izrade Strategije je da se utvrde ciljevi razvoja Općine Lasinja, da Strategija bude provediva u praksi i da pridonese unapređenju razvoja Općine Lasinja u svim segmentima.

Članak 3.

Strategija razvoja Općine Lasinja mora sadržavati:

- sadašnje stanje na području Općine Lasinja,
- potencijal razvoja Općine Lasinja,
- ciljeve i prioritete razvoja Općine Lasinja,
- razvojni projekti Općine Lasinja.

Članak 4.

Aktivnosti na izradi Strategije razvoja Općine Lasinja koordinira općinski načelnik i imenuje radnu skupinu u sastavu: Željko Prigorac, Marijo Perčić, Nevenka Panijan, Viktorija Tomšić, Ankica Zebić i Matija Prigorac.

Partnersko vijeće u sastavu: Mirko Jušinski, Josip Erega, Mijo Topolnjak, Željko Zmajlović, Kruno Britvec, Mihovil Braim, Tomo Pavek, Danica Mičić, Zvonko Britvec i Tomislav Marušić.

Članak 5.

Sredstva za izradu Strategije razvoja Općine Lasinja osigurat će se u Proračunu Općine Lasinja za 2013 i 2014. godinu.

Članak 6

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će sastavni dio Strategije.

OPĆINSKI NAČELNIK
Željko Prigorac

REPUBLIKA HRVATSKA
KARLOVAČKA ŽUPANIJA

OPĆINA LASINJA
OPĆINSKO VIJEĆE

KLASA:302-02/13-01/05
URBROJ:2133/19-02-16-8

Lasinja, 29.veljače 2016.

Na temelju članka 18.Statuta Općine Lasinja (Glasnik Karlovačke županije br.06/13 i Glasnik Općine Lasinja br.1/13), Općinsko vijeće Općine Lasinja na 20. redovnoj sjednici održanoj dana 29.02.2016.godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

o usvajanju Strategije razvoja Općine Lasinja 2014.-2020.godine

I.

Usvaja se Strategije razvoja Općine Lasinja 2014.-2020.godine.

II.

Strategije razvoja Općine Lasinja 2014.-2020.godine, sastavni je dio ovog zaključka.

III.

Ovaj zaključak stupa na snagu prvog dana od dana objave u Glasniku Općine Lasinja.

**PREDSJEDNIK
OPĆINSKOG VIJEĆA**

Mirko Jušinski